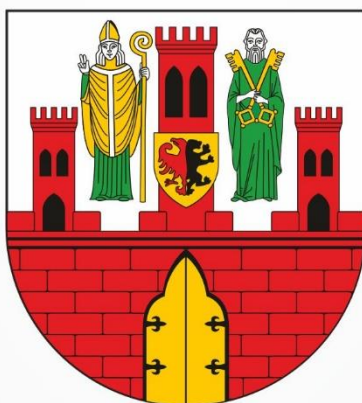

DIAGNOZA

SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ GMINY BRZEŚĆ KUJAWSKI

Opracowanie powstało w wyniku prac nad dokumentem
„Strategia Rozwoju Gminy Brześć Kujawski na lata 2021-2030”
i będzie jego częścią składową.

Brześć Kujawski
lipiec 2021 rok

Spis treści

1. Położenie geograficzne, dostępność komunikacyjna Gminy Brześć Kujawski	4
2. Analiza demograficzna Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020	5
3. Rozwój gospodarczy i kapitał ludzki	14
Przedsiębiorczość	14
Brzeska Strefa Gospodarcza	14
Budowanie marki	15
Kapitał ludzki	16
4. Środowisko naturalne i infrastruktura	20
Gospodarka wodna	22
Gospodarka ściekowa.....	22
Zaopatrzenie w gaz.....	23
Infrastruktura energetyczna.....	25
Stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii	26
Gospodarka odpadami, selektywna zbiórka odpadów	26
5. Kultura i dziedzictwo kulturowe	30
Instytucje kultury i ich działalność	30
Działalność kulturalna Biblioteki	38
Potencjał kulturotwórczy mieszkańców Brześcia Kujawskiego (liderzy kultury)	41
Lokalne dziedzictwo niematerialne.....	46
6. Sport, turystyka i rekreacja.....	52
Liczba i rodzaj klubów sportowych	52
Liczba uprawiających sport	53
Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju	53
Wybrane imprezy sportowe.....	55
Tradycje i specjalizacje sportowe.....	56
Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna	56
Ruch turystyczny – liczba turystów, wykorzystanie bazy.....	62
7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	64
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	64
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	64
Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzje o warunkach zabudowy	68
8. Administracja.....	69
Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP	69
Punkt potwierdzający profil zaufany ePUAP	70
Poczta elektroniczna	70

Nagrywanie oraz transmitowanie obrad sesji Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim	70
Płatność kartą w Urzędzie Miejskim	70
Brzeska strona internetowa	71
Modyfikacja Biuletynu Informacji Publicznej	71
Nowa siedziba Punktu Informacji Turystycznej	72
Zmiana godzin pracy Urzędu Miejskiego	72
Bezpłatne Wi-Fi dla Brześcia Kujawskiego	72
Publiczny Internet w Gminie Brześć Kujawski	73
Nieodpłatna pomoc prawna dla mieszkańców Gminy Brześć Kujawski	73
Powstanie filii Biblioteki w Uzdrowisku Wieniec – Zdrój	74
Fotopułapki na terenie Gminy Brześć Kujawski	74
Otwarcie Punktu Obsługi Interesanta w Urzędzie Miejskim	74
9. Polityka społeczna	75
Pomoc społeczna	75
Świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego	87
Ochrona zdrowia	89
Gospodarka mieszkaniowa	90
10. Edukacja i wychowanie	94
11. Kapitał społeczny	96
Organizacje pozarządowe	96
Frekwencja mieszkańców Gminy Brześć Kujawski w wyborach przeprowadzanych w latach 2016-2020	99
Fundusz sołecki	101
Budżet Obywatelski	105
12. Finanse samorządowe	114
Dochody budżetu Gminy Brześć Kujawski	114
Wydatki budżetu Gminy Brześć Kujawski	116
Wyniki budżetu Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020	118
Polityka inwestycyjna Gminy Brześć Kujawski	119

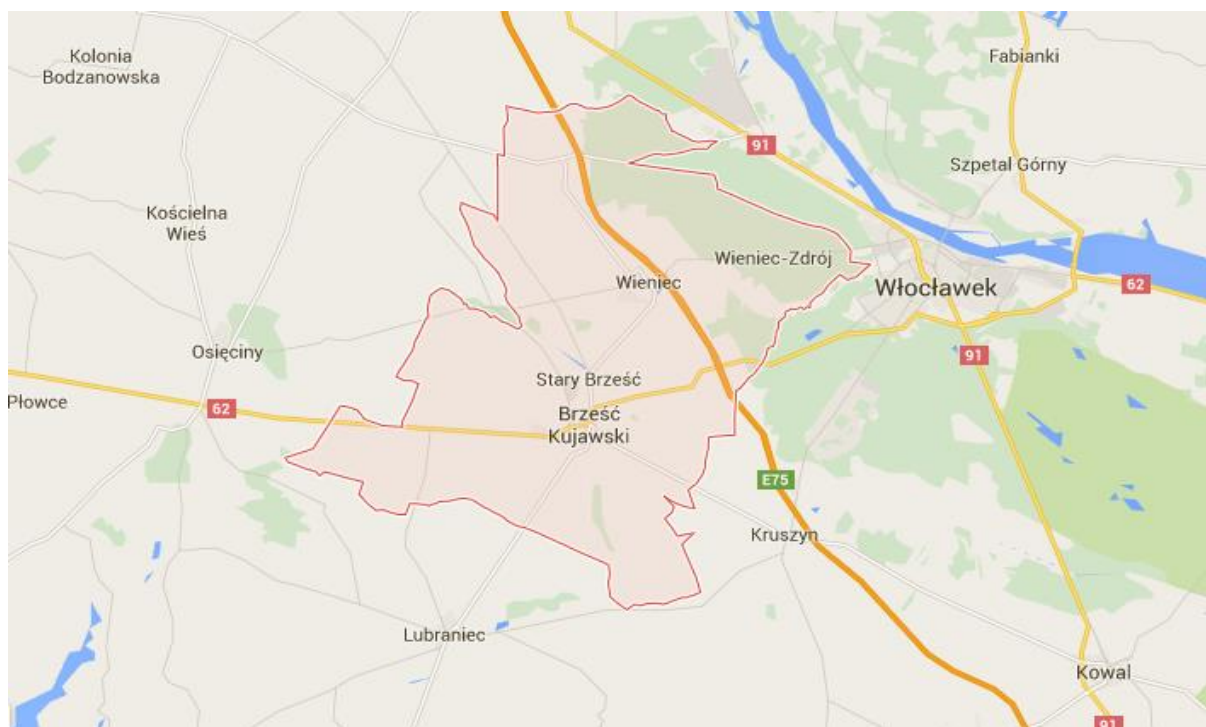
1. Położenie geograficzne, dostępność komunikacyjna Gminy Brześć Kujawski

Gmina Brześć Kujawski usytuowana jest w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie włocławskim. Graniczy z miastem Włocławek oraz gminami: Włocławek, Lubraniec, Lubanie (powiat włocławski) oraz gminą Bądkowo z powiatu aleksandrowskiego i gminą Osiećciny z powiatu radziejowskiego. Gmina Brześć Kujawski należy administracyjnie do powiatu włocławskiego, będącego jednym z 19 powiatów ziemskich województwa kujawsko-pomorskiego. Gmina Brześć Kujawski należy do pięciu gmin o statusie miejsko-wiejskim w tym powiecie. Miasto Brześć Kujawski pełni dla wszystkich mieszkańców obszaru funkcję ośrodka obsługi lokalnej zarówno w zakresie publicznych usług podstawowych (administracja, ochrona zdrowia, kultura itp.), jak i usług handlowych rzemieślniczych i przemysłu. Dodatkowo dla mieszkańców miasta pełni funkcję mieszkaniową.

Ogólna powierzchnia gminy wynosi 15 095 ha (w tym 704 ha miasto), co stanowi ok. 10% powierzchni powiatu włocławskiego. Gmina geomorfologicznie położona jest w strefie kontaktowej Kotliny Włocławsko-Płockiej z Wysoczyzną Kujawską, a ściślej z Równiną Kujawską. Głównym ciekim i osią hydrograficzną gminy jest rzeka Zgłowiączka oraz jej lewy dopływ - wschodnie ramię Kanału Bachorze. W północnej części Brześcia Kujawskiego znajduje się jezioro Cmentowo.

Tereny te charakteryzują się wysokimi walorami przyrodniczymi oraz mają duże znaczenie ekologiczne. Kompleksy leśne zajmują powierzchnię 2 682 ha, co stanowi 17,8% ogólnej powierzchni gminy i koncentrują się właśnie w północno-wschodniej, pradolinnej części gminy. Są to tereny nizinne, lekko faliste, gdzie przeważa drzewostan sosnowy o bogatym poszyciu z przewagą jałowca, a powietrze nasycone jest eterycznymi substancjami (fitoncydami) wydzielanymi przez drzewa iglaste. Wśród lasów położone jest Uzdrowisko Wieniec – Zdrój, w odległości 5 km od Włocławka.

Rysunek 1. Mapa lokalizująca Gminę Brześć Kujawski na tle sąsiadujących miast

Rysunek 1

Źródło: Google Maps.

Najważniejszą arterią drogową przebiegającą przez gminę Brześć Kujawski jest autostrada A1 wraz z węzłami autostradowymi w Brzeziu „Włocławek Północ”, w Pikutkowie „Włocławek Zachód”, w tym w Pikutkowie Obwód Utrzymania Autostrady. Ponadto w miejscowości Wieniec znajduje się Miejsce Obsługi Podróżnych „Machnacz”.

Ponadto przez teren Gminy przebiega trasa drogi krajowej Nr 62 Strzelno – Anusin, dróg wojewódzkich: nr 252 Włocławek – Inowrocław, nr 265 Brześć Kujawski – Gostynin, nr 268 Brzezie – Brześć Kujawski i Nr 270 Brześć Kujawski – Koło oraz sześć dróg powiatowych: nr 2807C Włocławek – Osiećciny, nr 2906C Polówka – Jaranówek, nr 2614C Jaranowo – Brześć Kujawski, nr 2908C Kąkowa Wola – Lubraniec, nr 2911C Brześć Kujawski – Humlin i nr 2912C Bielawy – Sokołowo.

2. Analiza demograficzna Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020

Gmina Brześć Kujawski liczyła z końcem grudnia 2020 r. 11.352 mieszkańców, co stanowi 13% ludności powiatu włocławskiego. Z poniższego zestawienia wynika, że Gmina Brześć Kujawski niezmiennie plasuje się na pierwszym miejscu pod względem liczby ludności w powiecie. Analiza liczby osób zarejestrowanych w poszczególnych gminach powiatu w latach 2016-2020 wskazuje na spadek liczby mieszkańców w 11 spośród 13 jednostek samorządu terytorialnego na obszarze powiatu. Wzrost liczby ludności

na przestrzeni 5 lat nastąpił jedynie w Gminie Fabianki (2,2%) oraz w Gminie Włocławek (3,5%). W tym samym okresie liczba mieszkańców Gminy Brześć Kujawski zmniejszyła się o 1,4%.

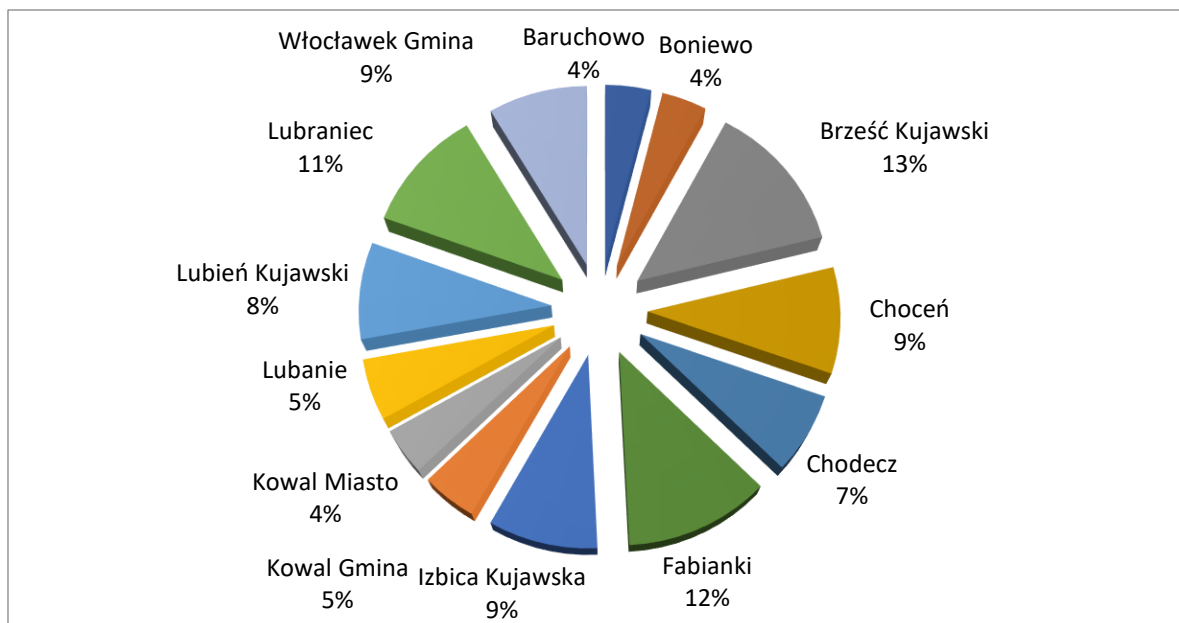
Tabela 1. Zmiany liczby ludności w powiecie włocławskim latach 2016-2020

Gmina	2016	2017	2018	2019	2020
Baruchowo	3517	3482	3459	3436	3407
Boniewo	3457	3392	3406	3366	3346
Brześć Kujawski	11519	11541	11547	11442	11352
Choczeń	8009	8022	7961	7977	7910
Chodecz	6131	6093	6042	5996	5972
Fabianki	9959	10002	10081	10107	10178
Izbica Kujawska	7746	7735	7688	7657	7650
Kowal Gmina	3932	3959	3937	3918	3897
Kowal Miasto	3554	3544	3499	3505	3468
Lubanie	4631	4611	4598	4562	4550
Lubień Kujawski	7392	7412	7390	7325	7233
Lubraniec	9639	9598	9505	9437	9318
Włocławek Gmina	7119	7213	7239	7309	7365

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2020 r. w powiecie włocławskim Gmina Brześć Kujawski znajdowała się na czwartym miejscu pod względem gęstości zaludnienia na 1 km² (75 osób/1km²) oraz na pierwszym miejscu spośród gmin miejsko-wiejskich (Lubraniec - 63 osoby/1km²; Izbica Kujawska - 58 osób/1km²; Chodecz - 49 osób/1km²; Lubień Kujawski - 48 osób/1km²). W latach 2016-2019 gęstość zaludnienia w Gminie Brześć Kujawski utrzymywała się na stałym poziomie 76 osób/1km² i dopiero w roku 2020 spadła do 75 osób/1km².

Rysunek 2. Udział procentowy liczby ludności w powiecie włocławskim w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

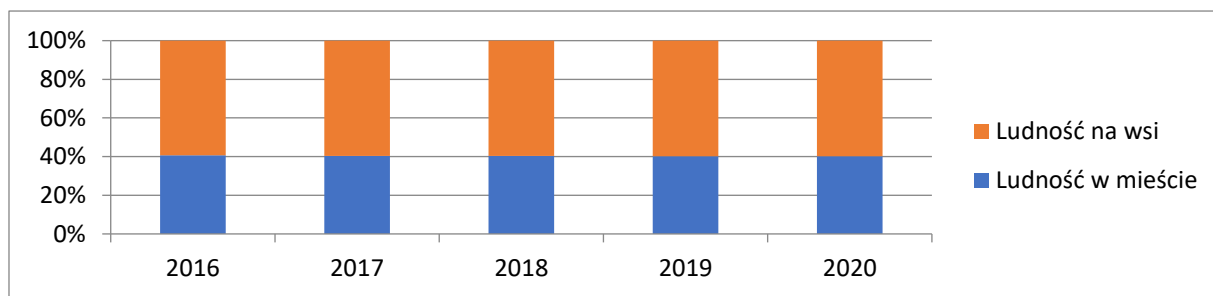
Z poniższego zestawienia wynika, że od 2016 r. w Gminie Brześć Kujawski zmniejszyła się liczba mieszkańców o 167 osób. Spadek ten nie ma jednak znaczenia dla udziału procentowego zamieszkujących wieś i miasto. Odsetek osób zameldowanych utrzymuje się niezmiennie na poziomie ok. 60% na terenach wiejskich oraz ok. 40% w mieście.

Tabela 2. Liczba mieszkańców Gminy Brześć Kujawski z podziałem na miasto i wieś w latach 2016-2020

Liczba mieszkańców	2016	2017	2018	2019	2020
Ogółem	11519	11541	11547	11442	11352
Miasto	4679	4660	4659	4596	4563
Wieś	6840	6881	6888	6846	6789

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 3. Udział procentowy mieszkańców Gminy Brześć Kujawski z podziałem na miasto i wieś w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W okresie ostatnich pięciu lat można zauważyć nie tylko spadek ogólnej liczby ludności Gminy Brześć Kujawski, ale również zwiększający się udział procentowy mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (kobiety - 60 lat i więcej; mężczyźni - 65 lat i więcej) w stosunku do ludności w wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej) oraz produkcyjnym (kobiety - 18-59 lat; mężczyźni - 18-64 lata). W związku z powyższym, współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi z 21,8 w roku 2016 wzrósł do 24,8 w roku 2020. Jeśli tendencja ta będzie się utrzymywała, w Gminie może znacznie zwiększyć się zapotrzebowanie na usługi dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.

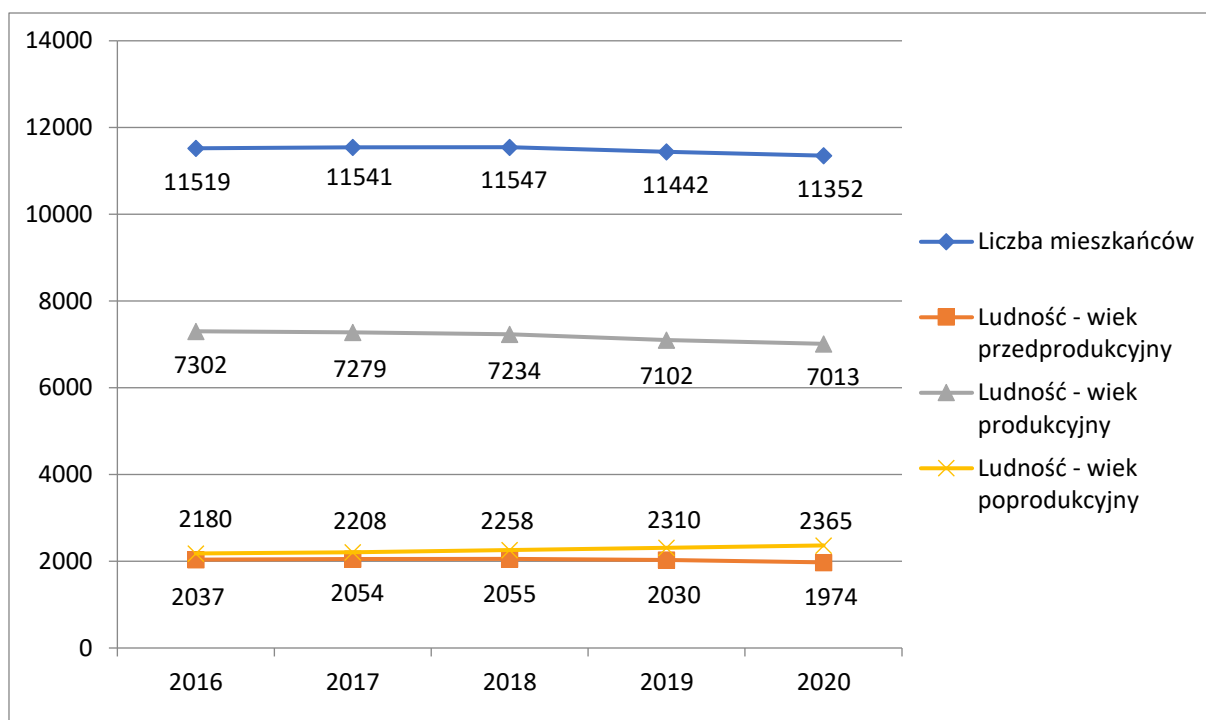
Tabela 3. Liczba i udział procentowy mieszkańców Gminy Brześć Kujawski z podziałem na wiek (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w latach 2016-2020

Liczba mieszkańców	2016		2017		2018		2019		2020	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
Ogółem	11519		11541		11547		11442		11352	
Wiek przedprodukcyjny	2037	17,7	2054	17,8	2055	17,8	2030	17,7	1974	17,4
Wiek produkcyjny	7302	63,4	7279	63,1	7234	62,6	7102	62,1	7013	61,8
Wiek poprodukcyjny	2180	18,9	2208	19,1	2258	19,6	2310	20,2	2365	20,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 4. Liczba mieszkańców Gminy Brześć Kujawski z podziałem na wiek (przedprodukcyjny, produkcyjny, poprodukcyjny) w latach 2016-2020

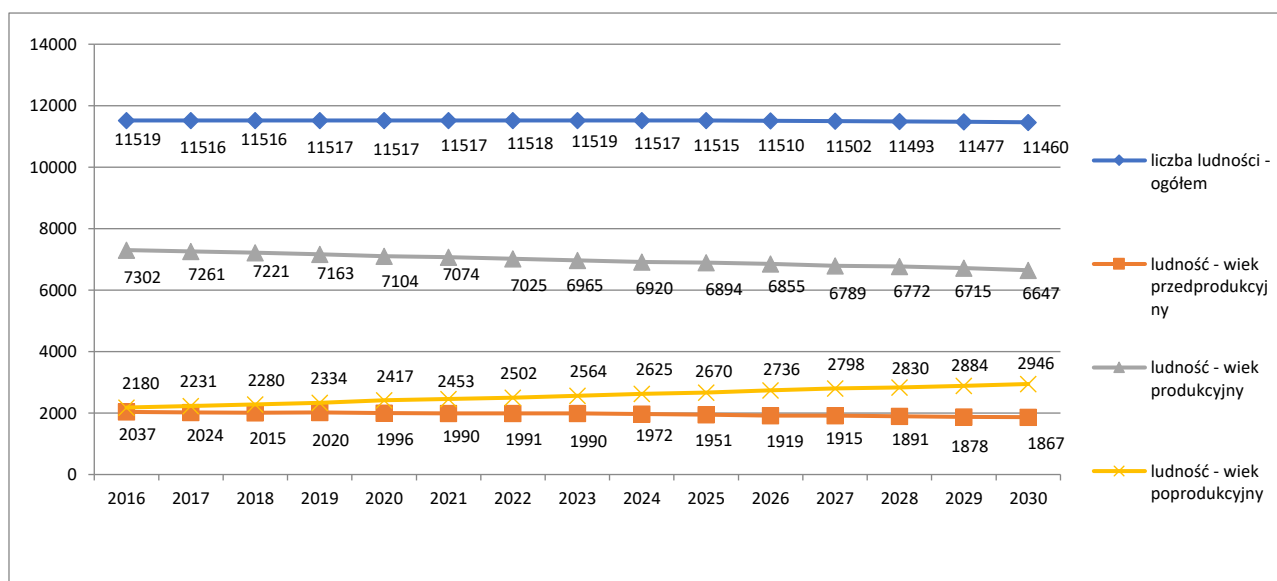

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z analizy danych dotyczących liczby ludności według funkcjonalnych grup wiekowych wynika, że od 2016 r. do 2020 r. w Gminie Brześć Kujawski zaledwie w czterech, spośród jedenastu grup, uzyskano bilans dodatni, w tym najwyższy w grupie osób 65 lat i więcej (+176). W pozostałych siedmiu grupach nastąpił spadek liczby mieszkańców. Znacząco zmniejszyły się grupy 20-24 lata (-153), 25-34 lata (-72) oraz 55-64 lata (-70). Pierwsze dwie z wymienionych zbiorowości, to osoby, które ukończyły szkołę średnią oraz studia i rozpoczęły pracę zawodową. Przyczyn odpływu należy zatem upatrywać w chęci osiedlania się młodych osób w większych miastach i/lub za granicą, co potwierdzają dane z zakresu migracji. Jeśli ta tendencja będzie się utrzymywała, w dalszej perspektywie może przynieść negatywne skutki dla Gminy w postaci odpływu osób aktywnych zawodowo, czy wysoko wykwalifikowanej kadry pracowniczej. Z kolei w trzeciej grupie tendencja spadkowa może być wywołana wysokim wskaźnikiem umieralności.

Główny Urząd Statystyczny opracował prognozę demograficzną gmin na lata 2017-2030, w której jako punkt wyjścia przyjął stan ludności w dniu 31.12.2016 r. w obowiązującym wówczas podziale administracyjnym. Prognozy dla Gminy Brześć Kujawski przewidują spadek liczby ludności z 11.519 w 2016 r. do 11.460 w 2030 r. Rokuje się również znaczny wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszenie liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Poniższy wykres przedstawia prognozę zmian liczby ludności do roku 2030.

Rysunek 5. Prognoza liczby ludności Gminy Brześć Kujawski na lata 2017-2030

Źródło: opracowanie własne na podstawie Prognozy ludności gmin na lata 2017-2030, GUS, Warszawa, 2017.

Przedstawione dane wskazują, że GUS prognozuje dość stabilną sytuację, jeśli chodzi o liczbę mieszkańców w Gminie Brześć Kujawski. Z analizy danych faktycznych, zarejestrowanych w latach 2016-2020, wynika jednak, że w roku 2017 i 2018 nastąpił wzrost liczby ludności wyższy, niż w prognozach, a dużo bardziej dynamiczna tendencja spadkowa rozpoczęła się od roku 2019 i utrzymała w roku 2020, w którym liczba osób zmniejszyła się do poziomu 11.352. Zgodnie z powyższym wykresem prognozy przewidują systematyczne zwiększanie się wśród mieszkańców udziału procentowego osób w wieku poprodukcyjnym. Przewidywania te pokrywają się z rzeczywistością, ponieważ w 2020 r. liczba ta wzrosła do poziomu ok. 21% zarówno w prognozach, jak i w danych faktycznych GUS.

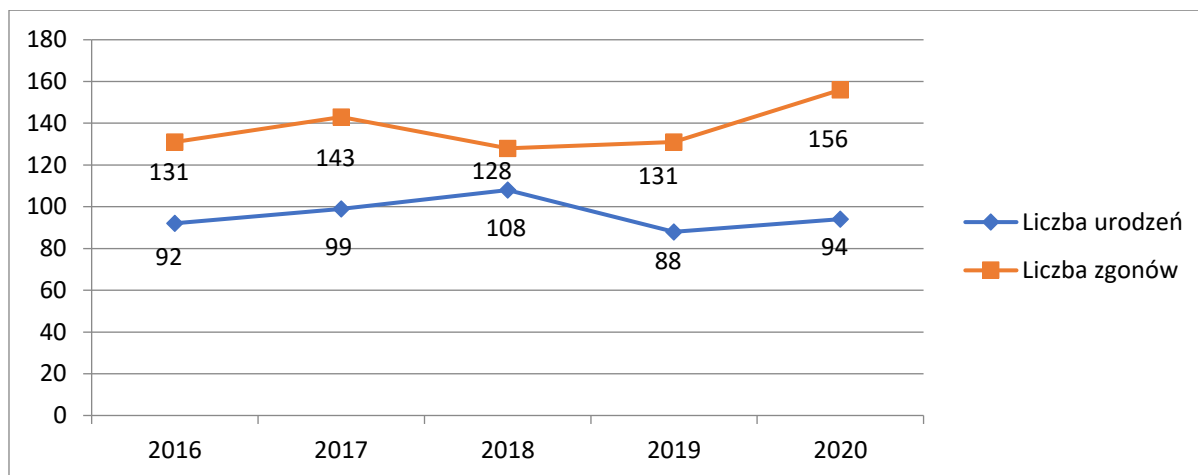
W latach 2016-2020 utrzymywał się wciąż ujemny przyrost naturalny, na co wpłynęła zwiększona liczba zgonów w stosunku do liczby urodzeń oraz odpływ mieszkańców w wieku 20-34 lat. Analiza nie wskazuje na znaczące pogarszanie się sytuacji w ruchu naturalnym mieszkańców Gminy Brześć Kujawski, ale stopniowo pogłębiająca się tendencja spadkowa z pewnością wpłynęła na zmniejszającą się ogólną liczbę ludności w okresie ostatnich pięciu lat. Poniższa tabela wraz z jej obrazem graficznym przedstawia dynamikę tych zmian w poszczególnych latach.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności w Gminie Brześć Kujawski w latach 2016-2020

Ruch naturalny ludności	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba urodzeń	92	99	108	88	94
Liczba zgonów	131	143	128	131	156
Przyrost naturalny	-39	-44	-20	-43	-62

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rysunek 6. Ruch naturalny ludności w Gminie Brześć Kujawski w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Aby porównać ruch naturalny ludności w Gminie Brześć Kujawski z innymi jednostkami na terenie powiatu włocławskiego wzięto pod uwagę wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców. Najwyższą średnią tego wskaźnika w okresie pięciu ostatnich lat osiągnęła Gmina Fabianki (0,5), a najniższą Miasto Kowal (-7,2). Gmina Brześć Kujawski ze średnim wynikiem -3,6 znajduje się na szóstym miejscu. Poniższe zestawienie wyraźnie wskazuje, że skutki panującej w 2020 r. pandemii choroby COVID-19 znalazły odzwierciedlenie w znacznie zwiększonej liczbie zgonów, co przełożyło się na zdecydowanie niższy poziom przyrostu naturalnego w całym powiecie włocławskim.

Tabela 5. Przyrost naturalny ludności na 1000 mieszkańców w gminach powiatu włocławskiego w latach 2016-2020

Gmina	2016	2017	2018	2019	2020	Średnia wartość wskaźnika z lat 2016-2020
Baruchowo	-2,56	-4,28	-4,90	-2,62	-9,34	-4,7
Boniewo	-1,16	-5,54	-1,77	-5,32	-6,55	-4,1
Brześć Kujawski	-3,38	-3,83	-1,73	-3,74	-5,43	-3,6
Chocień	-0,75	-3,00	-4,00	-3,90	-7,81	-3,9
Chodecz	-1,30	-2,78	-0,49	-4,31	-5,35	-2,8
Fabianki	1,21	1,80	0,50	0,10	-1,18	0,5
Izbica Kujawska	-3,10	-2,07	1,29	-2,08	-0,39	-1,3
Kowal Gmina	-2,79	-3,05	-5,07	-4,08	-6,40	-4,3
Kowal Miasto	-3,11	-3,67	-10,51	-4,89	-13,73	-7,2
Lubanie	-1,73	-3,90	1,08	-5,02	-0,66	-2,0
Lubień Kujawski	-3,65	-1,76	-2,98	-4,20	-8,37	-4,2
Lubraniec	-2,07	-2,81	-5,02	-4,34	-7,99	-4,4
Włocławek Gmina	0,14	1,11	-0,97	1,24	-2,18	-0,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na ogólną liczbę ludności ma również wpływ saldo migracji mieszkańców, a zatem stosunek zameldowań do wymeldowań. W Gminie Brześć Kujawski zdecydowanie najgorszy wskaźnik salda migracji przedstawiał się w 2019 (-76) oraz w 2016 roku (-36). Mimo, iż w pozostałych latach saldo było dodatnie, nie są to wartości na tyle duże, by miały znaczący wpływ na zwiększenie ogólnej liczby mieszkańców. Na uwagę zasługuje jednak rok 2018, w którym to na wyższy poziom salda migracji mogły mieć wpływ przeprowadzane w tym właśnie roku wybory samorządowe. Przypuszcza się zatem, że chęć udziału w głosowaniu na terenie zamieszkiwanej gminy przełożyła się na wyższe, niż w pozostałych latach, saldo migracji.

Tabela 6. Migracje w Gminie Brześć Kujawski w latach 2016-2020

Rodzaj migracji	2016	2017	2018	2019	2020
Zameldowania	111	143	179	104	156
Wymeldowania	147	140	158	180	152
Saldo migracji	-36	3	21	-76	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Do analizy porównawczej z innymi gminami powiatu włocławskiego wzięto pod uwagę saldo migracji na 1000 mieszkańców. W pięciu jednostkach średnia wartość tego wskaźnika, wyliczona na podstawie danych z lat 2016-2020, osiągnęła wynik dodatni. Na pierwszym miejscu ze średnim wynikiem 7,3 znalazła się Gmina Włocławek, a w dalszej kolejności Gmina Fabianki (4,4), Miasto Kowal (2,1), Gmina Kowal (1,1) i Gmina Chocień

(0,7). Gmina Brześć Kujawski ze średnim wynikiem -1,4 ułokowała się na miejscu siódmym. Zdecydowanie najgorzej przedstawia się średnia omawianego wskaźnika w Gminie Lubraniec i wynosi -5,5.

Tabela 7. Saldo migracji na 1000 mieszkańców w gminach powiatu włocławskiego w latach 2016-2020

Gmina	2016	2017	2018	2019	2020	Średnia wartość wskaźnika z lat 2016-2020
Baruchowo	-2,3	-5,1	-2,6	-4,9	-0,6	-3,1
Boniewo	-9,2	-6,7	3,8	-7,7	1,8	-3,6
Brześć Kujawski	-3,1	0,3	1,8	-6,6	0,4	-1,4
Chocień	4,6	-0,1	-2,6	3,8	-2,3	0,7
Chodecz	-7,0	-3,4	-7,6	-2,5	-2,3	-4,6
Fabianki	3,8	3,0	5,7	1,9	7,4	4,4
Izbica Kujawska	-2,7	-2,3	-6,5	-3,0	-4,7	-3,8
Kowal Gmina	1,8	2,0	-1,0	-0,5	3,3	1,1
Kowal Miasto	3,7	2,0	-0,6	2,0	3,5	2,1
Lubanie	1,7	0,7	-3,5	-1,1	-2,2	-0,9
Lubień Kujawski	0,1	1,1	-0,3	-4,1	-7,2	-2,1
Lubraniec	-6,0	-3,1	-5,3	-7,0	-6,3	-5,5
Włocławek Gmina	5,4	11,3	4,4	7,2	8,1	7,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższe zestawienia potwierdzają w pewnym stopniu, opracowaną przez GUS, Prognozę ludności gmin na lata 2017-2030. Zgodnie z jej założeniami najwyższy przyrost ludności będą wykazywały gminy położone w bezpośrednim sąsiedztwie największych ośrodków miejskich oraz miast średniej wielkości. Na terenie powiatu włocławskiego tendencja taka potwierdza się w przypadku Gminy Włocławek oraz Gminy Fabianki, które są położone najbliżej Miasta Włocławek. Z kolei wiele jednostek położonych na peryferiach będzie musiało się zmierzyć z odpływem ludności w wieku produkcyjnym oraz ujemnym przyrostem naturalnym. Znacznemu spadkowi liczby ludności będzie też towarzyszył szybki postęp starzenia się mieszkańców.

Biorąc pod uwagę rozwój budownictwa mieszkaniowego, dynamicznie rozbudowującą się Brzeską Strefę Gospodarczą oraz stosunkowo bliskie sąsiedztwo Miasta Włocławek, należy przypuszczać, że w Gminie Brześć Kujawski powinien następować stopniowy wzrost zarówno na poziomie migracji jaki i na poziomie przyrostu naturalnego.

3. Rozwój gospodarczy i kapitał ludzki

Przedsiębiorczość

Brześć Kujawski to otwarta, dynamicznie rozwijająca się gmina, której walory doceniają zarówno więksi inwestorzy, jak i mniejsze podmioty gospodarcze. Na tle innych gmin z powiatu włocławskiego, gmina Brześć Kujawski charakteryzuje się wysokim wskaźnikiem rozwoju przedsiębiorczości. Według danych dostępnych w systemie CEiDG, w czerwcu 2021 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 555 podmiotów gospodarczych, co stanowi 13,2% procent wszystkich przedsiębiorców zarejestrowanych na terenie powiatu włocławskiego. Udział ten plasował gminę na 2. miejscu wśród gmin powiatu włocławskiego. Pierwsze miejsce zajmuje gmina Fabianki (16,14%), 3. pozycję zajmuje gmina Kowal 10,2%. Większość podmiotów działających na terenie gminy stanowią jednoosobowe działalności gospodarcze lub mikroprzedsiębiorstwa. Z dużych firm funkcjonujących na terenie gminy (oprócz firm zlokalizowanych w obszarze Brzeskiej Strefy Gospodarczej) należy wymienić: Kujawską Fabrykę Maszyn Rolniczych „KRUKOWIAK” oraz ZPC „Brześć”.

Brzeska Strefa Gospodarcza

Wspieranie gospodarki i rozwój przedsiębiorczości to działania, na których od kilku lat skupia się samorząd brzeski. Wykorzystywanie odpowiednich warunków, polityka w zakresie wsparcia dla biznesu i współpraca z różnymi środowiskami przedsiębiorców sprzyja budowaniu silnej marki. Zaangażowanie kolejnych inwestorów to dowód na to, że prowadzona polityka wspierania rozwoju gospodarczego i odpowiedzialnego otwarcia na biznes przynosi rezultaty.

Kilka lat temu samorząd brzeski stanął przed wyzwaniem, w jaki sposób rozwijać gminę, by spełniała oczekiwania mieszkańców, obecnych, jak i tych przyszłych. Atuty gminy stały się fundamentem jej rozwoju. Nowo powstający korytarz, jakim jest autostrada A1 dała niespotykane dotąd możliwości. W roku 2011 uchwalono Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dla obszaru Pikutkowo-Machnacz-Słone. Uchwalony dokument w połączeniu z bardzo dobrymi powiązaniem komunikacyjnymi (tuż przy węźle autostrady, przy drodze krajowej 62), teren w pełni uzbrojony w nowoczesną infrastrukturę techniczną stały się podstawą do rozwoju gospodarczego gminy. Kreatywność, zaangażowanie, intensywne działania promocyjne i podejmowane inicjatywy sprawiły, że w przeciągu dekady brzeskie

tereny inwestycyjne stały się rozpoznawalną marką regionu przyciągającą inwestorów zarówno z kraju, jak i z zagranicy. Ważnym elementem jest, że środowiska przedsiębiorców różnych sektorów gospodarki dostrzegają na terenie gminy perspektywy i możliwości rozwoju, ale ze względu na doskonałą lokalizację dominującą branżą wśród firm z BSG jest branża logistyczna.

W roku 2014 oficjalnie otwarta została firma Raben – pierwsza firma działająca w Strefie. Na tę chwilę jest to obszar w dużej mierze zagospodarowany, dynamicznie rozwijający się, generujący nowe miejsca pracy.

W ciągu kilku ostatnich lat i pomimo pandemicznych obostrzeń jakimi nacechowany był rok 2020, do końca czerwca 2021 na terenie BSG zainwestowało 30 podmiotów gospodarczych, nabywając blisko 130 ha gruntu, na kolejnych 10 ha podpisane są umowy przedwstępne. Obecnie w tym obszarze zatrudnionych jest blisko 1500 osób z perspektywą wzrostu zatrudnienia do 4 000 w roku 2023.

Wśród największych i najbardziej rozpoznawalnych firm jest firma LPP – która inwestuje na działce o powierzchni 36 ha budując jedno z największych centrów dystrybucyjnych w regionie o powierzchni 75 tys.m².

Pozostałe, równie rozpoznawalne firmy to:

RTE - portugalski producent rowerów, który na działce ponad 6 ha buduje kompleks obiektów przemysłowych o powierzchni 20 tys.m² powierzchni użytkowej, 18 tys. m² pomieszczeń produkcyjnych i technicznych, 30 metrów wysokości (jeden z najwyższych magazynów wysokiego składowania w Polsce), Kongsberg Automotive, Raben, Anwis, Kleib, Detalmet, Trebud, H&S Steel.

Budowanie marki

Od wielu lat gmina Brześć Kujawski sukcesywnie, w sposób świadomy buduje swój wizerunek. Podejmowane działania promocyjne koncentrują się wokół dwóch głównych grup odbiorców: inwestorów i mieszkańców. W celu budowania marki i silnej pozycji konkurencyjnej wykorzystywany jest szereg dostępnych narzędzi i możliwości. Współpraca z Urzędem Marszałkowskim, sprawiła, że gmina jest stałym gościem podczas największych targów nieruchomości Real Expo oraz Transport Logistics w Monachium. Od kilku lat reklama brzeskiego potencjału inwestycyjnego eksponowana jest na megaboardzie posadowionym blisko węzła autostrady A1 w Pikutkowie, reklamy pojawiają się w lokalnych i regionalnych

środkach masowego przekazu oraz w internecie, a w roku 2020 spot promujący BSG emitowany był w kanałach dedykowanych odbiorcy biznesowemu: TVN24, TVN BiŚ oraz Polsat News.

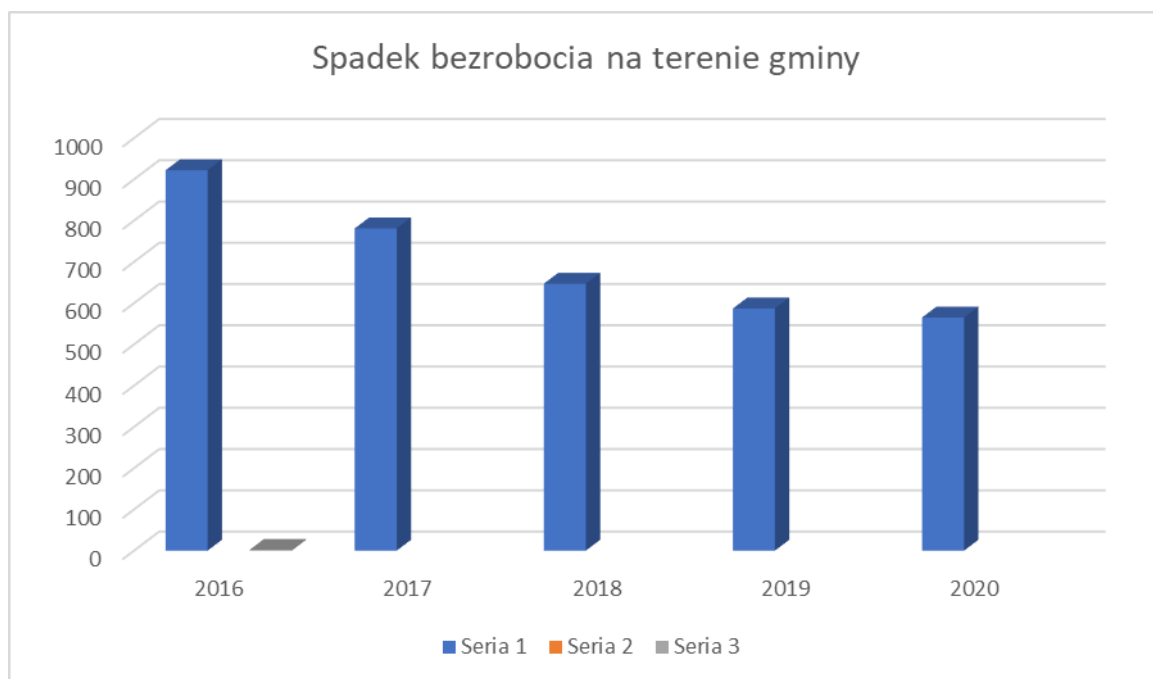
Kapitał ludzki

Na koniec roku 2020 liczba bezrobotnych z terenu gminy Brześć Kujawski zarejestrowanych w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy we Włocławku wynosiła 565 osób, co stanowiło 11,2% bezrobotnych powiatu włocławskiego ziemskiego. Analizując dostępne dane z ostatnich 5 lat, widoczny jest systematyczny spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia. Porównując dane z roku 2016, gdzie zarejestrowane były 922 osoby, do roku 2020 w którym zarejestrowanych pozostało 565 osób, wynik stanowi spadek o ponad 38%. Zdecydowaną większość bezrobotnych stanowią kobiety. W latach dla których prowadzona była analiza, 60% zarejestrowanych w PUP bezrobotnych stanowiły kobiety. Wartości te są porównywalne zarówno dla miasta, jak i dla obszaru wiejskiego. Zauważalnym jest, że systematyczny spadek bezrobocia, w równym stopniu dotyczy wszystkich grup wiekowych, co dowodzi, że oferta pracodawców dostosowana jest do mieszkańców w każdym wieku.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom przedsiębiorców, jak również osób poszukujących pracy, na brzeskiej stronie internetowej utworzona została zakładka, gdzie na bieżąco publikowane są informacje od lokalnych przedsiębiorców o aktualnie prowadzonych rekrutacjach.

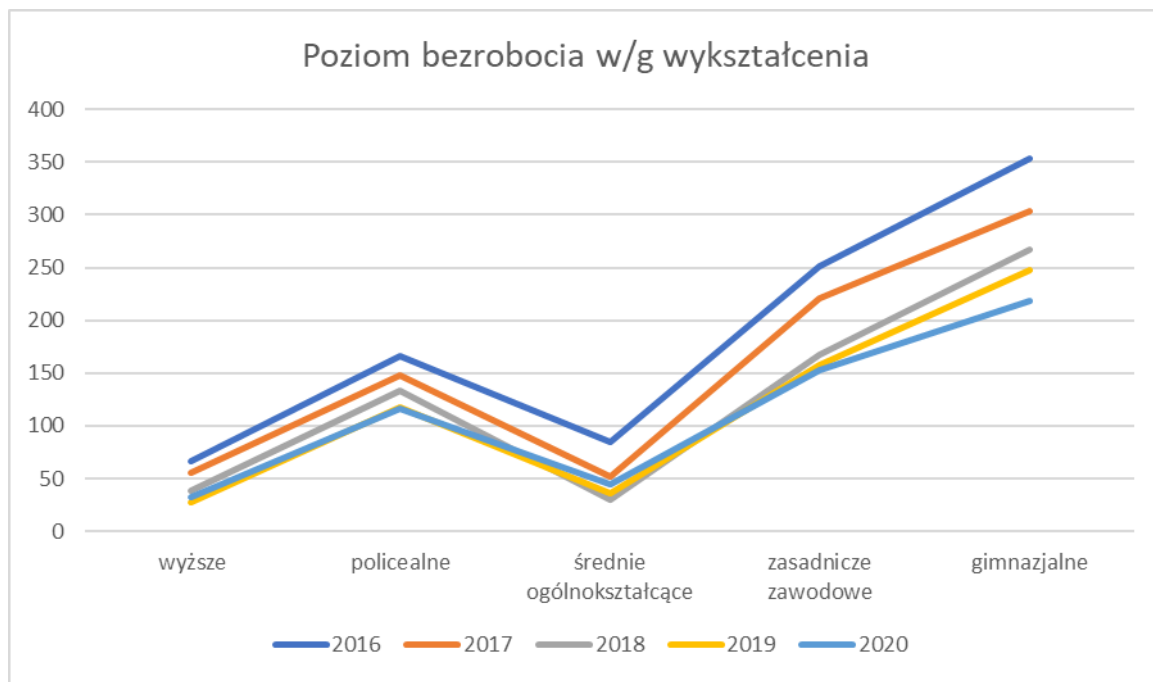
Rysunek 7. Spadek bezrobocia na terenie gminy Brześć Kujawski

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Biorąc pod uwagę wykształcenie mieszkańców najdynamiczniej sytuacja zmieniała się wśród osób z wykształceniem wyższym, gdzie w roku 2016 (w porównaniu z rokiem 2020) zanotowano spadek o 51 %, równie dynamicznie zmieniała się sytuacja wśród osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, gdzie zanotowano spadek o 47% oraz osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 39%.

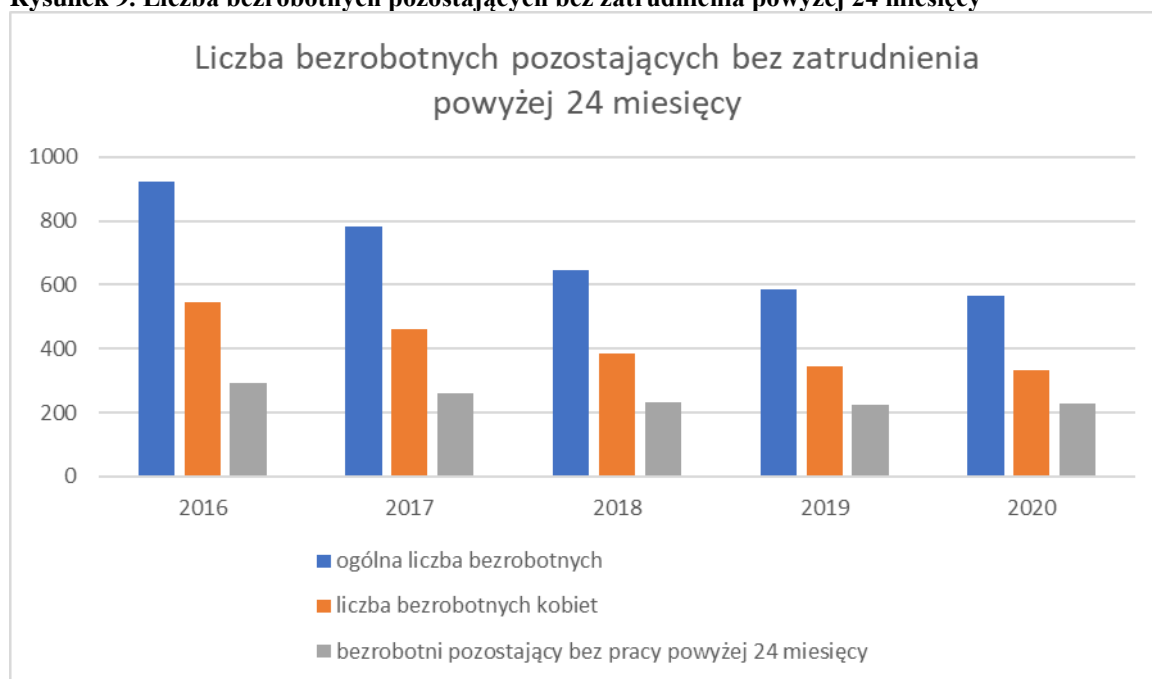
Rysunek 8. Poziom bezrobocia wg wykształcenia

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Jednym z najgroźniejszych zjawisk na rynku pracy jest liczba osób długotrwale bezrobotnych. W końcu 2020 r. w ewidencji PUP zarejestrowanych było 230 osób pozostających bez pracy przez ponad 24 miesiące, co stanowiło 40,7% wszystkich zarejestrowanych w tym okresie osób. W analizowanym przedziale czasowym (2016 – 2020) osoby o statusie długotrwale bezrobotnych stanowiły najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych. Zauważalne jest, że przy systematycznym spadku osób pozostających bez zatrudnienia, procentowo wzrasta liczba osób długotrwale bezrobotnych z 31,5% wszystkich bezrobotnych w roku 2016, poprzez 33,4% w 2017, 36% w 2017, 38% w 2019 osiągając wartość 40,7% na koniec 2020r. Podstawowym czynnikiem różnicującym czas pozostawania bez pracy jest płeć. Zdecydowaną większość osób długotrwale bezrobotnych stanowią kobiety, przy czym porównując ostatni czas zauważalna jest tendencja spadkowa. O ile w roku 2016 liczba kobiet długotrwale bezrobotnych stanowiła 76% osób pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy, tak na koniec 2020 wyniosła ona 70,1%.

Rysunek 9. Liczba bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia powyżej 24 miesięcy

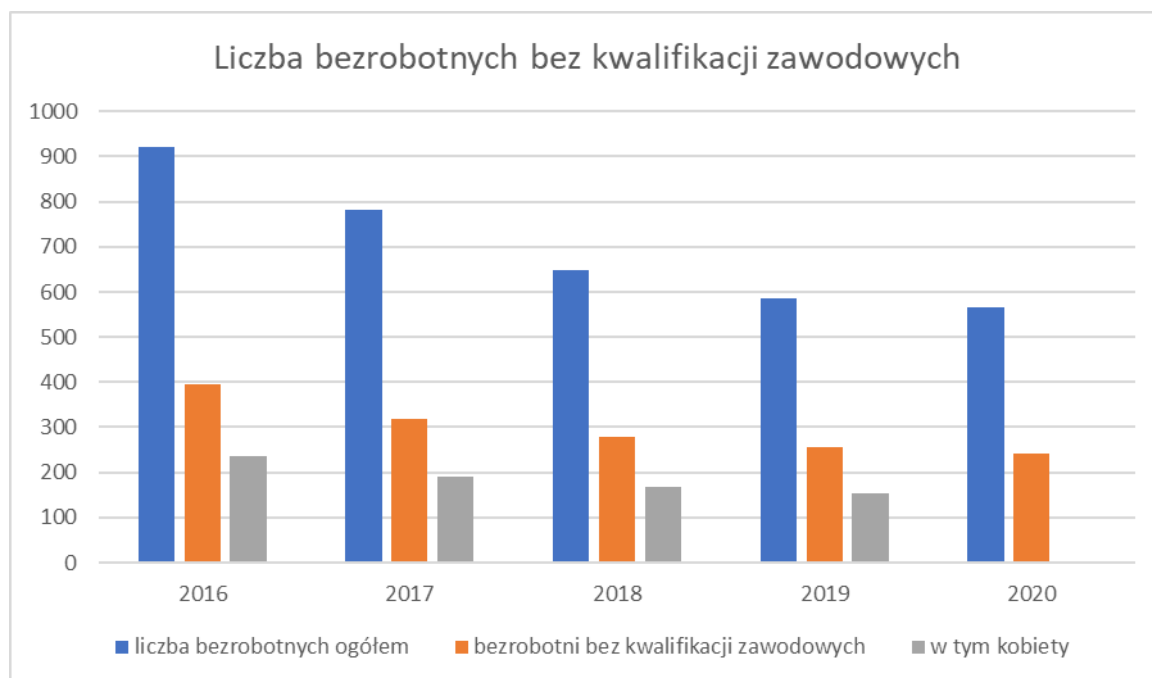

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PUP

Poza osobami długotrwale bezrobotnymi duży odsetek osób pozostających bez zatrudnienia to osoby nieposiadające kwalifikacji do wykonywania jakiegokolwiek zawodu poświadczonych dyplomem, świadectwem lub innym dokumentem uprawniającym do wykonywania zawodu.

Bezrobotni z tej grupy stanowią blisko 43% wszystkich bezrobotnych. Poziom ten był niemal niezmienny w latach 2016-2020. Dominującą grupę stanowią kobiety, które w latach 2016-2019 stanowiły 60% , natomiast na koniec 2020 r wartość sięgnęła 62% tej grupy.

Rysunek 10. Liczba bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PUP

4. Środowisko naturalne i infrastruktura

Działalność człowieka powoduje powstawanie zmian w każdym z elementów środowiska przyrodniczego. W celu ograniczenia negatywnych skutków działalności antropogenicznej i poprawy jakości środowiska, wprowadzono różne formy ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Brześć Kujawski znajduje się 15 użytków ekologicznych i 1 pomnik przyrody (tabela 8 oraz tabela 9).

Tabela 8. Wykaz użytków ekologicznych zlokalizowanych na terenie Gminy Brześć Kujawski

Lp.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
1.	Bagno	1,00	Pikutkowo, działka nr 260/1 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
2.	Bagno	2,72	Pikutkowo, działka nr 260/1 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
3.	Bagno	2,99	Pikutkowo, działka nr 260/1 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
4.	Bagno	2,96	Brzezie, działka nr 100/4 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
5.	Bagno	4,32	Brzezie, działka nr 119 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
6.	Bagno	1,62	Brzezie, działka nr 164/3 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
7.	Bagno	3,54	Falborz Kolonia; Falborz Parcele,	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne

Lp.	Rodzaj	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
			działka nr 355/2 LP, 355/3 LP	(Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
8.	Bagno	6,40	Mikanowo, Wieniec Zalesie, działka nr 194/3 LP, 195 LP, 210/2 LP, 211/1 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
9.	Bagno	6,18	Wieniec Zalesie, działka nr 211/1 LP, 212 LP, 195 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
10.	Bagno	1,55	Wieniec Zalesie, działka nr 195 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
11.	Bagno	3,40	Wieniec Zalesie, działka nr 195 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
12.	Bagno	1,72	Wieniec Zalesie, działka nr 223 LP	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
13.	Bagno	0,35	Obr. ewid. Brzezie dz. 109/3	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
14.	Bagno	0,30	Obr. ewid. Wieniec Zalesie dz. 215	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).
15.	Bagno	0,65	Obr. ewid. Brzezie dz. 102/3	Rozporządzenie nr 32/98 Wojewody Włocławskiego z 19.11.1998 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne (Dz. Urz. Woj. Włocł. z 19.11.1998 r. Nr 22, poz. 231).

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Tabela 9. Wykaz pomników przyrody na terenie Gminy Brześć Kujawski

Typ pomnik	Rodzaj	Opis pomnika	Lokalizacja	Akt prawny o utworzeniu
Jednoobiektowy	Drzewo	Dąb szypułkowy „Dąb Siostry Amelii” - <i>Quercus robur</i> ; Dąb rośnie w sąsiedztwie rzeki Zgłowiączki. Nazwę nadano dla upamiętnienia siostry Amelii z Domu Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego a'Paulo w Wieńcu Zdroju, której skuteczna interwencja uchroniła dąb przed wycięciem.	Miejscowość Wieniec-Zalesie, strefa Uzdrawiska Wieniec-Zdrój	Uchwała Nr XVII/115/04 Rady Miejskiej Brześcia Kujawskiego z dnia 29 czerwca 2004 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z 16.08.2004 r., nr 92, poz. 1624)

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody

Gospodarka wodna

Mieszkańcy Gminy Brześć Kujawski zaopatrywani są w wodę pitną z ujęć wody w Brześciu Kujawskim, Brzeziu i Machnacu. Największe ujęcie zlokalizowane jest na terenie miasta o zasobach zatwierdzonych w wysokości 290 m³/h. Łącznie zasoby zatwierdzone na wszystkich trzech ujęciach wynoszą 392 m³/h.

Pod względem zwodociągowania Gmina Brześć Kujawski objęta jest dostępem do systemu wodociągowego w 98,7%, natomiast Miasto Brześć Kujawski zwodociągowane jest w 100,00%.

Gospodarka ściekowa

Na terenie Gminy Brześć Kujawski funkcjonuje aglomeracja Brześć Kujawski wyznaczona uchwałą nr XXVI/205/2020 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji Brześć Kujawski. Zgodnie z zapisami przedmiotowej Uchwały aglomeracja posiada wielkość 7 432 RLM, w tym 7 247 stałych mieszkańców aglomeracji oraz 112 osób czasowo przebywających na terenie aglomeracji.

Ścieki komunalne z terenu Gminy Brześć Kujawski odprowadzane są do biologicznych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w:

- miejscowości Stary Brześć – obciążenie oczyszczalni ścieków wynosi 7 836 RLM, zarządcą oczyszczalni ścieków jest Zakład Usług Komunalnych w Brześciu Kujawskim;
- miejscowości Brzezine – obciążenie oczyszczalni ścieków wynosi 65 RLM, zarządcą oczyszczalni jest Zakład Usług Komunalnych w Brześciu Kujawskim.

Ponadto, Uzdrowisko Wieniec - Zdrój posiada własną oczyszczalnię ścieków.

Na terenie aglomeracji długość istniejących sieci kanalizacyjnych wynosi 75,5 km, w tym 49,4 km sieci grawitacyjnej oraz 26,1 sieci tłocznej.

Zaopatrzenie w gaz

Na terenie Gminy Brześć Kujawski funkcjonuje sieć gazowa, która zasilana jest głównie z gazociągu wysokiego ciśnienia wraz ze stacją redukcyjno-pomiarową. Zaopatruje ona w gaz miejscowości: Brześć Kujawski, Falborek, Guźlin, Kąkowa Wola, Kąkowa Wola – Parcele, Kąty, Kuczyna, Pikutkowo, Rządka Wola, Rządka Wola – Parcele, Starobrzieszka Kolonia, Stary Brześć, Wieniec i Wieniec – Zalesie

Węzeł rozdzielczy gazu znajduje się w miejscowości Gustorzyn.

Tabela 10. Poniżej przedstawiono trasy istniejących gazociągów wysokiego ciśnienia:

Lp.	Nazwa istniejącego gazociągu	Segment	Ciśnienie (MOP)	Średnica
1.	Gustorzyn - Reszki	Gustorzyn - Turzno	8,4 MPa	DN 500
2.	Gustorzyn – Pruszcz Gdański	Gustorzyn - Lubanie	5,5 MPa	DN 500
3.	Tłocznia Włocławek – WRG II Gustorzyn	Tłocznia Włocławek – WRG II Gustorzyn	8,4 MPa	DN 1000
4.	Gustorzyn - Mogilno	Gustorzyn - Grodztwo	8,4 MPa	DN 700
5.	WRG I Włocławek – WRG II Gustorzyn 1	Brzezine - Gustorzyn	5,5 MPa	DN 500

6.	WRG I Włocławek – WRG II Gustorzyn 2	Wieniec (1) WRG II Gustorzyn (kierunek Odolanów)	5,5 MPa	DN 500
		Wieniec (2) WRG II Gustorzyn (kierunek Rembelszczyzna)		
		Brzezie – Wieniec (1) (odc. Gaz. Sakszyn – Włocławek)		
7.	Wieniec - Skaszyn	Odgałęzienie do stacji Brześć Kujawski	5,5 MPa	DN 100
8.	Gustorzyn – Nowiny Brdowskie DN 700	Gustorzyn – Izbica Kujawska	8,4 MPa	DN 700
9.	Gustorzyn – Głowina DN 700	Węzeł Gustorzyn – ZZU Rózinowo (Korabniki)	8,4 MPa	DN 700
10.	Gustorzyn – Gostynin (węzeł Leśniewice)	Gustorzyn – Granica Gminy Zakrzewo	8,4 MPa	DN 500

Źródło: Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz – System S.A. Oddział w Gdańsku

Tabela 11. Planowane odcinki gazociągów:

Lp.	Nazwa projektowanego gazociągu	Segment	Ciśnienie (MOP)	Średnica
1.	Gustorzyn - Wronów	Gustorzyn - Leśniewice	8,4 MPa	DN 1000
2.	Gustorzyn - Kolnik	Gustorzyn - Gardeja	8,4 MPa	DN 1000

Źródło: Operator Gazociągów Przesyłowych Gaz – System S.A. Oddział w Gdańsku

Ponadto, na terenie gminy Brześć Kujawski zlokalizowane są obiekty systemu przesyłowego gazu:

- Węzeł Rozdzielczy Gazu (WRG II) „Gustorzyn”,
- Stacja Gazowa „Brześć Kujawski”.

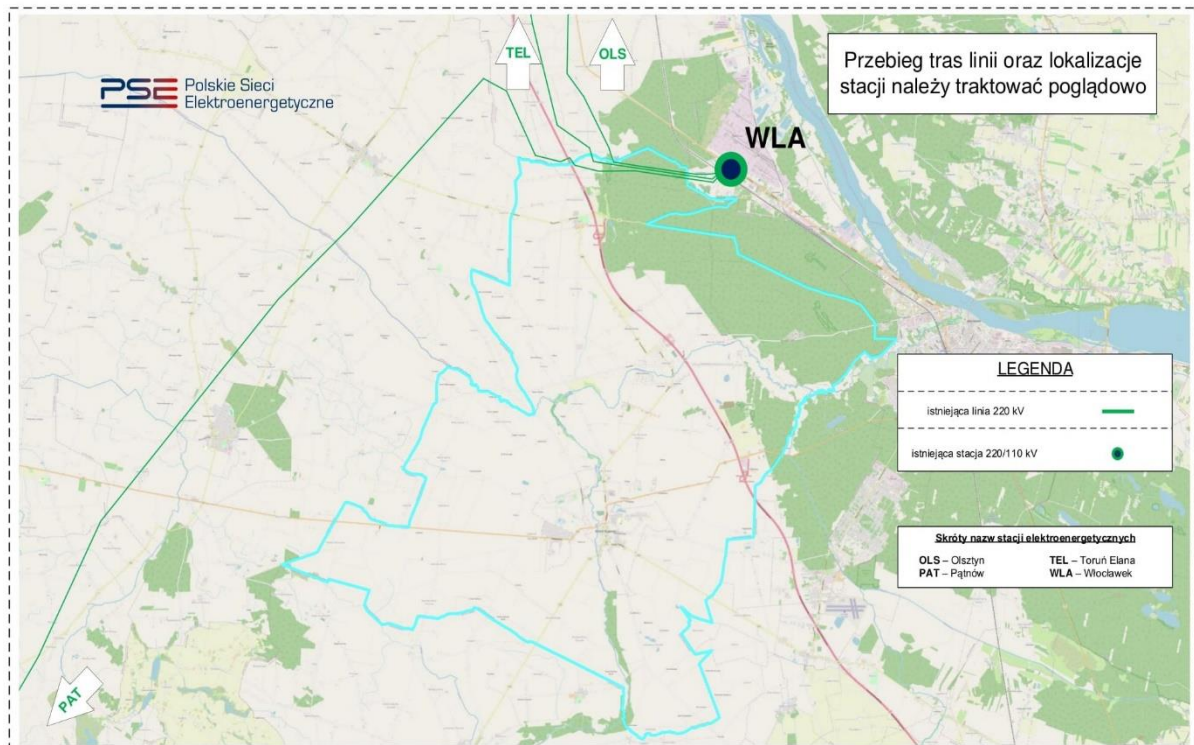
Infrastruktura energetyczna

- linie energetyczne wysokiego napięcia:
  - 220 kV GPZ Zakłady Azotowe Włocławek-GPZ Olsztyn
  - 220kV GPZ Zakłady Azotowe Włocławek-GPZ Toruń
  - 220 kV GPZ Zakłady Azotowe Włocławek-GPZ Pątnów
  - 110 kV GPZ Zakłady Azotowe Włocławek-GPZ Włocławek Wschód
  - 110 kV GPZ Zakłady Azotowe Włocławek-GPZ Zachód
  - 110 kV GPZ Zakłady Azotowe Włocławek-GPZ Ciechocinek

Dla linii napowietrznych wynikają konsekwencje przestrzenne w postaci zajęcia terenu
– pas ograniczonego użytkowania terenu (pas technologiczny):

- Dla linii 110 kV – 40 m (po 20 m od osi linii w obu kierunkach)
- Dla linii 220 kV – 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach)

Rysunek 11. Schemat sieci przesyłowej na obszarze Gminy Brześć Kujawski – stan istniejący

Źródło: Polskie Sieci Elektroenergetyczne

Stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Na terenie miasta Brześć Kujawski ze względu na ograniczenia terenowe zakłada się możliwość wykorzystania energii słonecznej. Kierunki rozwoju Gminy Brześć Kujawski w zakresie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w celach energetycznych mogą przyczynić się w pierwszej kolejności do zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego. Dodatkowo wpłyną na poprawę zaopatrzenia w energię terenów o słabiej rozwiniętej infrastrukturze oraz uniezależnienia regionu od centralnych systemów dystrybucji energii.

Gospodarka odpadami, selektywna zbiórka odpadów

Na terenie Gminy Brześć Kujawski zamieszkałe budynki jednorodzinne wyposażone są w pojemniki na bioodpady i odpady zmieszane (resztkowe), pozostałe frakcje takie jak metale i tworzywa sztuczne, papier, szkło oraz popiół zbierane są do worków o określonej kolorystyce (żółty, niebieski, zielony, szary).

Natomiast w zamieszkałej zabudowie wielolokalowej oraz obiektach użyteczności publicznej do segregowania odpadów komunalnych na poszczególne frakcje w tym: metale i tworzywa sztuczne, papier, szkło, bioodpady, odpady zmieszane (resztkowe) służą wyłącznie pojemniki i kontenery.

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy Brześć Kujawski funkcjonuje w oparciu o następujące podstawy prawne:

1. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*,
2. Uchwała nr XI/84/2019 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 29 października 2019 r. *w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Brześć Kujawski*,
3. Uchwała nr XI/85/2019 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 29 października 2019 r. *w sprawie ustalenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami*,
4. Uchwała nr XVI/115/2020 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 14 stycznia 2020 r. *w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami*

komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty obowiązującej na terenie Gminy Brześć Kujawski oraz zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady stanowiące odpady komunalne w kompostowniku przydomowym,

5. Uchwała nr XIV/96/16 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 7 lipca 2016 r. *w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi,*
6. Uchwała nr XVI/116/2020 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 14 stycznia 2020 r. *w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości zamieszkałych oraz warunków i trybu jej składania za pomocą środków komunikacji elektronicznej.*

Zgodnie z §10 i §12 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Brześć Kujawski częstotliwość odbioru odpadów komunalnych z terenu nieruchomości przedstawiała się następująco:

1. odpady komunalne niesegregowane (zmieszane):

a) w zabudowie jednorodzinnej niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne odbierane są nie rzadziej niż raz w miesiącu a w okresie od 1 kwietnia do 31 października nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie.

b) w zabudowie wielolokalowej niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne odbierane są nie rzadziej niż raz w tygodniu.

2. komunalne odpady zebrane w sposób selektywny odbiera się:

a) papier, szkło, tworzywa sztuczne, metale i odpady wielomateriałowe - nie rzadziej niż raz w miesiącu w zabudowie jednorodzinnej, nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie w zabudowie wielolokalowej;

b) bioodpady - nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie w zabudowie wielolokalowej a w okresie od 1 kwietnia do 31 października nie rzadziej niż raz na tydzień, natomiast w zabudowie jednorodzinnej nie rzadziej niż raz w miesiącu a w okresie od 1 kwietnia do 31 października nie rzadziej niż raz na dwa tygodnie;

c) popiół - wyłącznie od 1 listopada danego roku do 30 kwietnia roku następnego:

- nie rzadziej niż raz na dwa miesiące w zabudowie jednorodzinnej,

- nie rzadziej niż raz w miesiącu w zabudowie wielolokalowej;

d) meble i inne odpady wielkogabarytowe z terenu nieruchomości zamieszkałych – jeden raz w roku;

e) odpady z koszy ulicznych – nie rzadziej niż raz w tygodniu.

Na terenie Gminy Brześć Kujawski funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w miejscowości Stary Brześć 31, zwany dalej PSZOK.

Punkt czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00, a także w soboty od 7⁰⁰ do 13⁰⁰, za wyjątkiem dni ustawowo wolnych od pracy.

W PSZOK w Gminie Brześć Kujawski, przyjmowane są nieodpłatnie odpady komunalne wyłącznie od mieszkańców Gminy Brześć Kujawski, wytworzone na terenie nieruchomości zamieszkałych, położonych w Gminie Brześć Kujawski, w ramach wnoszonej przez mieszkańców opłaty za zagospodarowanie odpadami komunalnymi.

Do PSZOK w Gminie Brześć Kujawski przyjmowane są odpady komunalne, dostarczane w sposób selektywny, umożliwiający selektywne odebranie i gromadzenie odpadów. Punkt ten świadczy usługi na rzecz mieszkańców w zakresie przyjmowania:

1) przeterminowanych leków;

2) zostających w gospodarstwach domowych chemikaliów, odpadów niebezpiecznych;

3) odpadów nieklasyfikujących się do odpadów medycznych powstałych w gospodarstwie domowym, w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek należy przekazywać bezpośrednio do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych;

4) zużytych opon, pochodzących od prywatnych, samochodowych pojazdów osobowych w ilości nie większej niż 4 szt. na rok;

- 5) odpadów tekstyliów i odzieży;
- 6) zużytych baterii i akumulatorów powstających w gospodarstwach domowych;
- 7) zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego gospodarstw domowych;
- 8) mebli i inne odpadów wielkogabarytowych;
- 9) odpadów budowlanych i rozbiórkowych (z wyłączeniem papy, eternitu i materiałów termoizolacyjnych) z gospodarstw domowych w ilości nie większej niż 200 kg na rok.

Odpady z papieru i tektury, w tym odpady opakowaniowe z papieru i tektury, metale, w tym odpady opakowaniowe z metali, tworzywa sztuczne, w tym odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, odpady opakowaniowe wielomateriałowe, szkło, w tym odpady opakowaniowe ze szkła, bioodpady mogą być również przekazywane przez mieszkańców bezpośrednio do punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych;

Wymienione odpady za wyjątkiem pkt. 4 i 9 są przyjmowane w każdej ilości.

Za każdym razem kiedy zajdzie potrzeba pozbycia się odpadu, mieszkańcy gminy dostarczają osobiście i na własny koszt ww. odpady komunalne do PSZOK.

W roku 2019 i 2020 na terenie miasta i gminy Brześć Kujawski została przeprowadzona mobilna zbiórka odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Zebrane odpady komunalne zostały dostarczone do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w Starym Brześciu.

Z dniem 1 lutego 2020 roku każdy właściciel nieruchomości z terenu Gminy Brześć Kujawski deklarujący selektywną zbiórkę odpadów komunalnych zobowiązany jest do wydzielania czterech strumieni odpadów selektywnie zebranych oraz piątego strumienia odpadów zmieszanych (resztkowych).

5. Kultura i dziedzictwo kulturowe

Instytucje kultury i ich działalność

Obok charakterystyki gminy (historia, położenie, struktura, infrastruktura, strategia rozwoju, inwestycje czy zaangażowanie otoczenia gospodarczego), najważniejszy kontekst tworzą działające w niej instytucje kultury. Brzeskie Centrum Kultury i Historii „Wahadło” to jedna z dwóch instytucji kultury działająca na terenie gminy Brześć Kujawski .

Do podstawowych zadań Centrum należy przede wszystkim:

- upowszechnianie i tworzenie kultury i sztuki, folkloru, muzyki, tańca, teatru i filmu, plastyki, rękodzieła i sztuki ludowej oraz zaspokajanie w tym zakresie oczekiwań społeczności lokalnej;
- upowszechnianie i kultywowanie tradycji lokalnych i narodowych, rozwijanie aktywności społecznej oraz rozpoznawanie i rozbudzanie zainteresowań w dziedzinie kultury i sztuki;
- wspieranie i dokumentowanie przejawów działalności twórczej i kulturotwórczej mieszkańców, propagowanie dorobku oraz sylwetek twórców.

Zadania te Centrum realizuje poprzez organizowanie m.in.:

- wielorakich form edukacji kulturalnej tj. spektakli, wystaw, plenerów, koncertów, seansów filmowych, imprez kabaretowych, rozrywkowych, folklorystycznych, popularno-naukowych, kiermaszy, aukcji i prezentacji;
- zespołów i pracowni artystycznych, folklorystycznych oraz rękodzieła ludowego i artystycznego; grupowego uczestnictwa w różnorodnych formach pracy kulturalnej;
- działalności w zakresie usług plastycznych, filmowych, fotograficznych i innych, zaspokajających zapotrzebowanie społeczne;
- działalności promocyjnej lokalnych ruchów artystycznych, osiągnięć artystycznych i lokalnych twórców.

W BCK na przestrzeni lat działały następujące sekcje artystyczne: Młodzieżowa Orkiestra Dęta „Brestivia”, Koło Plastyczne „Akwarelka, Koło wokalne „Gama”, Zespół folklorystyczny „Spod Strzechy”, Grupa Taneczna Mażoretki, Zespół Folklorystyczny „Dzieci Kujaw”, Zespół muzyczny, Ognisko muzyczne, Szkoła dla DJ-ów, Koło fotograficzne skupiające łącznie około 200 uczestników (dzieci, młodzież, seniorów).

Od roku 2021 Brzeskie Centrum Kultury zmieniło swoją siedzibę, nazwę i statut. To lokalne zasoby i funkcjonowanie instytucji kultury, czyli Brzeskiego Centrum Kultury i Historii „WAHADŁO” w Brześciu Kujawskim jest kluczem do kultury od nowa.

„WAHADŁO” JUŻ OTWARTE! - ten dziennikarski slogan zagościł w narracji gminy, lokalnych mediów i świadomości pewnej części mieszkańców. Nowa siedziba byłego Brzeskiego Centrum Kultury w Brześciu Kujawskim to instytucja na miarę XXI wieku w każdym wymiarze. Obiekt jest wielofunkcyjny i wielomodułowy. W obiekcie znajdują się m.in. sala widowiskowa z zapleczem, część muzealna i edukacyjna z salami do zajęć indywidualnych, sala komputerowa, plastyczna i do zajęć tanecznych, a także część z przeznaczeniem na Ochotniczą Straż Pożarną i restaurację oraz na zewnątrz malowniczy amfiteatr i wzrastający teren zielony. Przestrzeń, w której są obok wyżej wymienionych także sala kameralna, pracownia ceramiki, pracownia językowa i do kodowania, pracownia do zajęć fotograficznych, muzycznych, małe studio nagrań, jest obiektem otwartym, zachęcającym do współpracy i integracji. Stanowi także w sensie architektonicznym bardzo prestiżowy element krajobrazu miasta, który świetnie nadaje się sam w sobie do celów marketingowych.

Z uwagi na poszerzenie działalności lokalnego domu kultury o multimedialną wystawę przedstawiającą dzieje Brześcia Kujawskiego od archeologii po czasy współczesne na tle wydarzeń na świecie, w Europie, uzasadnionym było stworzenie nazwy wystawy o aspekcie historycznym – dlatego obecna nazwa ma brzmienie - „Wahadło Czasu” opowiada o historii i tradycji Brześcia Kujawskiego od neolitu po czasy współczesne. Prezentuje ją na tle historii regionu i Polski. Zainspirowani dziedzictwem regionu, stworzyliśmy wystawę podzieloną na dwie części. Neolit – opowiada o działalności ludzi żyjących w tym okresie na naszych terenach, a także o jednych z największych wykopalisk archeologicznych w Europie, które miały miejsce w okolicy Brześcia Kujawskiego.

Druga część - to opowieść o czasach średniowiecza i czasach króla Łokietka, przemyśle, wielokulturowości regionu, czasach wojny i okupacji, a także o kulturze etnograficznej regionu. Multimedialna wystawa pozwala na przenoszenie się w czasie, samodzielne odkopywanie zabytków archeologicznych, podglądanie dawnych światów i nasłuchiwanie ich odgłosów. Dla odwiedzających przygotowane są dwie ścieżki zwiedzania – dla dorosłych i dla dzieci już od 4 roku życia. Interaktywne ścieżki zwiedzania inspirują do lekcji muzealnych i warsztatów.

BCK wyszło z inicjatywą do mieszkańców, by przesłali swoje propozycje nazw dla nowego budynku. Wśród nazw, które pojawiały się najczęściej znalazły się: stacja, przystanek czy właśnie wahadło. Każda z nazw została poddana analizie przez specjalistów od reklamy oraz gminną konsultantkę ds. muzealnych. Zgodnie z ich opinią, słowo „wahadło” wypadło

najlepiej, zarówno pod względem unikalności, jak i dynamiki, ścisłego związania z lokalizacją, a także dopasowania do strategii nowego miejsca. Brzeskie Centrum Kultury i Historii niesie ze sobą wiatr nowoczesności, kojarzy się z dynamiką, miejscem, którego celem jest ciągły rozwój. Docelowo BCKiH „Wahadło” może stać się marką miejską o oddziaływaniu nie tylko lokalnym czy regionalnym, ale i ponadregionalnym oraz doskonale służyć w promocji gospodarczej miejsc.

Nazwa „Wahadło” to określenie nieoczywiste i najbardziej wartościowe oraz ponadczasowe. Za jego pośrednictwem nie tylko można zintegrować grupę docelową, ale też przekazać unikatowe wartości oferowane przez markę. Stworzenie nazwy, która wywołuje pozytywne i trwałe skojarzenia, to jeden z ważniejszych elementów pracy, jaki ma do wykonania agencja reklamowa, instytucja kultury czy organ powołujący do życia nową instytucję kultury. Nazwa „Wahadło” to ruch, zmiana, dynamika.

Brzeskie Centrum Kultury, zgodnie z nowym statutem ma nowe zadania, takie jak:

- integrowanie społeczności lokalnych poprzez współtworzenie warunków do kultywowania i rozwijania narodowych, etnicznych, regionalnych, środowiskowych wartości kultury;
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru i rękodzieła ludowego;
- rozbudzanie i wspomaganie społecznej aktywności kulturalnej i naukowej;
- inicjowanie i promowanie innowacyjnych form uczestnictwa w kulturze i nauce;
- kształtowanie opinii i ocen na temat twórczości kulturalnej i naukowej;
- opiniowanie i wypowiedanie się w sprawach dotyczących kultury i nauki, rynku wydawniczego, statutu twórców i związanych z tym uregulowań prawnych;
- propagowanie i rozwijanie kultury prawnej, ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień związanych z ochroną praw autorskich;
- współdziałanie z instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami o podobnych celach i zadaniach w kraju i za granicą;
- promowanie kultury zdrowego żywienia;
- promowanie walorów turystycznych i historycznych gminy Brześć Kujawski;
- rozwijanie kultury fizycznej;
- współuczestnictwo w procesie wychowywania młodzieży poprzez kontakt z kulturą, nauką i sportem;
- wspieranie twórczości kulturalnej, naukowej, turystycznej i sportowej w środowiskach polonijnych poza granicami Polski.

Nowe zadania, jakie stoją przed nowoczesnym domem kultury to między innymi realizowanie zadań poprzez promowanie książek i organizowanie spotkań autorskich, prezentowanie twórców w mediach, organizacja szkoleń, konferencji, organizowanie i prowadzenie warsztatów teatralnych, prowadzenie warsztatów pielęgnujących pasje i wyłapujących talenty, organizowanie warsztatów i pokazów kulinarnych, promocja potraw regionalnych, organizacja koncertów, prowadzenie działalności wydawniczej, organizacja festynów historycznych i rekonstrukcji czy nauka języków obcych.

Brzeskie Centrum Kultury i Historii „Wahadło” w Brześciu Kujawskim oficjalnie funkcjonuje w nowej siedzibie przy ulicy Kolejowej 44 od stycznia 2021 roku. Brześć Kujawski wzbogacił się więc o nową markę wizualizowaną nie tylko jako trzykondygnacyjny obiekt wielobryłowy, w którym swoją siedzibę znalazło Brzeskie Centrum Kultury, część wystawiennicza, restauracja, OSP Brześć Kujawski czy pogotowie ratunkowe.

Centrum kultury na miarę XXI wieku to spełnienie marzeń wielu mieszkańców i aktywistów z grodu Łokietka. W nowym obiekcie mieszkańcy będą mogli rozwijać swoje pasje i zainteresowania oraz brać udział w kulturalnych wydarzeniach, nie tylko o zasięgu lokalnym. Z porównania sprawozdań z działalności BCK w ostatnich 5 latach wynika, że stałe formy działalności cieszyły się i nadal cieszą się podobnym zainteresowaniem i winny być kontynuowane. Podobnie organizowane od wielu lat imprezy, które na stałe wpisały się w kalendarz imprez kulturalnych i zyskały już swoją markę rozpoznawalną na arenie województwa a nawet całego kraju. Warto tutaj wspomnieć o najważniejszych z nich :

- Festiwal Zespołów Folklorystycznych im. Tadeusza Zielińskiego;
- Brzeskie Spotkania Teatrów Ulicznych „gramOFFon”;
- Piknik Historyczny;
- Święto Żuru Kujawskiego;
- Dożynki Gminno-Parafialne;
- Rejonowy Przegląd Teatrów Dziecięcych i Młodzieżowych „Maska”;
- Jesienny Koncert Organowy;
- Gminny Przegląd Piosenki Dziecięcej „Rozśpiewane Przedszkolaki”;
- Koncert walentynkowy, koncert zaduszkowy „Ocalić od zapomnienia”;
- Koncert świąteczny z udziałem wszystkich sekcji artystycznych.

Ponadto organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży podczas Ferii Zimowych i wakacji oraz wakacyjny projekt „Objazdowy Dom Kultury” – projekt polegający na organizacji warsztatów i zabaw dla dzieci na terenie sołectw.

Nowe akcenty działalności Centrum są związane przede wszystkim z otwarciem nowych pozycji w nowym budynku WAHADŁO i z samym budynkiem. Działają już nowe projekty takie jak: koło teatralne dla dwóch grup wiekowych oraz bogata oferta warsztatowa, podzielona na trzy bloki tematyczne.

- Blok I. TWÓRCZE PRZEOBRAŻANIE ŚWIATA - to warsztaty artystyczne rozwijające twórcze pasje uczestników np. plastyka, ceramika. W tym bloku znalazły się warsztaty robienia serc z wikliny, drewnianych zabawek, czy zwierzaków z sianka czy warsztaty ceramiki z uwagi na posiadanie pieca do wypalania gliny;
- Blok II. KOLEJ NA EKO - warsztaty społeczno-ekologiczne, połączone z pracą plastyczną, tworzeniem mini ogródka itp.;
- Blok III. WOLNOŚĆ I RÓŻNORODNOŚĆ - przedsięwzięcia związane z promowaniem tolerancji i edukacją dotyczące mniejszości narodowych, a także etnicznych. A także zajęcia związane z filozofią i sprawami społecznymi oraz budowaniem relacji;
- Blok IV. KIEDY ROZUM ŚPI - seria zajęć, które organizowane są w oparciu o wystawy stałe i czasowe, prezentowane w BCKiH.

Dodatkowo zajęcia językowe, teatr tańca, warsztaty filmowe, warsztaty modelingu, taniec klasyczny.

W BCKiH swoją siedzibę ma stowarzyszenie Towarzystwo Kulturalne w Brześciu Kujawskim, którego głównymi celami statutowymi jest działalność na rzecz rozwoju kultury w gminie Brześć Kujawski. BCKiH współpracuje ze stowarzyszeniem przy organizacji wielu przedsięwzięć. Warto tu wspomnieć współpracę przy takich projektach jak: „Inicjuj z Fio na bis”, „Tradycyjnie do przodu”, „Wakacje z Fundacją”, „Filmowe Wakacje” czy Festiwal Zespołów Folklorystycznych im. Tadeusza Zielińskiego.

Towarzystwo Kulturalne wraz z BCK każdego roku organizuje minimum 4 koncerty muzyczne dla mieszkańców gminy Brześć Kujawski: koncert kolęd i pastorałek, koncert pieśni patriotycznych w ramach gminnych, obchodów rocznicy wybuchu II wojny światowej, koncert z okazji 11 listopada.

Drugą instytucją kultury w Brześciu Kujawskim jest Biblioteka Publiczna. Biblioteka Publiczna w Brześciu Kujawskim istnieje od 1948 roku. W granicach obszaru funkcjonuje miejsko-gminna sieć biblioteczna obejmująca bibliotekę główną (mieszczą się w niej: wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia oraz oddział dla dzieci i młodzieży) oraz trzy filie

biblioteczne (Wieniec, Wieniec Zdrój, Brzezine). Biblioteka organizuje wystawy, konkursy literackie i plastyczne, a także spotkania z poezją, teatrem oraz spotkania autorskie. Placówka prowadzi też działalność kulturalną związaną z obchodami rocznic. Zbiory Biblioteki Publicznej mają charakter uniwersalny i obejmują literaturę polską i obcą, piśmiennictwo popularno-naukowe, publikacje o profilu regionalnym, zbiory specjalne, czasopisma popularne. Jest ona skomputeryzowana i wykorzystuje system obsługi LIBRA NET. Biblioteka, jako placówka kulturalna wychodzi z bogatą ofertą do wszystkich mieszkańców gminy. Odbywa się tam wiele zajęć dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym oraz dla dorosłych mające na celu popularyzację czytelnictwa.

Poniżej przedstawione są dane statystyczne działalności Biblioteki w latach 2016 - 2020

Dane statystyczne za lata 2016-2020

Tabela 12. Zakup książek

Rok	Ilość	Wartość
2016	703	13537,36
2017	665	13627,44
2018	724	16051,29
2019	716	15592,30
2020	601	14246,73

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Na przestrzeni ostatnich 5 lat zakupy nowości wydawniczych do biblioteki głównej i jej filii były porównywalne i w pełni zaspakajają potrzeby czytelnicze. Jedynym wyjątkiem był rok 2020, w którym dokonano znacznie mniejszej ilości zakupu książek z powodu ograniczeń działalności instytucji związanej z Covid-19.

Tabela 13. Prenumerata czasopism

Rok	Ilość	Wartość
2016	17	1779,07
2017	16	1634,41
2018	18	2425,07
2019	12	2221,39
2020	16	3252,86

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Prenumerata czasopism uzupełnia ofertę biblioteki oferując 1 dziennik i kilkanaście miesięczników (branżowych i tematycznych). Czytelnicy chętnie sięgają po gazety poruszające tematy kulinarne, ogrodnicze, podróżnicze, wyposażenia wnętrz lub obyczajowe.

Tabela 14. Stan księgozbiorów

Rok	Ilość
2016	43229
2017	42960
2018	43741
2019	44475
2020	43886

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Ze względu na ograniczoną powierzchnię nie można zwiększyć stanu księgozbioru. Książki zniszczone, zdezaktualizowane i wieloegzemplarzowe oraz lektury wycofane z kanonu są ubytkowane a na ich miejsce kupowane są nowości wydawnicze.

Tabela 15. Czytelnicy

Rok	Ilość
2016	1517
2017	1366
2018	1367
2019	1484
2020	1809

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Czytelnictwo w gminie jest na niezmiennym poziomie. Wydawane nowości przyciągają nowych czytelników. Zmiana miejsca lokalizacji filii bibliotecznej z Kąkowej Woli do Wieńca Zdroju oraz zmiana lokalu w Wieńcu spowodowała znaczny wzrost czytelników.

Tabela 16. Pracownicy

Rok	Liczba pracowników	Liczba etatów			
		Dyrektor	Gł. księgową	Bibliotekarze	PIT
2016	6	1	¼	3 ½	
2017	6	1	¼	3 ½	
2018	8	1	¼	5 ½	
2019	8	1	¼	4 ½	1
2020	9	1	¼	5 ½	1

Źródło. Opracowanie własnie na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Liczba pracowników zwiększyła się, gdyż zwiększyły się również zadania. Przez 2 lata biblioteka prowadziła Punkt Informacji Turystycznej, zajmowała się również wieloma projektami: „Cyfrowy Brześć”, „Senior+”, licznymi projektami o charakterze literackim oraz promowaniem czytelnictwa.

Tabela 17. Udostępnianie zbiorów

Rok	Liczba wypożyczonych książek w woluminach	Liczba wypożyczonych czasopism
2016	31251	2270
2017	25987	1846
2018	25782	1786
2019	27737	323
2020	25200	1794

Źródło. Opracowanie własnie na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Wskaźniki udostępniania zbiorów są stabilne. W 2020 roku, pomimo zamknięcia placówek czytelnictwo zmniejszyło się tylko nieznacznie.

Tabela 18. Liczba udzielonych informacji

Rok	Ilość
2016	421
2017	225
2018	209
2019	359
2020	164

Źródło. Opracowanie własnie na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Zauważa się malejącą liczbę udzielanych Informacji, co jest następstwem zwiększonej dostępności do Internetu.

Tabela 19. Liczba osób korzystających z Internetu

Rok	Ilość
2016	12931
2017	9711
2018	7940
2019	6162
2020	2640

Źródło. Opracowanie własnie na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Liczba osób korzystających z Internetu w bibliotece maleje, co spowodowane jest coraz większą możliwością uzyskiwania informacji z Internetu bezpośrednio z tabletów, smartfonów, komputerów osobistych.

Działalność kulturalna Biblioteki

W latach 2016 - 2020 Biblioteka Publiczna w Brześciu Kujawskim prowadziła następujące działania:

2016 rok

- lekcje biblioteczne - 25 (391 osób);
- konkursy czytelnicze - 9 (219 osób);
- wystawy książek, prac dzieci, wystawki okolicznościowe - 57;
- spotkanie autorskie – 1 (13 osób);
- otwarcie wystawy fotografii przyrodniczej – 1 (ok. 36 osób);
- warsztaty fotograficzne – 1 (20 osób);
- zajęcia dla dzieci: zabawy tematyczne, zajęcia plastyczne, głośne czytanie książek – 65

(782 osób);

- gazetki związane z kalendarzem rocznic literackich oraz wydarzeniami okolicznościowymi – 129;
- warsztaty kreatywne prowadzone przy współpracy z Pracownią Rękodzieła Artystycznego „Aniołowo” – 10 (wzięło udział 47 osób);
- Zajęcia z robotyki – 39 (157 osób).

2017 rok

- lekcje biblioteczne - 37 (460 osób);
- konkursy czytelnicze - 21 (319 osób);
- wystawy książek, prac dzieci, wystawki okolicznościowe - 65;
- spektakle teatralne – 2 (62 osoby);
- przedstawienie kabaretowe – 1 (40 osób);
- zajęcia dla dzieci: zabawy tematyczne, zajęcia plastyczne, głośne czytanie książek – 139 (1544 osoby);
- gazetki związane z kalendarzem rocznic literackich oraz wydarzeniami okolicznościowymi – 143;
- Warsztaty kreatywne – 15 (124 osoby).

2018 rok

- lekcje biblioteczne - 40 (579 osób);
- konkursy czytelnicze - 12 (299 osób);
- wystawy książek, prac dzieci, wystawki okolicznościowe - 71;
- spotkania autorskie – 3 (93 osoby);
- spektakle teatralne – 2 (57 osób);
- wystawa malarstwa 1 (55 osób);
- zajęcia dla dzieci: zabawy tematyczne, zajęcia plastyczne, głośne czytanie książek – 48 (410 osób);
- gazetki związane z kalendarzem rocznic literackich oraz wydarzeniami okolicznościowymi – 125;
- warsztaty kreatywne – 22 (147 osób);
- zajęcia z kodowania i programowania – 9 (69 osób).

2019 rok

- lekcje biblioteczne - 42 (441 uczniów);
- konkursy czytelnicze - 21 (499 uczestników);
- wystawy książek, prac dzieci, wystawki okolicznościowe - 72;
- zajęcia dla dzieci: zabawy tematyczne, zajęcia plastyczne, głośne czytanie książek – 61 (473 uczestników);
- gazetki okolicznościowe promujące bibliotekę – 166;
- plakaty informujące o różnych wydarzeniach – 26;
- zajęcia artystyczne – 4 (19 uczestników);
- zajęcia z kodowania i programowania – 10 (57 uczestników);
- warsztaty fotograficzne dla dorosłych – 1 (8 uczestników);
- szkolenia przeprowadzone w ramach projektu „Cyfrowy Brześć” – 44 (100 uczestników);
- warsztaty przeprowadzone w ramach projektu „Warsztaty terapeutyczne w Bibliotece Publicznej w Brześciu Kujawskim” – 20 (12 uczestników);
- spotkanie autorskie – 1 (50 uczestników);
  - przedstawienie teatralne – 1 (40 uczestników);
  - wycieczki – 3 (136 uczestników);
  - spotkanie szkoleniowe z policją – 2 (92 uczestników);
  - dekoracja tematyczna w oknie wystawowym biblioteki – 8.

2020 rok

- lekcje biblioteczne - 8 (70 uczniów);
- konkursy czytelnicze – 9 (108 uczestników);
- wystawy książek, prac dzieci, wystawki okolicznościowe - 75;
- zajęcia dla dzieci: zabawy tematyczne, zajęcia plastyczne, głośne czytanie książek – 26 (235 uczestników);
- gazetki okolicznościowe promujące bibliotekę – 116;
- plakaty informujące o różnych wydarzeniach – 13;
- warsztaty przeprowadzone w ramach projektu „Apetyt na Sztukę” – 14 (138 uczestników);
- spotkanie autorskie – 2 (70 uczestników);
- dekoracja tematyczna w oknie wystawowym biblioteki – 8.

Tabela 20. Liczba organizowanych wydarzeń i uczestniczących w nich osób

Rok	Ilość wydarzeń	Ilość uczestników
2016	150	ok. 1900
2017	215	ok. 2550
2018	333	ok. 2000
2019	448	ok. 2000
2020	270	ok. 1000

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Biblioteki Publicznej

Potencjał kulturotwórczy mieszkańców Brześcia Kujawskiego (liderzy kultury)

Liderzy i propagatorzy kultury, małych ojczyzn i twórcy ziemi brzeskiej tworzą listę długą i bardzo zasłużoną. Dbanie o tożsamość lokalną i budowanie małych ojczyzn to fundament każdego rozwoju. W procesach edukacyjnych niezwykle ważną rolę odgrywają autorytety. Alienacja jest najbardziej skuteczną metodą wpływu na drugiego człowieka. W pewnej anegdocie komunikacyjnej, policjanci opowiadają, że to nie znaki zakazu powodują, że ludzie zdejmują nogę z gazu. Jeżeli mama, tata czy babcia albo dziadek przestrzegali przepisów ruchu drogowego albo robi to idol młodzieży np. słynny rajdowiec Robert Kubica, wówczas robi tak większość. Oczywiście karania nie można uniknąć. Karanie jest natychmiastowe, a oddziaływanie autorytetem bardziej długotrwałe.

1. Daromiła Baranowska z Brześciem Kujawskim związana jest od najmłodszych lat. Z wykształcenia jest ekonomistką, z pasji i zamiłowania malarką. Zajmuje się malarstwem sztalugowym w technice olejnej. Jest autorką ponad 100 prac, z których większość znajduje się w rękach przyjaciół i znajomych, zarówno w kraju, jak i za granicą. Część prac była przedmiotem licytacji na aukcjach charytatywnych, trafiając też do różnych instytucji. Wystawiała swoje prace w Bydgoszczy i Włocławku, obecnie jej wybrane 30 obrazy wystawia Biblioteka Publiczna w Brześciu Kujawskim. Połowę swoich prac opublikowała w wydany w 2012 roku przeglądowym albumie "W poszukiwaniu piękna....", w którym pisała: "przedkładam kolor nad dokładność rysunku, wolę widowisko natury, lasy i drzewa formowane czasem, niebo w różnych odsłonach". Dla kultury i edukacji ekologicznej to najlepsza wizytówka i ambasadorka gminy.

2. Janusz Borkowski to dobrze znany w kraju przedsiębiorca i społecznik. Jest założycielem Kujawskiej Fabryki Maszyn Rolniczych KRUKOWIAK, która od 30 lat jest jednym z głównych producentów maszyn rolniczych w Polsce. Świadectwem niezwykłych umiejętności biznesowych Janusza Borkowskiego jest sukces, założonej przez niego firmy, która powstała, jako rodzinny zakład przy gospodarstwie rolnym, a w ciągu kilkunastu lat stała się jedną z najlepszych fabryk w polskim przemyśle maszyn rolniczych. Od najmłodszych lat angażował się on w różnego rodzaju przedsięwzięcia oraz czynnie działał w różnego rodzaju organizacjach i zrzeszeniach. Aktywnie uczestniczył w działalności lokalnych i ogólnopolskich organizacjach, zawsze upatrując w tym możliwości wywalczenia czegoś dla najbliższej okolicy, dla jego Małej Ojczyzny. Starał się zawsze, by pracowników jego firmy łączyło coś więcej, niż tylko miejsce wykonywania pracy. Zwieńczeniem działań Janusza Borkowskiego, na rzecz Małej Ojczyzny jest Muzeum Techniki Rolniczej i Gospodarstwa Wiejskiego, Kujawskie Muzeum Oręża, Nauki i Techniki oraz wydanie ponad 100 tomów książek z cyklu „Redecz Krukowy i okolice - kraina prastara”. Muzeum powstało w budynkach po pierwszej siedzibie firmy, w gospodarstwie rolnym Janusza Borkowskiego w Redczu Krukowym, o czym już wspomniano. Zgromadził on tam pokaźny zbiór eksponatów, liczony w tysiącach sztuk, w tym imponującą kolekcję maszyn rolniczych, motocykli i samochodów. Wystawy cieszą się wielkim zainteresowaniem, w szczególności młodzieży, która może zobaczyć, jak wyglądało życie na wsi 100 lat temu. Z kolei cykl „Redecz Krukowy i okolice...”, to już ponad 100. tomowy zbiór książek, poświęconych lokalnej historii, kulturze i sztuce. W ramach tego cyklu ukazały się książki historyczne, albumy współczesnej i dawnej fotografii, zbiór starych dokumentów, tomiki wierszy, bajki, pamiętniki żołnierzy i wiele innych. Janusz Borkowski jest osobą, która wyróżnia się spośród innych niespotykaną energią, pracowitością i charyzmą. Stworzył potężną firmę, a wokół niej zbudował zgraną społeczność i zaktywizował ją do współpracy przy ochronie dorobku Małej Ojczyzny. Takie podejście do lokalnej tożsamości i rozumienie społecznej odpowiedzialności biznesu należy promować w każdym wymiarze.
3. Danuta Czerwińska-Murawska jest prozatką i poetką oraz współzałożycielką Kujawsko Pomorskiego Związku Literatów we Włocławku i jego Wiceprezes. Autorka cyklu biograficznego pt. "Wielcy Małych Ojczyzn". Jest to sześć tomów po kolei składających się w wyraz "Kujawy". Pierwszy tom został wydany w 2005 roku pt. Leon Stankiewicz. W 2009 roku ukazała się jej książka „Głos z wygnania czyli życie i praca Feliksa Rembiałkowskiego”. W swoim dorobku ma również wydane dwa scenariusze

napisane do książek Jarosława Wojciechowskiego pod tytułem "Słabeusz" i "Piktogramy". W chwili obecnej pracuje nad zbiorową pracą wraz z Marianem Kustrą i Marcinem Słowińskim pt. "Wielka Monografia Kujaw". Jest współpomysłodawcą przygotowanego do druku Czasopisma Artystyczno Literackiego "agorD", wydawany przy Kujawsko-Pomorskim Związku Literatów we Włocławku, którego również jest redaktorem. Jest niekwestionowaną propagatorką kultury na terenie Kujaw, szczególnie wśród młodzieży.

4. Medard Czerwiński światowej sławy poeta i prozaik. W 1958 wraz z grupą młodych włocławskich pasjonatów literatury był współorganizatorem Grupy Literackiej. Od 1979 publikował głównie w „drugim obiegu”. Do „stanu wojennego” pisał w redakcji solidarnościowego czasopisma „Wolne Związki” w Bydgoszczy, od 1981 w Almanachu Poezji Odnowy (konspiracyjne wydania im. Nila Fieldorfa wraz z Czesławem Miłoszem i Bertoltem Brechtem. Od 1988 publikował pod nazwiskiem matki Manteuffel w czasopismach literackich w Niemczech i w Polsce, w Serbii i Czechach, we Wiedniu, Paryżu, Wilnie i w Nowym Jorku. Do dziś podkreśla swój związek z Brześciem Kujawskim i z Ziemią Kujawską.
5. Andrzej Fronczak to artysta z Brześcia Kujawskiego. Z wykształcenia ekonomista. Od trzydziestu lat uprawia malarstwo sztalugowe i rysunek. W 2004 r. został przyjęty do Związku Polskich Artystów Plastyków. Ma na koncie 36 wystaw indywidualnych, między innymi w Warszawie, Toruniu, Koszalinie, Słupsku, Włocławku, Ciechocinku, Lubaniu Śląskim oraz zagranicznych w Chicago, Detroit i Paryżu. Brał udział w około 80. wystawach zbiorowych plenerach malarskich regionalnych i ogólnopolskich.
6. Renata Jaroszevska, mieszkanka Brześcia Kujawskiego, od lat prowadzi działalność gospodarczą, w której realizuje swoje artystyczne pasje. Od dzieciństwa jest zafascynowana malarstwem, od 15 lat samodzielnie tworzy prace techniką olejną, akrylami oraz suchymi pastelami. Inspiruje się malarstwem Claude Moneta, Van Gogha, Cesarza oraz polskiej malarki Joanny Sierko – Filipowskiej. Największą inspiracją jednak pozostaje dla niej piękno przyrody i tych źródeł szuka w swoim ogrodzie. Bo to ogród jest dla Renaty Jaroszevskiej główną pasją. Jej ulubionym zajęciem jest pielęgnacja roślin ozdobnych i tworzenie projektów nasadzeń. Jak sama mówi „maluje” swój ogród formą i barwą, tworzy wnętrza i zakamarki. W ogrodzie jej faworytem są trawy ozdobne. Zdobywając nowe odmiany, szuka przede wszystkim tych o ciekawym ubarwieniu, formie liści i pięknych kwiatach. Może być niezastąpionym źródłem inspiracji ekologicznej.

7. Agnieszka Przybysz od 2000 roku tworzy z pasją rękodzieła ludowe i artystyczne. Tworzone wyroby prezentuje na kiermaszach, jarmarkach ludowych, a także międzynarodowych targach turystycznych w Polsce i zagranicą. Pod szyldem utworzonej przez panią Agnieszkę pracowni „Aniołowo – Pracownia Rękodzieła Ludowego” odbywają się liczne warsztaty artystyczne. Skierowane są one do różnych grup wiekowych - począwszy od przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich, a na seniorach, zgromadzonych w kołach gospodyń lub lokalnych grupach działania kończąc. Tematyka zajęć Pani Agnieszki dostosowana jest do wieku uczestników. Wspólnym motywem przewodnim jest tworzenie z masy solnej - zarówno masy kolorowej, jak i masy solnej barwionej przyprawami kuchennymi, masy solnej piernikowej oraz masy solnej z drożdżami (tzw. martwego chleba). Uczestnicy warsztatów lepią m.in. figurki związane ze świętami Bożego Narodzenia (postacie stajenki bożonarodzeniowej, pierniczki) i Wielkanocy (baranki, kury, zajaczkę), ponadto tworzą motywy służące do ozdoby wnętrz (m.in. warkocze z owoców i warzyw, koszyki, świeczniki). Do młodszych grup wiekowych adresowane są zajęcia z cyklu „Dookoła świata”, podczas których dzieci lepią m.in. żółwie, lwy, małpki i maski afrykańskie.
8. Józef Skonieczny od 4 roku życia mieszkał w Brześciu Kujawskim. Jak sam mówił, kochał to miasteczko, bo je czuł i znał każdy kamień brzeskiego bruku. Człowiek ten obdarzony był wieloma talentami, jako samouk malarz i rzeźbiarz. Twórca mówił, że wiele w swoim życiu nabroił i teraz swoją pracą chce zatrzeć to złe wspomnienie i pozostawić po sobie coś dobrego. Te dobre rzeczy, które pan Józef chciał pozostawić po sobie, można zobaczyć niemal w każdym zakątku Brześcia i w wielu placówkach na jego terenie. To właśnie dla Brześcia stworzył cykl rzeźb historycznych, projekt dzwonnicy kościelnej, projekt kaplicy cmentarnej. Jego prace plastyczne zdobią szkoły i przedszkola z terenu gminy. Zaproponował kolorystykę i wystrój Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim. Najbardziej cieszyło go to, że na swojej drodze napotkał osoby, które pozwalają mu się realizować i pozostawiają mu wolność w podejmowaniu decyzji. Jak sam twierdził „otrzymywałem od pracowników szkół, instytucji kultury wiele serca i śmiało mogę nazwać ich swoimi przyjaciółmi”. Tak nazywał pracowników Brzeskiego Centrum Kultury. Są też kontynuatorzy tych znakomitych ambasadorów Brześcia Kujawskiego, którzy wykorzystują nowoczesne techniki komunikacji zdalnej, do zachowania tożsamości lokalnej.

9. Krystian Zieliński pomysłodawca i autor strony na portalu społecznościowym Facebook „Brześć Kujawski we wspomnieniach”. Strona ta służy do ożywienia wspomnień związanych z Brześciem Kujawskim zamkniętych w starych fotografiach i pamięci jego mieszkańców. Strona non-profit, w 100% prywatna inicjatywa bez wsparcia innych osób, firm trzecich czy jakiegokolwiek instytucji.
10. Jan Butrykowski - kowal zajmujący się kowalstwem artystycznym. Tradycje owego rzemiosła sięgają u rodziny Butrykowskich od ośmiu pokoleń, dziewiąte pokolenie tworzą już ich synowie. Zgromadzona wiedza, doświadczenie i pełne zaangażowanie, przyczyniły się do rozwoju ich pracy nie tylko w kierunku stricte użytkowym lecz ewoluowały także w stronę kowalstwa artystycznego oraz metaloplastyki. Butrykowscy specjalizują się w wykonywaniu kutych balustrad wewnętrznych i zewnętrznych, bram i ogrodzeń, mebli, oświetlenia oraz wielu innych wyrobów. W swoim portfolio posiadają również realizacje z zakresu usług konserwatorskich. (Jak mówią -) podczas realizacji każdego projektu wykazują szczególną dbałość o detal, estetykę i zachowanie dawnych technik kowalskich. Wiedzą jak cenna jest oryginalność dlatego bezustannie podejmują się nowych zadań nie zapominając zarazem o wysokiej jakości swoich prac. Mając takie autorytety, zawsze warto korzystać z ich marki w budowaniu marki kultury w gminie.
11. Pelagia Hadrowicz – urodzona na kujawskiej ziemi w miejscowości Samszyce. Zasłużona działaczka społeczna i propagatorka kultury ludowej w Brześciu Kujawskim. Pisanie wierszy rozpoczęła już w młodym wieku. Jednak debiutowała dopiero w latach osiemdziesiątych na łamach „Gazety Kujawskiej” i „Zielonym Sztandarze”. Należała do Klubu literackiego „Kujawy” we Włocławku. W swoim ukochanym mieście Brześciu Kujawskim prowadziła zespół artystyczny, Koła Gospodyń Wiejskich, i Klub Seniora. Sama układała teksty przyśpiewek i piosenek na różne okazje.

Lokalne dziedzictwo niematerialne

Jednym z największych dziedzictw niematerialnych Gminy Brześć Kujawski jest udokumentowane osadnictwo sięgające 6500 lat, czyli okresu wczesnego neolitu. Brześć Kujawski jest wymieniony w światowych encyklopediach archeologicznych jako miejsce odkrycia neolitycznej osady "społeczeństwa długich chat", zwanego odtąd tzw. grupą brzesko-kujawską kultury lendzielskiej. W 1938 roku archeolog Konrad Jażdżewski odkrył ją na przedmieściach Brześcia na półwyspie jeziora Cmentowo. Takie osady nazwano później w archeologii światowej osadami długich domów typu Brześć Kujawski (Brześć Kujawski type longhouses). Od samego początku badania ukierunkowane były na poznanie osadnictwa społeczeństw najstarszych rolników, które na Kujawach pojawiły się już 5500 lat p.n.e. Ich najważniejszym odkryciem było stanowisko oznaczone numerem 4 w Brześciu Kujawskim, które trafiło do podręczników archeologii w całej Europie. Główna oś organizacji osad ludności „brzesko-kujawskiej” wiodła od Zgłowiączki, przez Bachorze do terenów na rzeką Noteć i dalej w kierunku Szczecina, aż do wschodniej części Niemiec.

Społeczeństwo „brzesko-kujawskie” powstawało w okresie 4500 - 4250 p.n.e. Większość danych odnośnie tego społeczeństwa, jakie zgromadziła archeologia, pochodzi z badań wykopaliskowych rozległych osad z „długimi chatami”, odkrywanych licznie w strefie gleb czarnych Wysoczyzny Kujawskiej. Do najbardziej znanych wśród nich należy Brześć Kujawski oraz pobliskie Osłonki. Rozległe osady ugrupowano w niewielkie – o powierzchni do 40 km² – mikroregiony. Populacja tworząca takowy mikroregion liczyła około 50 – 60 osób.

Osada miała powierzchnię około 2500 m², w obrębie której funkcjonowało równoległe 4-5 chat. Łącznie zajmowały one obszar liczący około 800-1000 m², wokół którego sytuowano obiekty gospodarcze i pochówki zmarłych członków wspólnoty. Czas istnienia takowego osiedla nie przekraczał dwóch lat, potem opuszczano je na 8-10 lat, przenosząc się w inne miejsce. Grupa ludności migrująca w tym systemie rotacji zakładała około 5-6 podobnego charakteru osad (punktów etapowych), wokół których w promieniu około 1,5 km sytuowano bliżej nie określoną liczbę osiedli filialnych (mniejszych rozmiarów), służących udogodnieniu form nadzoru wielorakich działań gospodarczych. Tereny „rozległych osad” były okresowo zasiedlane przez około 600 lat.

Tytułowe „długie chaty” są jednym z podstawowych wyróżników „brzesko-kujawskiego” społeczeństwa. Budowano je wzdłuż linii północ-południe, na planie wydłużonego trapezu długości od 10,5 do 48 m. Relacje ścian szczytowych, krótszej od dłuższej, wynoszą średnio 1:2, natomiast dłuższej szczytowej do bocznej 1:3-4. Przystępując

do wznoszenia budowli, kopano wąski, ciągły rów fundamentowy, w którym ustawiono następnie słupy ścian. Ich konstrukcja nie była jednolita na całej długości chaty, wykazująca uzależnienie od funkcja poszczególnej jej części. Wejście do domostwa znajdowało się od południa, w dłuższej ścianie szczytowej. Wnętrze chaty dzielono na kilka wyodrębnionych funkcjonalnie części, wzdłuż dłuższej osi.

Na południowym brzegu jeziora Cmentowo, na przedmieściach obecnego Brześcia, istniała jedna z najstarszych, poznanych dotąd osad. Odkryto tu ślady 60 domostw trapezowatych.

Kolejnym dziedzictwem niematerialnym gminy Brześć Kujawski jest folklor kujawski, który od lat pielęgnowany jest na terenie gminy poprzez działające w Centrum Kultury zespoły Folklorystyczne „Dzieci Kujaw” i „Spod Strzechy”. Autentyczny folklor to obrzędy i zwyczaje, strój, muzyka, taniec, gwara, kuchnia. Na terenie gminy Brześć Kujawski pielęgnowane są następujące obrzędy:

– Dożynki

Dożynki (tzw. dorżnięcie ostatnich kłosów zboża stąd nazwa dożynki) nazywane też świętem plonów jest uroczystością, która w symboliczny sposób kończy roczny cykl prac polowych. Jest to dziękczynne święto za pomyślne zbiory i jednoczesna prośba o urodzaj w latach następnych. Święto to żywo funkcjonuje w tradycji nie tylko regionu Kujaw, ale także na terenie całej Polski. Polega ono na składaniu darów (chleba, plonów, owoców pracy na roli) gospodarzowi wsi, a obecnie władarzom gmin i starostom dożynkowym (starosta i staroscina dożynek to najczęściej wyróżniający się gospodarze z danej gminy). Przyniesione dary mają najczęściej postać wieńców dożynkowych, które obok chleba są głównym symbolem dożynek. Zwyczaj wyplatania wieńców dożynkowych zachował się do czasów obecnych, zachowując swoje pierwotne znaczenie. Dożynkowe wieńce powstają w każdym sołectwie uczestniczącym w dożynkach, i są dziełem lokalnej ludności, najczęściej pań, które wyplatają prawdziwe dzieła.

– Koza

Chodzenie z kozą to jedna z najstarszych tradycji zachowanych i kultywowanych na Kujawach. W okresie od tłustego czwartku do środy popielcowej na ulicach miast i drogach wiejskich można spotkać grupy przebierańców, wśród których najważniejszą i charakterystyczną postacią jest „koza”. Jedną z osób korowodu przebierała się w "kozi" strój, którym najczęściej był kozuch wywinięty na zewnątrz, jednocześnie trzymając na kiju kozią głowę z ruchomą szczęką (zrobioną z kawałków drewna). Koza, najważniejsza

z postaci korowodu zapustnego, symbolizowała płodność, powodzenie, szczęście. Często odgrywano scenkę „uśmiercenia” kozy, by po chwili koza “zmartwychwstała. Scenka ta nawiązywała do corocznej fazy zmian pogody, cyklu pór roku i pokonania zimy przez nadchodzącą wiosnę.

– Strój kujawski

Centrum Kultury bardzo dba o zachowanie autentyczności kujawskiego stroju ludowego, dlatego też zespoły działające w Centrum ubrane są w autentyczne stroje Kujawskie.

Strój kujawski z użycia wyszedł ok. sto lat temu. Obecnie można go zobaczyć w muzeach, skansenach i podczas występów zespołów folklorystycznych. Zarówno strój damski jak i męski odróżniał się od innych strojów ludowych. Dominującymi kolorami był niebieski, granatowy, czerwony, biały, a także zielony. Strój dopasowany do pory roku był w lecie stosownie lekki, prosty, natomiast w zimie cięższy, wielowarstwowy, ale odpowiednio cieplejszy. Kobiety zwykle nosiły długie, białe koszule, wpuszczone w spódnice, bez zdobień. Następnie na koszulę był założony gorset wiązany tasiemkami. Gorsety nosiły panny, natomiast starsze, zamężne kobiety nosiły nieco podobne do gorsetu sznurówki. Ponadto, starsze panie, często nosiły kabat, czyli ciepły kaftan podszyty wełnianą tkaniną. Dość mocno dopasowany do talii, zapinany był na haftki, przy czym guziki stanowiły element ozdobny. Spódnice, zależnie od pory roku były noszone na sobie dwie, trzy, a zimą i więcej. Spódnice takie pełniły funkcje halek oraz ociepliny. W dolnej części były zdobione tasiemkami i haftami. W odświętnej wersji były dodawane na spódnice, fartuszki zwane zapaskami, najczęściej w niebieskim lub czerwonym kolorze. Zapaski były ozdobione białym haftem kujawskim, który stanowi niepowtarzalny, kwiatowy motyw. Głowę przykrywała biała kopka (mężatki, starsze panie) lub szklarka (u panien). Były to delikatne, najczęściej tiulowe czepki, zdobione haftem lub kwiatami. Na nogach skórzane, czarne trzewiki, niezbyt długie, wiązane sznurówką. Bardzo ważnym elementem stroju kobiecego były korale, które panny najczęściej dostawały w posagu. Korale były głównie koloru czerwonego i były noszone zależnie od długości. Czasem obwiązane na raz, a jeśli były odpowiednio długie, obwiązywano je kilkakrotnie, z największymi koralami wyeksponowanymi po środku. Elementem ozdobnym była również kryza czyli dodatkowy, haftowany kołnierz zakładany i noszony na wierzchu.

– Kuchnia kujawska

Kuchnia kujawska zawsze należała do grona kuchni bogatych i zróżnicowanych. Wynikało to z korzystnego położenia geograficznego. Dobre, urodzajne gleby, bliskość rzek i jezior oraz lasów, stworzyły korzystne warunki do życia dla kujawiaków. Do najpopularniejszych potraw należał żurek kujawski (zw. żurkiem postnym, podawanym bez mięsa), który był zupą podawaną na śniadanie. Wspominał o tym Oskar Kolberg pisząc w drugiej połowie XIX w.

„Na śniadanie żur z kartoflami lub chlebem. [...] Niekiedy zaś: Polewka z serwatką i kaszą. Obiad złożony zwykle z dwóch potraw. Są niemi pospolicie wybrane z następujących, jak: kapusta kwaszona z utartym grochem; kluski rżane (żytnie podługowate) ze słoniną lub nabiałem; kartofle (pantówki) ze siadłym mlekiem; mięso (we święta a często i w dnie powszednie); różne jarzyny, jak: brukiew, marchew, buraki itp.[...] Na podwieczorek jadają chleb z gzikim (twarogiem ze szczypiorkiem) albo jajecznicą lub chleb z masłem albo z serem. Na kolację idzie bania (owoc) rozgotowana, zalana mlekiem i zasypiana zacierkami z żytniej mąki, tudzież kartofle”.

Równie znaną zupą, która jest popularna do dzisiaj jest czernina. Zupa ta, oparta na dodatku krwi, swoją nazwę zawdzięcza ciemnej barwie. Istnieje jednak odmiana czerniny, o jasnym kolorze, zwana białą, lecz jest ona jednak podawana wyjątkowo rzadko.

Podstawą wielu potraw kujawskich była mąka i kasza, głównie jęczmienna i jaglana. Chleb wypiekany był na bazie mąki żytniej razowej. Nie brakowało dań z warzyw i owoców, uprawianych w przydomowych ogródkach. Oczywiście wykorzystywano też produkty mleczne, tym samym nadal popularne są zsiadłe mleka, serwatki. Kiedyś dania mięsne były zarezerwowane na specjalne święta (np. Wielkanoc). Obecnie, wraz z rozwojem hodowli przemysłowej, ilość dań mięsnych znacznie wzrosła, wypierając inne, bezmięsne dania. Jednakże nadal dużą popularnością w domowym gospodarstwie cieszy się posiadanie kur, gęsi czy kaczek, na tzw. własny użytek. Dobrodziejstwem takiej małej hodowli jest obfitość jaj oraz drobiowego mięsa, wykorzystywanego choćby do przygotowania rosołu. Nie brakowało też dań deserowych w postaci ciast drożdżowych czy “kruchych” ciastek. Równie często wykorzystywano w deserach owoce oraz miód.

Dzisiejsza dostępność wszelkich produktów sprawiła, że dania na kujawskich stołach wyglądają już podobnie jak w innych rejonach Polski, jednakże zupy takie jak czernina i żurek, są niezmiennie daniami popularnymi do dziś. Powyższe zupy mają nawet swoje święta, gdzie są promowane jako tradycyjne dania lokalne. Tym samym np. w Brześciu Kujawskim odbywa się “Święto Żuru Kujawskiego”, a w sąsiednim Lubrańcu mamy “Festiwal Kuchni

Kujawskiej”, gdzie główny konkurs dotyczy najlepszego przygotowania tradycyjnej czerniny. Konkurs ten kilkakrotnie wygrały panie z zespołu „Spod Strzechy” z BCKiH.

– Taniec i muzyka

Najpopularniejszym tańcem kojarzonym z Kujawami jest oczywiście „kujawiak”. Swoje źródła ma zabawach weselnych prowadzonych na Kujawach, a w szczególności w swoistym tańcu „chodzonym”. Tańczony zawsze po linii koła, równo, niejako bez pośpiechu, z uwagą na innych tancerzy, aby stworzyć wrażenie, że wszyscy tańczący idealnie się kołyszą. W trakcie tańca, po komendzie kogoś z kapeli lub jednego z tańczących, następowała zmiana kierunku tańca, a także zmieniało się tempo oraz rytm. Tańcami podobnymi do kujawiaka są mazurek, oberek i wspomniany „chodzony”. Charakteryzują się one nieco innym tempem, mazurek z oberkiem szybszy, natomiast chodzony wolniejszy. Nieco powolny, nastrojowy charakter kujawiaka nawiązywać miał do spokojnego, równinnego ukształtowania Kujaw, i w tym tańcu znajdować swoje odbicie. Tańcami, które można jeszcze spotkać na Kujawach jest również dyna oraz czopnik, czyli tańce o charakterze zabaw, skierowane i popularne wśród dzieci. Pierwszy z nich to "dyna". W pierwszej części "dyny", tancerki ustawione trójkami, trzymając się pod ręce biegną do przodu, następnie cofają się. W drugiej części - na przemian, po dwie osoby obracają się w miejscu wokół wspólnej osi, podczas gdy trzeci tancerz czeka z boku na swoją kolej. Dyna była tańcem kierowanym dla dziewcząt.

"Czopnik" - to taniec, który występował wyłącznie na terenie wschodniej części Kujaw. Ta zabawa polega na obieganiu przez tancerzy trzech czapek ułożonych na podłodze w jednej linii, po dość skomplikowanym rysunku. Potrącenie czapki lub zderzenie się z innym partnerem pociąga za sobą konieczność zapłacenia datku i wyłączenia się z gry. Czopnik był tańcem skierowanym dla chłopców.

Osobom tańczącym najczęściej towarzyszyła kapela, której skład tworzyły: skrzypce, harmonia, klarnet, bęben, kontrabas. Instrumentarium takich kapel było różne, czasem bogate, czasem minimalne (np. tylko skrzypce). Osobami grającymi w kapelach byli najczęściej mieszkańcy wsi, bez muzycznego wykształcenia, którzy swoją wiedzę muzyczną pozyskiwali od innych, starszych mieszkańców, ucząc się kujawiaków “ze słuchu”. Tym samym tego samego kujawiaka, kapele z różnych wsi mogły grać zupełnie inaczej, co było zależne, zarówno od instrumentarium, jak i od umiejętności muzyków. Teksty pieśni spełniały rolę drugoplanową. Najczęściej były krótkie, jednozwrotkowe, w postaci przyśpiewek, najczęściej uzupełniane sylabami „na dana” lub „dana, dana”.

Obecnie, wszystkie te tańce i utwory kujawskie, są prezentowane przez zespół „Dzieci Kujaw” działający w BCKiH.

– Pan Samochodzik

Brześć Kujawski latem 1962 roku odwiedził znany pisarz i redaktor Zbigniew Nienacki. Twórca Pana Samochodzika czas ten spędzał z łódzkimi antropologami i archeologami, którzy prowadzili badania na tym terenie, penetrując stare cmentarzyska. Na kartach powieści „Pan Samochodzik i Wyspa Złoczyńców”, która powstała po tej wizycie, opisał wiele miejsc znajdujących się w tym mieście i okolicach.

Informacje te można wykorzystać do promocji literatury, turystyki, historii, archeologii bowiem Zbigniew Nienacki i jego Pan Samochodzik są cały czas popularnym tematem i w całej Polsce można znaleźć wielu miłośników tej literatury.

W Brześciu Kujawskim popularyzacją przygód, które przeżywał właściciel niezwyklej amfibii zajmuje się powstałe w 2018 r. „Stowarzyszenie Miłośników Przygód im. Pana Samochodzika” zrzeszające członków z całego kraju.

– Informacje o produkcji sera

Polska i Kujawy są kolebką białego sera. Nasi przodkowie robili swoje produkty już 7 tysięcy lat temu. To najstarsze znane dowody na produkcję sera przez człowieka. Analiza fragmentów ceramicznych naczyń sitowatych znajdujących w osadach pierwszych rolników świadczą o tym, że człowiek nauczył się produkować sery 7 tysięcy lat temu. Ślady kwasów tłuszczowych odkryto na naczyniach sitowatych, wydobytych na stanowiskach archeologicznych zlokalizowanych w okolicach Brześcia Kujawskiego.

Wytwarzane przez nich naczynia, które badali Polacy, pochodzą m.in. z Brześcia Kujawskiego, Miechowic, Smólska, Wolicy Nowej, Starego Nakonowa i Ludwinowa. Swoją fachową nazwę - naczynia sitowate - zawdzięczają charakterystycznemu dziurkowaniu. W rzeczywistości do złudzenia przypominają współczesne cedzaki.

To, że mogły służyć do odcedzania ściętego mleka, archeolodzy podejrzewali od dawna. Na potwierdzenie tej tezy brakowało im jednak mocnych dowodów. Dostarczyły ich teraz badania chemiczne przeprowadzone w laboratorium geochemii organicznej na uniwersytecie w Bristolu. Polegały one na poszukiwaniu w ściankach tych naczyń śladów po żywności, jaką w nich przetwarzano, np. tłuszczy. W kujawskich naczyniach faktycznie znaleziono ślady świadczące o przetwarzaniu mleka. Ponieważ są to naczynia z dziurkami na całej powierzchni,

mleko nie mogło być w nich przechowywane ani gotowane. Mogło natomiast być przetwarzane na sery, a raczej twarogi - taką metodą, jaką znamy z naszych domów.

Odkrycia te dają nieograniczone wręcz możliwości promowania okolic Brześcia Kujawskiego. Wydarzenie kulturalne z serem w roli głównej odbywające się tak jak święto Żuru kujawskiego rozślawiłoby ziemię brzeską.

6. Sport, turystyka i rekreacja

Liczba i rodzaj klubów sportowych

Na terenie gminy Brześć Kujawski funkcjonuje kilka stowarzyszeń kultury fizycznej. Największym i najdłużej działającym na terenie gminy klubem sportowym jest Gminny Klub Sportowy „Łokietek” Brześć Kujawski, który swoją działalność rozpoczął w 1968 roku. Stowarzyszenie jest zarejestrowane w KRS.

Na przestrzeni ostatnich kilku lat w klubie funkcjonowały różne sekcje. Stałymi i funkcjonującymi do dnia dzisiejszego pozostają: piłka nożna, boks i lekkoatletyka. Wcześniej działały sekcje koszykówki i podnoszenia ciężarów, które obecnie zostały zastąpione piłką siatkową dziewcząt oraz seniorów.

Kolejnym klubem sportowym, działającym na terenie gminy Brześć Kujawski jest utworzone w roku 2019 Brzeskie Towarzystwo Sportowe „Olimpia”, które w swojej początkowej działalności rozpoczęła szkolenie z zakresu podnoszenia ciężarów, crossfitu, aerobiku oraz szachów. Z końcem roku szeregi klubu zasiłowało funkcjonujące od wielu lat Brzeskie Towarzystwo Tenisa Ziemnego, powiększając propozycję sportowych zajęć o tenis ziemny. W roku 2020 w ofercie „Olimpii” pojawiły się treningi darta, badmintona, piłki ręcznej dziewcząt, judo i crossfit kids. Obecnie w stałej ofercie klubu funkcjonują sekcje: crossfit, crosskids, tenis ziemny, badminton, aerobik, tenis stołowy oraz judo.

Na terenie gminy Brześć Kujawski od roku 2019 funkcjonuje również Młodzieżowe Towarzystwo Sportowe „Młody Yankes”, które szkoli dzieci i młodzież z zakresu piłki koszykowej.

Ofertę zajęć sportowych uzupełnia, funkcjonujący od kilku lat na terenie gminy Brześć Kujawski, Klub Karate Tradycyjnego.

Rodzaje klubów sportowych:

1. Zarejestrowane w KRS:

- Gminny Klub Sportowy „Łokietek”.

2. Zarejestrowane w ewidencji starosty:

- Brzeskie Towarzystwo Sportowe „Olimpia”;
- Młodzieżowe Towarzystwo Sportowe „Młody Yankes”;
- Klub Karate Tradycyjnego Brześć Kujawski.

3. Uczniowskie Kluby Sportowe:

- UKS „Jedynka” – Szkoła Podstawowa nr 1;
- UKS „Test” – Szkoła Podstawowa nr 1;
- UKS „Sokół Biały” – Zespół Szkół nr 2;
- UKS „Sporting” – Szkoła Podstawowa w Brzeziu;
- UKS „Wieniec” – Szkoła Podstawowa w Wieńcu.

Liczba uprawiających sport

W związku z tym, że większość osób, uprawiających sport na terenie gminy Brześć Kujawski nie jest zarejestrowana w żadnych związkach sportowych, a sport traktuje jako formę rekreacji, trudno jest oszacować liczbę osób, aktywnie spędzających czas wolny. Aby zdobyć wiedzę w tym zakresie, przygotowana została ankieta dla mieszkańców.

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna na terenie gminy Brześć Kujawski:

- Stadion Miejski im. Czesława Wasielewskiego przy ul. Traugutta 29;
- Kompleks boisk sportowych „Moje boisko-Orlik 2012” przy Szkole Podstawowej nr 1;
- Przyszkolne sale gimnastyczne;

- Basen miejski z boiskiem do piłki plażowej;
- Skatepark przy Szkole Podstawowej Nr 1;
- Place zabaw: Brześć Kujawski: ul. Traugutta, ul. Krakowska 36, ul. Krakowska 115, Sokołowo Wieś, Stary Brześć, Jądrowice, Słone, Falborz, Rządka Wola, przy Przedszkolu Publicznym nr 1;
- Miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne w m. Sokołowo Wieś (boisko do piłki nożnej i koszykowej);
- Miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne w m. Słone (boisko do piłki siatkowej wraz z siłownią zewnętrzną);
- Miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne w m. Sokołowo Parcele (boisko do piłki nożnej);
- Miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Brześciu Kujawskim z siłownią zewnętrzną;
- Miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne przy rzece Zgłowiączce (al. Władysława Łokietka):
  - siłownia zewnętrzna,
  - elementy małej architektury;
- Miejsce wypoczynkowo-rekreacyjne w Guźlinie (boisko do piłki nożnej);
- Siłownie zewnętrzne: przy Szkole Podstawowej w Wieńcu, w m. Wieniec-Zdrój;
- Plac zabaw oraz siłownia zewnętrzna przy ul. Zaulek;
- Park rekreacji i edukacji ekologicznej wraz z urządzeniami siłowni zewnętrznej przy Zespole Szkół Nr 2 w Brześciu Kujawskim;
- Teren sportowo-rekreacyjny w Pikutkowie (boisko do piłki nożnej, urządzenia placu zabaw, urządzenia siłowni zewnętrznej);
- Boisko do piłki nożnej i siatkówki wraz z urządzeniami siłowni zewnętrznej w Redczu Krukowym;
- Plac zabaw w m. Guźlin wraz z urządzeniami siłowni zewnętrznej i Parkiem Edukacji Ekologicznej Kubuś;

- Teren wypoczynkowo-rekreacyjny przy jeziorze Cmentowo;
- Skwer Miejski;
- Teren sportowo-rekreacyjny na osiedlu Falborek;
- ścieżki rowerowe.

Gmina Brześć Kujawski od wielu lat prowadzi szereg działań, mających na celu stworzenie warunków organizacyjnych i infrastrukturalnych, zapewniających Mieszkańcom możliwość uprawiania sportu i czerpania z niego korzyści zdrowotnych i rekreacyjnych. Są to m.in. działania związane z utrzymaniem i udostępnianiem gminnych obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz rozbudową gminnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Dzięki korzystnej perspektywie finansowej gminy oraz licznym programom sportowym, pozwalającym na pozyskanie środków zewnętrznych, gmina posiada dobre warunki do rozwoju strefy sportowo-rekreacyjnej.

Pełnowymiarowe i nowoczesne przyszkolne sale gimnastyczne, oświetlenie stadionu miejskiego, zadaszenie trybun, stworzenie zadaszonego, pełnowymiarowego boiska bocznego oraz rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na terenach wiejskich to tylko niektóre z zadań, które w znaczny sposób mogłyby przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności sportowej gminy.

Wybrane imprezy sportowe

- Memoriał im. Czesława Wasielewskiego – 26 maja – bieg uliczny na dystansie 10 km, któremu towarzyszą Biegi Memoriałowe dla Dzieci i Młodzieży. Od kilku lat współorganizowany z gminą Lubraniec. Jest to jedna z największych imprez biegowych na terenie powiatu włocławskiego, będąca częścią biegów Grand Prix Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Turniej Miast Królewskich w Boksie – plenerowy, międzynarodowy turniej bokserski;
- Turnieje wędkarskie;
- Piłkarskie mecze ligowe drużyn młodzieżowych oraz seniorów GKS Łokietek;
- Turniej piłki plażowej na basenie miejskim;

- Sportowe spotkania w sołectwach – projekt wakacyjny. W każdy czwartek wakacji, w różnych częściach gminy, stowarzyszenia sportowe zapraszają mieszkańców do aktywnego spędzenia czasu wolnego. Wydarzeniu towarzyszy kurs pierwszej pomocy;
- Rajdy rowerowe.

Tradycje i specjalizacje sportowe

Tradycje sportowe w gminie rozwijane są przez prężnie działające stowarzyszenia sportowe. Największym klubem sportowym, działającym na terenie gminy jest Gminny Klub Sportowy „Łokietek”, którego historia rozpoczyna się w 1968 roku. Najdłużej działająca w klubie sekcja piłkarska kontynuuje tradycje wcześniej funkcjonującej drużyny Olimpia Brześć Kujawski.

W Brześciu Kujawskim silnie zakorzenione są tradycje związane z boksem, który z gminą związany jest od ponad 20 lat. Przy „Łokietku” funkcjonuje sekcja bokserska, która oferuje zajęcia dla dzieci, młodzież i dorosłych. Od kilku lat można zauważyć wzmożone zainteresowanie tą dyscypliną, które owocuje licznymi sukcesami. m.in. powołania do kadry narodowej i złote medale na największych imprezach bokserskich w Polsce. W 2021 roku jeden z zawodników, po raz pierwszy w historii Klubu, podpisał kontrakt z zawodowym klubem bokserskim.

Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna

Atrakcyjność turystyczna dla Gminy Brześć Kujawski jest jedną z istotnych gałęzi gospodarki. Zrównoważony i kompleksowy rozwój turystyki dla samorządu brzeskiego ma znaczenie, biorąc pod uwagę rozwój gminy, jednocześnie tworząc magnes dla turystów. Rozwój wymaga tworzenia przewagi konkurencyjnej regionu poprzez wspieranie możliwości rozwoju w zakresie uprawiania różnych form turystyki, różnicowania oferty turystycznej opartej o kujawskie produkty turystyczne oraz wykorzystanie specyfiki walorów Brześcia Kujawskiego.

Do istotnych czynników wpływających na rozwój turystyki w Gminie Brześć Kujawski należy między innymi dostępność komunikacyjna. Gmina usytuowana jest w centrum Polski, w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w obrębie ponad 100 tysięcznego miasta powiatowego Włocławek. Strategicznym atutem gminy jest znakomita

lokalizacja oraz dogodne położenie przy jednym z najważniejszych szlaków komunikacyjnych. Wśród najważniejszych arterii drogowych usytuowanych na terenie gminy są: autostrada A1 łącząca porty w Gdyni i Gdańsku z południową częścią Polski oraz sieć dróg krajowych DK 62 i DK 91, wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Obecnie turystyka uzdrowiskowa jest ściśle powiązana i uzależniona od systemu opieki zdrowotnej, gdyż ma wspomagać proces leczenia i rehabilitacji. Znaczącej dynamiki w ostatnich latach nabrało znaczenie turystyki zdrowotnej. Wzrost w głównej mierze determinowany jest pogłębieniem świadomości w zakresie dbałości o własne zdrowie, a także większy popyt na usługi związane z poprawą wyglądu. Status gminy uzdrowiskowej i funkcjonujące na jej terenie w miejscowości Wieniec-Zdrój uzdrowisko posiadające unikatowe walory i możliwości lecznicze sprawia, że gmina ma również wiele do zaoferowania tym, którzy cenią wypoczynek. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom turystów, Uzdrowisko Wieniec-Zdrój sukcesywnie poszerza swoją ofertę prozdrowotną, a także skupiającą się na ofercie relaksacyjnej i wypoczynkowej, tym samym przyciąga kuracjuszy chcących pozytywnie wpłynąć na swoje samopoczucie. Kompleks rekreacyjno-leczniczy uzdrowiska to obiekt, który można określić jako europejski kurort zabiegów leczniczych i SPA, zapewniający profesjonalną bazę dla kuracjuszy.

Walory turystyczne Uzdrowiska Wieniec-Zdrój

Uzdrowisko Wieniec-Zdrój to jedno z najstarszych i najpiękniej położonych uzdrowisk na Kujawach działające od 1923 roku. Znajdujące się w centralnej Polsce, 6 km od miasta powiatowego Włocławek, 10 km od autostrady A1, w otoczeniu lasów sosnowych, stanowiących idealne miejsce do kuracji i wypoczynku. Filarami działalności Uzdrowiska są własne naturalne bogactwa lecznicze, takie jak: pozyskiwana ze studni głębinowej lecznicza woda siarczkowa, naturalna woda mineralna Selenka Wieniec-Zdrój, posiadająca jako jedyna w Europie selen oraz borowina, nazywana „czarnym złotem uzdrowiska”. Dzięki takim zasobom naturalnym, jakie posiada gmina uzdrowiskowa Brześć Kujawski, zawdzięczamy poziom pełnionych funkcji uzdrowiskowych, a także wysoki standard infrastruktury uzdrowiskowej. Atrakcje turystyczne są zjawiskiem złożonym, definiowane w literaturze w różny sposób. Za atrakcje turystyczne można uważać *„wszystkie elementy składowe produktu turystycznego (walory miejsca i wydarzenia, obiekty i autentyczne wytwory kultury wyższej) oznaczone jako szczególne, mające zdolność przyciągania turystów i decydujące o tym, że wybierają oni dany obszar, a nie inny. Połączone z usługami turystycznymi tworzą produkt*

turystyczny”¹. Atrakcyjność turystyczna przejawia się poprzez istnienie określonej cechy charakterystycznej przyciągającej turystów w pewne tereny dzięki walorom krajobrazu naturalnego, klimatu, pomników historii, a także różnych interesujących obiektów zagospodarowania turystycznego. Teren uzdrowiska to obszar o wysokiej atrakcyjności krajoznawczo – turystycznej. Walory występujące tamże mają znaczący wpływ na jakość jego funkcjonowania. Do walorów środowiskowych można zaliczyć: elementy infrastruktury turystycznej (np. siłownia plenerowa przed obiektem uzdrowiska, ścieżki piesze i rowerowe), atrakcje turystyczne (np. basen, sauna, szereg proponowanych zabiegów rehabilitacyjnych, a także relaksacyjnych), usługi turystyczne stanowiące przedmiot zapotrzebowania na rynku turystycznym (np. wypożyczalnia kijków nordic walking).

W Uzdrowisku Wieniec-Zdrój oferowana jest profesjonalna opieka personelu medycznego, doskonały standard bazy hotelowej, żywieniowej i zabiegowej. Obiekty uzdrowiska należą do najbardziej luksusowych i nowoczesnych obiektów uzdrowiskowo-sanatoryjnych w Polsce. Uzdrowisko Wieniec-Zdrój rozciąga się na powierzchni 8,5806 ha. Posiada 474 miejsc parkingowych, wewnętrzne drogi komunikacyjne. Wokół Uzdrowiska istnieje bogata infrastruktura pieszych ścieżek rekreacyjnych i ścieżek rowerowych.

Oferta turystyczna Uzdrowiska Wieniec – Zdrój

Uzdrowisko Wieniec – Zdrój to kompleks obiektów hotelowo – uzdrowiskowych położonych w centralnej Polsce, 6 km od powiatowego miasta Włocławek, 10 km od autostrady A1. W skład kompleksu uzdrowiskowego wchodzi obiekty: Jutrzenka Medical SPA, Jutrzenka Hutnik, Jutrzenka Hel, Jutrzenka Zacisze, Jutrzenka Tęcza, Jutrzenka Wrzos, Pijalnia Wód, Zakład Przyrodolecznicy, Wytwórnia Wody „Selenka”.

Jutrzenka Medical SPA

W obiekcie do dyspozycji gości działa centralna recepcja obsługująca wszystkie obiekty uzdrowiska. Ilość pokoi i miejsc do dyspozycji gości:

Tabela 21. Ilość wszystkich pokoi w Uzdrowisku

	Ilość wszystkich pokoi w Uzdrowisku				
	1 – osobowe	2 – osobowe	3 – osobowe	4 – osobowe	Razem

¹Z. Kruczek, Atrakcje turystyczne. Fenomen, typologia, metody badań, Monografia nr 10, Proksenia, Kraków 2011, s. 18

Jutrzenka	61	413	1	19	494
Pozostałe	12	69	36	4	121
					615

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Uzdrowiska Wieniec-Zdrój

Tabela 22. Ilość wszystkich miejsc w Uzdrowisku

	Ilość wszystkich miejsc w Uzdrowisku				
	1 – osobowe	2 – osobowe	3 – osobowe	4 – osobowe	Razem
Jutrzenka	61	826	3	76	966
Pozostałe	12	138	108	16	274
					1240

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Uzdrowiska Wieniec-Zdrój

W obiekcie do dyspozycji gości dostępne są: 494 komfortowo i wygodnie urządzone pokoje typu Komfort i LUX – 1 i 2 – osobowe, pokoje rodzinne, apartamenty oraz pokoje dla osób niepełnosprawnych, dwie jadalnie, kawiarnia, pub, kręgielnia, nowoczesnie wyposażona, klimatyzowana sala konferencyjna Jutrzenka o powierzchni 120m², mieszcząca 100 osób. Obiekt główny stanowi również Centrum Administracyjne Uzdrowiska. W obiekcie pokoje wyposażone są następująco: w dwa oddzielne łóżka lub łożo małżeńskie, TV LCD, klimatyzację sterowaną indywidualnie, telefon, bezpłatny i bezprzewodowy Internet (Wi-Fi), zestaw do parzenia kawy i herbaty, wodę Selenkę, łazienkę wyposażoną w suszarkę do włosów, szlafrok, klapki łazienkowe.

Jutrzenka Medical SPA AQUAPARK

Aquapark składa się z dwóch stref: Strefa Basenów i Strefa Saun. Strefa Basenów – obejmuje basen rekreacyjny z podwodną muzyką, rwącą rzeką, ławeczkami do hydromasażu, gejzerem, grzybkiem wodnym, 8 jacuzzi. Strefa Saun – to łaźnia parowa, sauna fińska, infrared, sanatorium i caldarium, połączone z grotą solną, mini tężnią i ścieżką Kneippa. Korzystając ze Sterfy Saun można pobudzić swoje krążenie (ścieżka Kneippa, sauny, grotła śnieżna i kubły lodowatej wody) czy zregenerować i oczyścić drogi oddechowe (grotła solna, tężnia solankowa).

Jutrzenka Medical Centrum SPA

Strefa SPA & Wellness w Wieńcu – Zdroju to luksusowe wnętrza i najwyższy poziom wykonywanych zabiegów, skierowanych do wszystkich osób poszukujących odprężenia, poprawy samopoczucia i relaksu. W strefie SPA do dyspozycji kuracjuszy przeznaczono nowoczesnie urządzone gabinety, m.in.:

- gabinet z kapsułą SPA łączącą w sobie wiele unikalnych funkcji: saunę parową, saunę na podczerwień IR, prysznic Vichi, system aromaterapii, masaż wibracyjny;
- gabinet, w którym oferowane są zabiegi pielęgnacyjne na twarz i ciało;
- gabinet „dla dwojga” z dwoma leżakami oraz wanną z hydromasażem i koloroterapią;
- gabinet masażu z wodnym łóżkiem i koloroterapią.

Jutrzenka Medical obiekty handlowe

Na terenie uzdrowiska działa: sklep PEWEX oferujący do sprzedaży dla gości regionalne pamiątki i upominki, apteka, sklep jubilerski, fryzjer, recepcja główna prowadzi wypożyczalnię rowerów i kijków do nordic walking.

W skład kompleksu Uzdrowiska Wieniec – Zdrój wchodzi obiekty: Jutrzenka Hutnik, Jutrzenka Hel, Jutrzenka Zacisze, Jutrzenka Tęcza, Jutrzenka Wrzos, Pijalnia Wód, Zakład Przyrodolecznicy.

Obiekt Jutrzenka Hutnik

Trzypiętrowy budynek wyposażony w: windę, 49 komfortowych pokoi 1, 2, 3 – osobowych, przystosowany do osób niepełnosprawnych, pięć gabinetów lekarskich, centrum konferencyjne, salę konferencyjną Hutnik, klimatyzowaną ze sprzętem multimedialnym, powierzchnia 430m², składającą się z 3 modułów po 143 m², sala dla 500 osób, salę konferencyjną Hutnik B, klimatyzowana ze sprzętem multimedialnym, powierzchnia 143 m², sala dla 150 osób, przejście podziemne łączące budynek z innymi obiektami Jutrzenka Hel.

Obiekt Jutrzenka Hel

Budynek wyposażony jest: w windę, 16 komfortowych pokoi 1, 2, 3 – osobowych, połączony jest tarasem naziemnym z obiektem Jutrzenka – Zacisze.

Obiekt Jutrzenka Zacisze

Dwupiętrowy budynek wyposażony w: 25 komfortowo urządzonych, klimatyzowanych 1, 2 – osobowych pokoi, połączony przeszklonym przejściem naziemnym z obiektem Jutrzenka – Hel, tunel podziemny łączący z bazą zabiegową oraz pozostałymi obiektami Uzdrowiska.

Obiekt Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy Wrzos

Piętrowy budynek z 6 apartamentami 2 – osobowymi.

Pijalnia Wód Mineralnych

Jednym z obiektów Uzdrowiska jest Pijalnia Wody, gdzie prowadzona jest krenoterapia – leczenie unikatowym bogactwem Uzdrowiska Wieniec – Zdrój – wodą siarczanowo – chlorkowo – wapniowo – sodowo – fluorkowo – siarczkową. Wody mineralne zawierające związki siarki stosowane są także do kąpeli w leczeniu chorób reumatycznych. Ponadto pijalnia prowadzi sprzedaż detaliczną wody mineralnej Selenka, borowiny oraz pamiątek okolicznościowych.

Zakład Przyrodoleczniczy

Uzdrowisko Wieniec-Zdrój jest miejscem, w którym można poprawić stan zdrowia i kondycję fizyczną naszych gości skutecznie wspierając leczenie następujących schorzeń: reumatologicznych, ortopedyczno – urazowych, kardiologicznych i nadciśnienia, dolnych dróg oddechowych, układu nerwowego i osteoporozy, przemiany materii.

Uzdrowisko posiada nowoczesną bazę noclegową. Oferują ponad 70 różnych zabiegów leczniczych z zakresu kinezyterapii, fizykoterapii oraz balneoterapii z użyciem własnych naturalnych surowców leczniczych.

Zakład Przyrodoleczniczy – zabiegi

Kuracjusze Uzdrowiska Wieniec-Zdrój mogą korzystać z leczenia z zastosowaniem zabiegów: kąpiel siarczkowo-siarkowodorowa, kąpiel kwasowęglowa wodna, kąpiel kwasowęglowa gazowa, zawijania borowinowe, masaż wirowy kończyn górnych lub dolnych, kąpiel

perełkowa, kąpiel perełkowa z hydromasażem, bicze szkockie, natrysk płaszczywy stały, masaż podwodny ręczny, laseroterapia (niskoenergetyczna), laseroterapia wysokoenergetyczna (HIL), ultradźwięki, fala uderzeniowa (SWT), krioterapia (z zastosowaniem ciekłego azotu), elektroterapia, inhalacje (aerzoloterapia), krenoterapia (leczenie pitnymi wodami mineralnymi), ćwiczenia zbiorowe w basenie rehabilitacyjnym, masaż leczniczy ręczny (klasyczny), masaż wodny mechaniczny, aquavibron.

Wytwórnia Wód „Selenka”

Korzystając z własnych ujęć studni głębinowej naturalnej wody mineralnej, bogatej w selen, lit, magnez, wapń i potas pierwotnie czystej pod względem chemicznym i mikrobiologicznym, Uzdrowisko jest producentem wody mineralnej Selenka Wieniec-Zdrój. Woda produkowana jest w trzech wariantach: niegazowana, gazowana, mocno gazowana, w opakowaniach 0,5l i 1,5l. Wydajność linii produkcyjnej do 240 000l / 3 zmiany produkcyjne. Woda polecana jest osobom z nadciśnieniem tętniczym, schorzeniami dróg moczowych, z nadkwasotą. Zawiera rzadko spotykany selen – potocznie zwany pierwiastkiem życia. Ma korzystny wpływ na nasze siły witalne, ogólną kondycję, jest pomocny w stanach wyczerpania, apatii i przewlekłego stresu.

Ruch turystyczny – liczba turystów, wykorzystanie bazy

Turystyka uzdrowiskowa staje się w szybkim tempie ważną gałęzią turystyki. Turystyka uzdrowiskowa i prozdrowotna obejmuje wszelkie pobyty związane z wykorzystaniem bogactw naturalnych w celach zdrowotnych, profilaktycznych, rekreacyjnych oraz odnowy biologicznej. Tu ogromne znaczenie dla wienieckiego uzdrowiska mają złoża borowiny, a także posiadane ujęcia studni głębinowej naturalnej wody mineralnej, bogatej w selen, lit, magnez, wapń i potas, pierwotnie czystej pod względem chemicznym i mikrobiologicznym.

Teren Uzdrowiska Wieniec-Zdrój

Duży potencjał turystyczny, który wpisuje się w strategię rozwoju marki Kujaw, istnieje w Wieńcu Zdroju. To tam znajduje się jedno z trzech w województwie kujawsko – pomorskim uzdrowisk. Wienieckie sanatorium dysponuje 1240 miejscami noclegowymi w komfortowych, klimatyzowanych pokojach, zlokalizowanych w obiektach, które dzięki połączeniu ich podziemnymi korytarzami; stanowią jeden, harmonijny kompleks wypoczynkowo – rehabilitacyjny. Uzdrowisko dysponuje 615 komfortowo i wygodnie urządzonymi pokojami

typu LUX i Komfort– 1, 2 i 3-osobowymi, pokojami rodzinnymi oraz apartamentami. Odwiedzający uzdrowisko kuracjusze to duża grupa odbiorców wydarzeń kulturalnych i turystycznych organizowanych na terenie gminy Brześć Kujawski.

W roku 2020 Uzdrowisko Wieniec Zdrój prowadziło działalność leczniczą zgodnie z obowiązującymi Rozporządzeniami tj. Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii. Uzdrowisko w związku z powyższym zawiesiło do odwołania działalność leczniczą. Działalność Uzdrowiska została wznowiona z dniem 15 czerwca 2020r., która nieprzerwanie trwała do października 2020r. W tym czasie na leczenie uzdrowskowe przyjęto 5331 kuracjuszy kierowanych przez Narodowy Fundusz Zdrowia. Ponadto przyjęto 1564 kuracjuszy kierowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (rehabilitacja lecznicza w ramach prewencji rentowej). W związku z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 23 października 2020 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii od dnia 24 października 2020 r. uzdrowiska ponownie zawiesiły czasowo do odwołania swoją działalność.

Łączenie funkcji uzdrowskowych z innymi usługami turystycznymi – to dwa nierozdzielne elementy we współczesnej strategii turystycznej. Uzdrowisko Wieniec-Zdrój to nie tylko miejsce, w którym można uleczyć schorzenia, ale także miejsce, w którym zadbamy o urodę, skorzystamy z wielofunkcyjnych obiektów turystycznych, poznamy tajniki turystyki aktywnej, krajoznawczej (kulturowej), wypoczynkowej, przyciągającej zarówno turystów krajowych, jak i zagranicznych. Uzdrowisko Wieniec-Zdrój to także wspaniała lokalizacja dla organizacji spotkań biznesowych, konferencji, czy kongresów. Łączenie funkcji uzdrowskowej z rozwojem innych form turystyki nie rzadko umożliwia całoroczne funkcjonowanie kurortu. Uzdrowisko można traktować w kategorii atrakcji turystycznej. Wartościowe walory i atrakcje przyrodnicze dają podstawę do rozwoju turystyki. Zachowanie powstałych niegdyś parków zdrojowych, pijalni wód, deptaków jest niezbędne dla ochrony dziedzictwa. Na takich atrakcjach krajoznawczych bazują m.in. przygotowane oferty turystyki kulturowej.

7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

Dla terenu miasta i gminy zostało opracowane „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Brześć Kujawski”, przyjęte jako zmiana studium Uchwałą Nr XXX/188/09 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 24 września 2009 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego opracowane zostało dla całego obszaru miasta i gminy Brześć Kujawski, który w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 150 km² (7,0 km² – miasto i 143 km² – gmina).

Studium określa politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego, stanowi podstawowe narzędzie umożliwiające spełnianie zadań własnych gminy w zakresie ładu przestrzennego, komunikacji i infrastruktury technicznej.

Na terenie Gminy studium wyodrębnia pięć stref funkcjonalno - przestrzennych: dwie strefy wielofunkcyjne (W1 i W2), dwie strefy rolne (R1 i R2) i strefę leśną (Ls).

Na terenie miasta wyodrębnia się osiem stref polityki przestrzennej, w tym m.in.: mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe, produkcyjno - usługowo - mieszkaniowa, mieszkaniowo - rekreacyjne, rolne i rekreacyjno - archeologiczno - mieszkaniowe.

Na dzień sporządzania niniejszej strategii opracowane „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania miasta i gminy Brześć Kujawski” zachowuje aktualność.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Według stanu na miesiąc listopad 2020 r. Gmina Brześć Kujawski posiada dwadzieścia aktualnych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wg poniżej tabeli:

Tabela 23. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Lp.	Obszar objęty uchwałą	Uchwała w sprawie zatwierdzenia mpzp
1.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębach ewidencyjnych: Guźlin i Rządka Wola Parcele, gm. Brześć Kujawski	Nr VIII/49/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.

2.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębach ewidencyjnych: Brzezie, Witoldowo, gm. Brześć Kujawski	Nr VIII/50/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.
3.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębach ewidencyjnych: Machnacz i Wieniec Zalesie w Gminie Brześć Kujawski	Nr VIII/51/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.
4.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębach ewidencyjnych: Machnacz, Wieniec Zalesie, gm. Brześć Kujawski	Nr VIII/52/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.
5.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Miasto Brześć Kujawski, osiedle Falborek	Nr VIII/53/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.
6.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Miasto Brześć Kujawski, ul. Mickiewicza i ul. Traugutta	Nr VIII/54/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.
7.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Miasto Brześć Kujawski, ul. I Armii Wojska Polskiego, Rybaki, Krakowska	Nr VIII/55/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.
8.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Miasto Brześć Kujawski, ul. H. Sawickiej	Nr VIII/56/03 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 28 sierpnia 2003 r.
9.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębie ewidencyjnym Falborz Parcele, Stary Brześć, gm. Brześć Kujawski, Miasto Brześć Kujawski ob. 1	Nr XXVIII/179/05 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 19 sierpnia 2005
10.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego dla wyodrębnionych obszarów położonych w miejscowościach Pikutkowo, Słone, Machnacz	Nr VI/39/11 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 24 maja 2011 r.
11.	miejskowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Brześć Kujawski w zakresie obszaru położonego w mieście Brześć Kujawski (Falborek)	Nr VIII/53/2015 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 8 grudnia 2015 r.

12.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Brześć Kujawski w zakresie obszaru położonego w mieście Brześć Kujawski (ul. H. Sawickiej)	Nr VIII/54/2015 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 8 grudnia 2015 r.
13.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Brześć Kujawski w zakresie obszarów położonych w miejscowości Pikutkowo	Nr XVII/106/2016 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 6 października 2016 r.
14.	miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Brześć Kujawski w zakresie obszaru położonego w miejscowości Brzezie	Nr XX/138/17 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 16 lutego 2017 r
15.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Brześć Kujawski dla obszaru położonego w miejscowości Pikutkowo przy drodze gminnej nr 190433C	Nr XXXIII/247/18 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 27 września 2018 r.
16.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Brześć Kujawski w zakresie obszaru położonego w obrębie miejscowości Wieniec - Zalesie	Nr VI/36/19 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 29 maja 2019 r.
17.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Brześć Kujawski dla obszaru położonego w miejscowości Pikutkowo pomiędzy autostradą, drogą krajową i terenami gminy Włocławek	Nr XII/93/2019 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 27 listopada 2019 r.
18.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym miasto Brześć Kujawski 1, w rejonie ulic Konarskiego i Traugutta	Nr XXX/244/2021 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 20 maja 2021 r.
19.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Brześć Kujawski w zakresie obszaru położonego w miejscowości Brzezie	Nr XXX/245/2021 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 20 maja 2021 r.
20.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Aleksandrowo, gm. Brześć Kujawski	Nr XXX/265/2021 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 22 czerwca 2021 r.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Jednocześnie w roku 2021 proceduje się opracowanie dziesięciu nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wg poniżej tabeli:

Tabela 24. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego opracowywane w 2021 roku

L.p.	Nazwa planu	uchwała w sprawie przystąpienia
1.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Brześć Kujawski w zakresie obszaru położonego w obrębie miejscowości Wieniec, Machnacz i Pikutkowo	V/34/2015 z dnia 25 czerwca 2015 r.
2.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Brześć Kujawski dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Stary Brześć Parcele	XXIII/174/17 z dnia 24 sierpnia 2017 r.
3.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Brześć Kujawski dla obszarów położonych w obrębie Guźlin	XXVIII/221/18 z dnia 20 marca 2018 r.
4.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy autostradą A-1, drogą krajową nr 62 oraz drogą gminną, w obrębie ewidencyjnym Pikutkowo, gmina Brześć Kujawski	XII/92/19 z dnia 27 listopada 2019 r.
5.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych wzdłuż drogi gminnej nr 190404C, w obrębie ewidencyjnym Brzezcie, gmina Brześć Kujawski	XII/91/19 z dnia 27 listopada 2019 r.
6.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego pomiędzy autostradą A-1 i drogą gminną nr 190401C, w obrębie ewidencyjnym Witoldowo, gm. Brześć Kujawski	Nr XXIII/173/2020 z dnia 22 września 2020 r.
7.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym Miasto Brześć Kujawski 1 (osiedle Falborek)	Nr XXIII/184/2020 z dnia 26 listopada 2020 r.
8.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym 0022 Słone (dz. nr ewid. 37), gm. Brześć Kujawski	XXX/242/2021 z dnia 20 maja 2021 r.
9.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym 0012 Kąkowa Wola Wieś (dz. nr ewid. 120/4), gm. Brześć Kujawski	XXX/243/2021 z dnia 20 maja 2021 r.
10.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w obrębie ewidencyjnym 0025 Stary Brześć Kolonia, gm. Brześć Kujawski	XXXI/266/2021 z dnia 22 czerwca 2021 r.

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Ogólna powierzchnia terenu objętego planami miejscowymi na koniec 2020 r. wynosi ok. 780 ha.

Decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzje o warunkach zabudowy

Dla obszarów, dla których nie sporządzono miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gmina Brześć Kujawski, zgodnie z dyspozycją art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2021 r. poz. 741 z późn. zm.) wydaje decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzje o warunkach zabudowy.

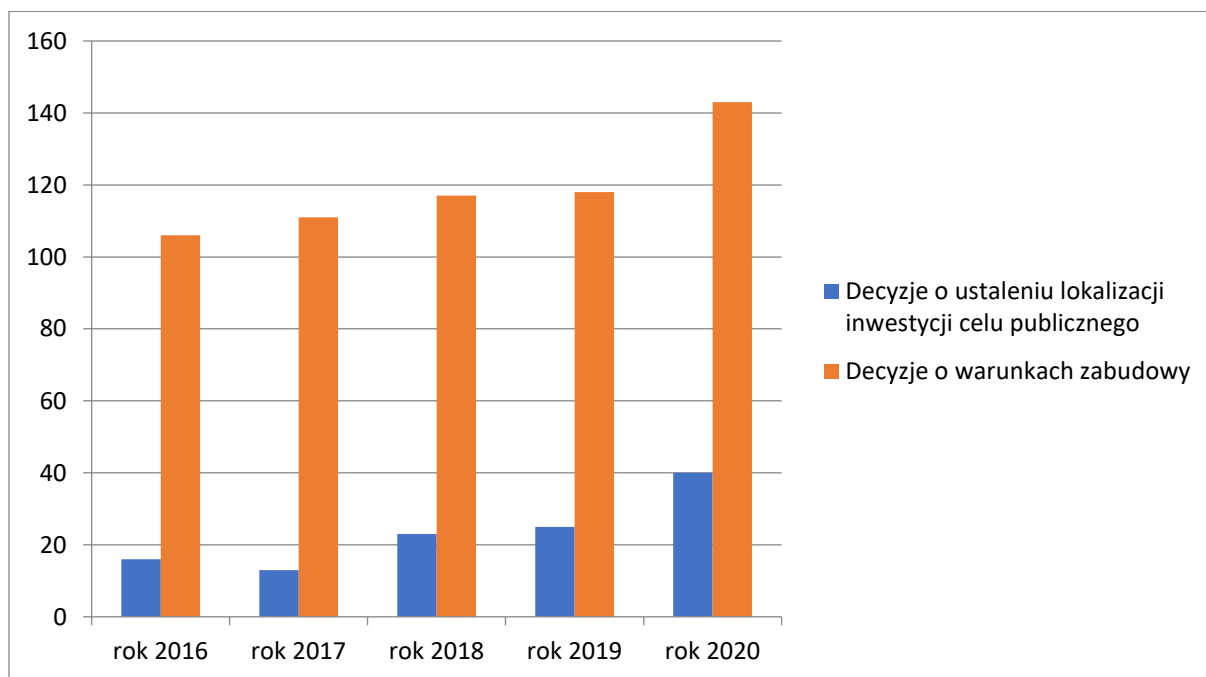
W latach 2016 - 2020 r. wydano następujące decyzje:

Tabela 25. Decyzje wydane w latach 2016-2020

L.p.	Rok	Ilość decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego [szt.]	Ilość decyzji o warunkach zabudowy [szt.]	Ilość decyzji o naliczeniu opłaty planistycznej [szt.]
1.	2016	16	106	2
2.	2017	13	111	0
3.	2018	23	117	0
4.	2019	25	118	0
5.	2020	40	143	0

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Rysunek 12. Ilość wydanych decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego i decyzji o warunkach zabudowy w latach 2016-2020

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

8. Administracja

Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP

Elektroniczna Skrzynka Podawcza ePUAP założona została w 2009 roku. Obecnie działają skrzynki podawcze: Urzędu Miejskiego oraz Gminy Brześć Kujawski. Od momentu założenia skrzynek możliwa jest komunikacja z Urzędem Miejskim w Brześciu Kujawskim za pomocą Elektronicznej Skrzynki Podawczej ePUAP. Ponadto, Elektroniczne Skrzynki Podawcze e-PUAP są obsługiwane przez Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim, Zakład Usług Komunalnych w Brześciu Kujawskim, Centrum Usług Wspólnych w Brześciu Kujawskim oraz Brzeskim Centrum Kultury i Historii „Wahadło” w Brześciu Kujawskim.

Punkt potwierdzający profil zaufany ePUAP

Punkt potwierdzający profil zaufany ePUAP powstał w Urzędzie Miejskim w Brześciu Kujawskim z końcem 2019 roku. Sprawy związane potwierdzeniem profilu są załatwiane w pokoju nr 7a przy placu Władysława Łokietka w Urzędzie Miejskim.

Tabela 26. Liczba potwierdzonych profili zaufanych

Rok	Liczba potwierdzonych profili zaufanych ePUAP
2019	0
2020	250
2021 (na dzień 15.06.21r.)	80

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Poczta elektroniczna

W Urzędzie Miejskim, gminnych jednostkach organizacyjnych na terenie Gminy Brześć Kujawski działa 280 adresów poczty elektronicznej.

Nagrywanie oraz transmitowanie obrad sesji Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim

Urząd Miejski w Brześciu Kujawskim nagrywa i transmituje obrady sesji Rady Miejskiej od 2018 roku. Nagrania są udostępniane na stronie internetowej portal.posiedzenia.pl. Na wskazanej stronie są udostępniane informacje dotyczące głosowań przeprowadzanych na obradach sesji, porządku obrad, kalendarza posiedzeń, a odnośniki do wymienionych materiałów znajdują się na stronie Biuletynu Informacji Publicznej i stronie internetowej Urzędu. Obowiązek ten wynika z art. 20 ust. 1b ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, że obrady rady gminy są transmitowane i utrwalane za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk.

Płatność kartą w Urzędzie Miejskim

Za wszystkie transakcje dokonywane w kasach Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim można płacić kartą. W brzeskim urzędzie zainstalowane zostały dwa terminale, z początkiem 2018 roku, dzięki którym można bezgotówkowo dokonywać opłat urzędowych.

Gmina przystąpiła do programu upowszechniania płatności bezgotówkowych w administracji publicznej, prowadzonego przez Ministerstwo Rozwoju we współpracy z Krajową Izbą Rozliczeniową S.A. Terminale znajdują się zarówno w kasie w ratuszu, jak i budynku przy Al. Łokietka oraz w kasie w Punkcie Obsługi Interesanta w Wieńcu.

Brzeska strona internetowa

Z początkiem 2016 roku strona internetowa Gminy Brześć Kujawski została zmieniona tak, aby była dostępna dla jak najszerszej grupy użytkowników, niezależnie od używanej technologii czy oprogramowania. Witryna zyskała nową szatę graficzną oraz lepszą funkcjonalność. Nowa wersja jest czytelna i przejrzysta, a ponadto przyjazna pod względem komfortu jej użytkowania przez osoby niepełnosprawne - użytkownicy niewidomi lub niedowidzący mogą korzystać z wersji kontrastowej, a także z funkcji czytania artykułów przez lektora. Nowym elementem witryny jest kalendarz wydarzeń, które odbywać się będą na terenie Gminy oraz dział komunikaty, gdzie zamieszczane są wszelkie ogłoszenia i zaproszenia. Strona zyskała responsywność - dostosowuje się do różnych rozdzielczości urządzeń mobilnych. Trwają prace nad przygotowaniem nowej strony, która zostanie uruchomiona w styczniu 2022 r. i będzie spełniała wymogi standardu WCAG 2.1.

Modyfikacja Biuletynu Informacji Publicznej

W poprzedniej wersji, strona Gminy oraz BIP pozostawały scalone pod jednym adresem. Od dnia 1 stycznia 2016 r. BIP funkcjonuje w nowej odsłonie. Jest to związane z udziałem w unijnym projekcie – Infostrada Kujaw i Pomorza. Regionalny system administracji budowany wspólnie przez samorząd województwa, powiaty oraz gminy województwa kujawsko-pomorskiego pozwala na usprawnienie komunikacji pomiędzy samorządami terytorialnymi w województwie i zakłada obligatoryjne wdrożenie BIP. W ramach obszaru dotyczącego e-administracji powstał Regionalny Biuletyn Informacji Publicznej (RBIP) - regionalna platforma oferująca profesjonalne rozwiązania do prowadzenia biuletynu, jednolita dla wszystkich partnerów projektu. Podobnie jak w przypadku strony Gminy, również nowy BIP jest wyposażony w mechanizmy ułatwiające przeglądanie treści przez osoby niedowidzące tzn. umożliwia zmianę wielkości czcionki i kontrastu.

Nowa siedziba Punktu Informacji Turystycznej

Z dniem 17 października 2018 roku w lokalu znajdującym się w budynku dworca autobusowego przy ulicy Kolejowej, powstał nowoczesny oraz funkcjonalny Punkt Informacji Turystycznej (czynny od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00 – 16:00, sobota – dla grup zorganizowanych, po wcześniejszym ustaleniu godziny przybycia).

Z dniem uruchomienia Brzeskiego Centrum Kultury i Historii „Wahadło”, Punkt Informacji Turystycznej został przeniesiony do budynku BCKiH przy ul. Kolejowej 44 w Brześciu Kujawskim.

Zmiana godzin pracy Urzędu Miejskiego

W odpowiedzi na uwagi zgłaszane przez mieszkańców Gminy, od 2 stycznia 2019 r. obowiązują nowe godziny pracy Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim. Zgodnie z zarządzeniem Burmistrza Brześcia Kujawskiego wprowadzone zostały następujące godziny pracy Urzędu:

Poniedziałek – 7:30 – 15:30 (kasa do 14:45)

Wtorek – 7:30 – 17:00 (kasa do 15:30)

Środa – 7:30 – 15.30 (kasa do 14:45)

Czwartek – 7:30 – 15:30 (kasa do 14:45)

Piątek – 7:30 – 14:00 (kasa do 13:15).

Bezpłatne Wi-Fi dla Brześcia Kujawskiego

Brześć Kujawski znalazł się w gronie 130 samorządów z Polski i 2 800 z Europy, którym Komisja Europejska przyznała granty na instalację sieci Wi-Fi. Na zakup sprzętu i uruchomienie bezprzewodowego Internetu w przestrzeni publicznej samorząd otrzymał 15 tysięcy euro. W terminie od stycznia 2019 roku do czerwca 2020 roku terenie Gminy Brześć Kujawski powstało 10 zewnętrznych punktów hotspotów.

Fundusze pochodzą z programu WiFi4EU, poprzez który Komisja Europejska promuje bezpłatny dostęp do szybkiej sieci w miejscach użyteczności publicznej takich jak parki, place, budynki publiczne, biblioteki, ośrodki zdrowia i muzea. Program jest realizowany w sposób geograficznie zrównoważony, tak aby z bezprzewodowego Internetu mogli korzystać mieszkańcy i turyści miast i wsi w całej Unii Europejskiej. Umowa na realizację zadania pomiędzy gminą Brześć Kujawski, a Agencją Wykonawczą

ds. Innowacyjności i Sieci (na mocy uprawnień przekazanych przez KE) została podpisana w pierwszej połowie stycznia 2019 roku. Budżet programu na lata 2018 – 2020 wynosił 120 mln euro.

Publiczny Internet w Gminie Brześć Kujawski

W październiku 2020 roku na terenie Gminy pojawiły się nowe punkty bezpłatnego, publicznego dostępu do Internetu. Gmina Brześć Kujawski otrzymała dofinansowanie na realizację projektu pn. „Publiczny Internet w Gminie Brześć Kujawski”, realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020.

W ramach projektu zostało utworzonych 13 punktów (4 zewnętrzne i 9 wewnętrznych) bezpłatnego, publicznego dostępu do Internetu o wysokich parametrach technicznych. Celem projektu było umożliwienie, za pośrednictwem hotspotów, dostępu do korzystania z usług cyfrowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, związanemu z brakiem dostępu do sieci Internet.

Publiczne punkty dostępu do Internetu zostały zainstalowane w instytucjach użyteczności publicznej, jak i zewnętrznej przestrzeni ogólnodostępnej. Punkty zewnętrzne zlokalizowane zostały przy Brzeskim Centrum Kultury, Urzędzie Miejskim w Brześciu Kujawskim – budynku przy Alejach Łokietka, Przedszkolu Publicznym nr 1 oraz boisku wielofunkcyjnym na osiedlu Falborek. Wewnętrzne punkty dostępu powstały w czterech szkołach, prowadzonych przez samorząd, na Dworcu PKS, w Urzędzie Miejskim – budynku przy Al. Łokietka, a także w nowopowstającej filii Biblioteki Publicznej w Wieńcu.

Nieodpłatna pomoc prawna dla mieszkańców Gminy Brześć Kujawski

W ostatnim kwartale 2018 r. Gmina Brześć Kujawski oraz Powiat Włocławski podpisały „Porozumienie w sprawie planowanych dyżurów na terenie gminy oraz zasad współpracy w zakresie zapewnienia warunków lokalowych i urządzeń technicznych podmiotom udzielającym nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczącym nieodpłatne poradnictwo obywatelskie”. Na mocy podpisanego dokumentu, w roku 2019, 2020 oraz 2021 na terenie Gminy utworzony został Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Punkt zlokalizowany został w siedzibie Urzędu Miejskiego, przy al. Wł. Łokietka 1.

Powstanie filii Biblioteki w Uzdrowisku Wieniec – Zdrój

W dniu 8 kwietnia 2019 r. została podpisana umowa dotycząca utworzenia filii Biblioteki Publicznej w Uzdrowisku w Wieńcu – Zdroju. Filia została uruchomiona z końcem listopada 2019 roku. Biblioteka swoimi zbiorami służy zarówno mieszkańcom Gminy, jak i pensjonariuszom Uzdrowiska.

Fotopułapki na terenie Gminy Brześć Kujawski

Urządzenia rejestrujące obraz są metodą na osoby nielegalnie wyrzucające śmieci. System, który zaczął działać w maju 2019 r. wykonuje zdjęcia w dzień i w nocy za pomocą samowyzwalacza sterowanego czujnikiem ruchu. Instalacja przyczynia się do zwiększenia czystości i porządku na terenie Gminy oraz do poprawy stanu środowiska.

Otwarcie Punktu Obsługi Interesanta w Urzędzie Miejskim

W czerwcu 2019 r. w Urzędzie Miejskim w Brześciu Kujawskim otwarto Punkt Obsługi Interesanta. Mieści się on na parterze Urzędu, tuż przy wejściu. Jego zadaniem jest ułatwienie interesantom załatwianie spraw urzędowych. Interesanci zostają podjęci przez pracownika, który kieruje ich do odpowiedniego pokoju, pomaga wypełnić i skompletować dokumenty oraz udziela niezbędnych informacji.

Głównym celem powołania Punktu Obsługi Interesanta jest poprawa oraz podniesienie jakości i komfortu obsługi obywatela w Urzędzie Miejskim poprzez: profesjonalizm obsługi, skrócenie czasu obsługi, polepszenie warunków technicznych obsługi interesanta, skrócenie czasu załatwiania spraw w Urzędzie.

W lipcu 2021 r. Punkt Obsługi Interesanta włącznie z obsługą kasową powstał również w Wieńcu. Dzięki tej inicjatywie mieszkańcy Wieńca i okolic, którzy do tej pory mieli trudności w dotarciu do Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim mają możliwość dokonania podstawowych czynności administracyjnych w Wieńcu.

9. Polityka społeczna

Pomoc społeczna

Działania z zakresu pomocy społecznej realizuje Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej w Brześciu Kujawskim. Podstawą jego działalności jest realizacja zadań pomocy społecznej, w oparciu o instrumenty, określone w ustawie o pomocy społecznej. Są to działania, których celem jest rozpoznanie potrzeb osób i rodzin i udzielanie im różnych form wsparcia, pozwalających na przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej, której nie są one w stanie samodzielnie pokonać wykorzystując własne umiejętności, możliwości, zasoby i uprawnienia.

Podstawowe formy pomocy społecznej to:

- świadczenia finansowe,
- pomoc rzeczowa,
- interwencja kryzysowa,
- praca socjalna,
- schronienie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- pomoc instytucjonalna.

Tabela 27. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2016-2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	752	712	627	565	547
Liczba osób w rodzinie	1589	1493	1399	1180	1106
% ogółu mieszkańców Gminy	14,09%	13%	12,5%	10,42%	9,86 %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Analizując powyższą tabelę zauważyć można znaczny i systematyczny spadek ilości rodzin korzystających z pomocy społecznej. W stosunku do roku 2016, w którym z pomocy społecznej korzystały 752 rodziny (1589 osób w rodzinach), co dawało 14,09% w stosunku do ogółu mieszkańców Gminy, w roku 2020 było 547 rodzin korzystających z pomocy (1106 osób w rodzinach) tj. 9,86 % ogółu mieszkańców. Nastąpił spadek o 205 rodzin tj. o 4,23% w stosunku do ogółu mieszkańców Gminy. Świadczyć to może o polepszaniu się sytuacji materialnej społeczeństwa i mieć związek z malejącym bezrobociem, którego analiza została zamieszczona w dalszej części.

Tabela 28. Liczba osób długotrwale korzystających z pomocy Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2016-2020 (powyżej 36 miesięcy)

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób długotrwale korzystających z pomocy BOPS	497	475	605	483	432

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z analizy powyższych danych wynika, że od 2016 r. liczba osób długotrwale korzystających z pomocy Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stopniowo ale nieznacznie uległa zmniejszeniu. W 2020 r. w stosunku do 2016 r. odnotowano spadek o 65 osób. Wyjątek stanowi 2018 r., w którym znacznie większa liczba osób długotrwale korzystała ze wsparcia, bo aż 605 osób. Osoby długotrwale korzystające z pomocy (powyżej 36 miesięcy) to najczęściej osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, osoby prowadzące samodzielne gospodarstwo domowe, osoby dotknięte chorobą, niepełnosprawnością i posiadające niskie źródło utrzymania.

Tabela 29. Powody trudnej sytuacji życiowej w latach 2016-2020 (liczba rodzin/rodziny mogą się powtarzać)

Powód trudnej sytuacji życiowej		2016	2017	2018	2019	2020
1	Ubóstwo	455	422	460	430	393
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0
3	Bezdomność	3	4	3	6	9
4	Potrzeba ochrony macierzyństwa	49	49	43	43	40
5	w tym: Wielodzietność	20	18	19	18	18
6	Bezrobocie	614	565	444	414	391
7	Niepełnosprawność	106	96	100	106	104

Powód trudnej sytuacji życiowej		2016	2017	2018	2019	2020
1	Ubóstwo	455	422	460	430	393
2	Sieroctwo	0	0	0	0	0
8	Długotrwała lub ciężka choroba	107	113	111	106	107
9	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	125	116	95	103	88
10	w tym: Rodziny niepełne	107	99	79	87	71
11	Rodziny wielodzietne	18	17	16	16	17
12	Przemoc w rodzinie	17	19	21	29	24
13	Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0
14	Alkoholizm	105	103	95	60	54
15	Narkomania	0	1	1	1	1
16	Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	4	1	4	3
17	Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zwolnienie na pobyt czasowy	0	0	0	0	0
18	Zdarzenie losowe	0	0	4	3	1
19	Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0
20	Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Według danych zamieszczonych w powyższej tabeli główną przyczyną korzystania z pomocy Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w okresie 2016-2020 było bezrobocie oraz ubóstwo z tendencją zmniejszającą się (w 2016 r. z powodu ubóstwa korzystało z pomocy 455 rodzin, zaś w 2020 r. – 393 rodziny; zmniejszenie o 62 rodziny).

Ubóstwo jest zjawiskiem wielowymiarowym, złożonym i trudno zakwalifikować dane osoby czy rodziny jako ubogie. Ustawa o pomocy definiuje ubóstwo na podstawie kwalifikowania się dochodu rodziny lub osoby w tzw. minimum socjalnym. Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej jest zobowiązany do pomocy osobom i rodzinom, których miesięczny dochód nie przekracza kryterium dochodowego wyznaczonego na podstawie minimum socjalnego. Zatem większość rodzin korzystających z pomocy społecznej znajduje się w niedostatku.

Ubóstwo jest problemem wieloaspektowym, nie tylko ekonomicznym, wpływa negatywnie również na inne sfery ludzkiego życia. Najczęściej pozostaje w związku z bezrobociem, niepełnosprawnością, przewlekłą długotrwałą chorobą, niskim poziomem wykształcenia.

Z przedstawionych wyżej danych wynika, że od 2016 r. bezrobocie to nadal główny powód korzystania z pomocy społecznej, choć na przestrzeni lat 2016-2020 obserwuje się znaczny spadek korzystania z pomocy z powodu bezrobocia (w 2016 r. z tego powodu korzystało z pomocy 614 rodzin, zaś w 2020 – 391 rodzin; spadek o 223 rodziny).

Tabela 30. Statystyka bezrobocia w latach 2016–2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP z Gminy Brześć Kujawski	922	781	647	587	565
w tym z prawem do zasiłku	93	75	78	86	64
osoby bezrobotne w powiecie włocławskim	7405	6104	5179	4670	5018

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy; z zasobów pomocy społecznej w latach 2016–2020

Zaprezentowane powyżej dane wskazują, że bezrobocie w Gminie Brześć Kujawski w latach 2016-2020 uległo znacznemu zmniejszeniu. W całym powiecie włocławskim natomiast, liczba osób bezrobotnych ulegała wahaniom, a w 2020 r. nastąpił wzrost bezrobocia.

Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy przez Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej była niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. W rozumieniu ustawy o pomocy społecznej niepełnosprawność oznacza stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy powodujący trwałe lub okresowe utrudnienie, ograniczenie bądź uniemożliwienie samodzielnej egzystencji. Od 2016 r. niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to powód korzystania ze wsparcia utrzymujący się na zbliżonym poziomie. Uwzględnienie potrzeb osób niepełnosprawnych powinno być jednym ze składników działań podejmowanych przez władze lokalne. Osoby niepełnosprawne oprócz własnych ograniczeń fizycznych, psychicznych cierpią także często z powodu stygmatyzacji wywołanej przez stereotypy mocno zakorzenione w społeczeństwie.

Należy także zwrócić uwagę na problem bezdomności. W latach 2016–2018 bezdomność wśród mieszkańców Gminy kształtowała się na stałym poziomie. W 2019 r. nastąpił wzrost liczby bezdomnych do 6 osób, zaś w 2020 r. – do 9 osób (wszystkie te osoby są samotnie prowadzącymi gospodarstwo domowe). Art. 6 pkt. 8 ustawy o pomocy społecznej określa osobę bezdomną jako osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osobą niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania. Przyczyny bezdomności bywają różne: rozpad rodziny, przemoc w rodzinie, uzależnienia, powrót z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania w uprzednio zajmowanym lokalu, brak stałych dochodów, bezrobocie, choroba, eksmisja, wymeldowanie i inne. Pomoc bezdomnym należy do zadań własnych gminy i może przybierać różne formy: udzielenie schronienia, posiłku, ubrania, pomocy finansowej. Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej wspierał osoby bezdomne w formie finansowej, rzeczowej, a w szczególności kierował do Schronisk dla Osób Bezdomnych. W 2016 r. 3 osoby zostały umieszczone w schroniskach dla bezdomnych, zaś w 2020 r. – 9 osób. Przyczyną bezdomności w Gminie Brześć Kujawski były najczęściej wymeldowania, eksmisje, zdarzały się również powroty z zakładu karnego bez możliwości zamieszkania w uprzednio zajmowanym lokalu.

Wśród mieszkańców Gminy Brześć Kujawski korzystających z pomocy społecznej daje się zauważyć także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego jako kolejny powód trudnej sytuacji życiowej. Od 2016 r. liczba rodzin, w których wystąpił ten problem ulegała wahaniom, a w 2020 r. zmalała. Jest to zapewne związane ze zmniejszaniem się ogólnej liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w gminie Brześć Kujawski.

Rodziny z trudnościami tego rodzaju stanowią znaczną część klientów pomocy. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje w rodzinie wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adopcyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego i wieloma innymi problemami. W związku z tym Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował także zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Między innymi przyjęty został Program Wspierania Rodziny w Gminie Brześć Kujawski oraz zatrudniono asystenta rodziny.

Tabela 31. Liczba rodzin i dzieci korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w latach 2016–2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny	13	10	14	15	15
Liczba dzieci	31	24	26	33	37

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Od 2019 r. nastąpił wzrost liczby rodzin, w tym dzieci, korzystających ze wsparcia asystenta. W chwili obecnej asystent rodziny obejmuje swym działaniem maksymalną liczbę rodzin zgodnie z ustawą. Z dokumentacji Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że coraz częściej pojawiają się rodziny ze złożonymi, trudnymi problemami. Obserwuje się duże zapotrzebowanie na działania wspierające rodzinę i to nie tylko w rodzinach dysfunkcyjnych, wzrasta zainteresowanie w zakresie porad psychologa, terapeuty, pedagoga, psychiatry. Działania asystenta rodziny nie zawsze przynoszą zamierzone efekty, szczególnie w przypadku

braku udziału rodziców. W okresie ostatnich ok. 2 lat obserwuje się częsty brak zaangażowania rodziców w rozwiązywanie problemów życiowych, bierność w zaspokajaniu własnych potrzeb, zapominanie o własnych dzieciach.

Od 2018 r. utrzymuje się duża liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczych (w 2016 r. – 4 dzieci, zaś w 2020 r. – 16 dzieci). Również duża liczba dzieci umieszczana jest w rodzinach zastępczych (w 2016 r. – 9 dzieci, zaś w 2020 r. – 12 dzieci).

Tabela 32. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczych i rodzinach zastępczych w latach 2016–2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczych	4	8	13	19	16
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	9	10	6	9	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Należy podejmować szereg działań na rzecz wspierania rodzin, szczególnie w zakresie dostępności do poradnictwa specjalistycznego, które będzie pomocne nie tylko dla rodzin mających problemy ale i dla pozostałych, jako działania profilaktyczne.

Tabela 33. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2016–2020

Typ rodziny		2016	2017	2018	2019	2020
1	Rodziny ogółem (wiersz 2+3+4+5+6+7)	767	745	638	615	655
2	o liczbie osób 1	394	394	334	347	395
3	o liczbie osób 2	125	118	84	78	88
4	o liczbie osób 3	106	102	82	79	69
5	o liczbie osób 4	92	79	79	65	59
6	o liczbie osób 5	24	28	35	22	22

Typ rodziny		2016	2017	2018	2019	2020
1	Rodziny ogółem (wiersz 2+3+4+5+6+7)	767	745	638	615	655
2	o liczbie osób 1	394	394	334	347	395
7	o liczbie osób 6 i więcej	26	24	24	24	22
8	w tym rodziny z dziećmi ogółem (z wiersza 1) (wiersz 9+10+11+12+13+14+15)	264	239	198	202	180
9	o liczbie dzieci 1	122	105	76	78	66
10	o liczbie dzieci 2	95	86	78	80	76
11	o liczbie dzieci 3	29	31	28	28	21
12	o liczbie dzieci 4	10	10	10	9	11
13	o liczbie dzieci 5	4	3	3	4	4
14	o liczbie dzieci 6	0	3	2	2	2
15	o liczbie dzieci 7 i więcej	4	1	1	1	0
16	Rodziny niepełne ogółem (wiersz 17+18+19+20)	107	99	79	87	71
17	o liczbie dzieci 1	55	46	34	41	32
18	o liczbie dzieci 2	33	34	33	32	28
19	o liczbie dzieci 3	11	10	6	10	8
20	o liczbie dzieci 4 i więcej	8	9	6	4	3
21	Rodziny emerytów i rencistów ogółem (wiersz 22+23+24+25)	75	83	86	78	82
22	o liczbie osób 1	48	58	63	59	64
23	o liczbie osób 2	20	18	18	13	13
24	o liczbie osób 3	3	4	2	4	2

Typ rodziny		2016	2017	2018	2019	2020
1	Rodziny ogółem (wiersz 2+3+4+5+6+7)	767	745	638	615	655
2	o liczbie osób 1	394	394	334	347	395
25	o liczbie osób 4 i więcej	4	3	3	2	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Analizując typy rodzin korzystających z pomocy społecznej zauważyć można, że od kilku lat, osoby prowadzące samodzielne gospodarstwo domowe są najczęściej klientami pomocy społecznej. Liczba tych osób utrzymuje się na stałym poziomie. Zauważa się natomiast wzrost rodzin emerytów i rencistów korzystających z pomocy społecznej (w 2016 r. – 75 rodzin, zaś w 2020 r. – 82 rodziny) i to najczęściej samotnie gospodarujących.

Osoby starsze bardzo często są samotne, nie posiadają rodziny lub bliscy pracują zawodowo, mieszkają osobno, zdarza się, że za granicą kraju. To osoby często w podeszłym wieku, niesprawne fizycznie, niektóre też z zaburzeniami psychicznymi związanymi z wiekiem. Osoby starsze wymagają pomocy w zakresie spraw codziennych: przygotowanie posiłku, utrzymanie porządku w mieszkaniu, pomoc w zabiegach higienicznych, zrobieniu zakupów, dostarczeniu leków, a także potrzebują wsparcia psychicznego. Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje dla tych osób pomoc finansową, rzeczową a także w szczególności pomoc w formie usług opiekuńczych.

Tabela 34. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2016–2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba osób	55	56	54	55	59
Liczba rodzin	54	56	52	50	57
Liczba osób w rodzinie	61	59	61	59	64

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Powyższe dane wskazują, że od 2016 r. utrzymuje się wciąż duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych, z tendencją wzrostową. Pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania nie zawsze jest wystarczająca, jeśli stan zdrowia osób starszych, niepełnosprawnych pogarsza się i uniemożliwia samodzielne funkcjonowanie. Brak rodziny lub możliwości zapewnienia z jej strony opieki i pomocy powoduje, iż osoby starsze decydują się na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej (zdarzają się przypadki postanowień sądowych). W 2016 r. liczba mieszkańców Gminy przebywających w DPS wynosiła 6 osób, zaś w 2020 r. – 15 osób, co wskazuje na wzrost zapotrzebowania na tę formę wsparcia.

W związku z rosnącą liczbą seniorów wsparcie niesamodzielnych osób starszych oraz ich opiekunów powinno być kolejnym działaniem podejmowanym przez władze lokalne.

Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje także specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Są one dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W Gminie Brześć Kujawski z tej formy pomocy korzystają wyłącznie niepełnosprawne dzieci.

Tabela 35. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w latach 2016–2020

Rok	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin	4	6	9	12	13
Liczba osób w rodzinach	11	19	32	46	49

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Od 2017 r. nastąpił znaczny wzrost liczby osób korzystających z w/w wsparcia. Wzrost ten może mieć związek z większym zainteresowaniem i świadomością rodziców, którzy dostrzegają potrzebę leczenia dziecka. Nie bez znaczenia pozostają również informacje, które rodzice otrzymują z placówek służby zdrowia.

Należy wspierać rodziny dotknięte problemem niepełnosprawności zarówno wśród dzieci jak i osób dorosłych, realizując między innymi programy dla osób niepełnosprawnych.

W 2020 r. Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej przystąpił między innymi do programów:

- Program „Opieka wytchnieniowa” adresowany dla osób niepełnosprawnych, zarówno dzieci jak i dorosłych (zrealizowany częściowo ze względu na sytuację epidemiologiczną);
- Program Asystent Osoby Niepełnosprawnej (w 2020 r. nie mógł być zrealizowany ze względu na sytuację epidemiologiczną).

Rodzina powinna gwarantować swym członkom bezpieczny i harmonijny rozwój. Ze względu na różnego rodzaju kryzysy (naturalne i sytuacyjne) oraz trudności, warunki te nie zawsze są spełniane. Pojawia się przemoc w rodzinie niezależnie od jej statusu społecznego. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy, na który w Gminie Brześć Kujawski składa się:

- opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy. W Gminie Brześć Kujawski realizowany był Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy na lata 2017-2020; obecnie przygotowany jest nowy program na kolejne lata;
- prowadzenie poradnictwa w zakresie przeciwdziałania przemocy. W Gminie Brześć Kujawski udzielane były i są porady psychologa, terapeuty ds. uzależnień i przemocy (3 razy w miesiącu), radcy prawnego (4 razy w miesiącu); pomocy udzielają także pracownicy socjalni oraz asystent rodziny. Wsparcia udziela również Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Komisariat Policji;
- utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego, a w jego ramach powołanie grup roboczych, które realizują indywidualne plany i podejmują działania zapobiegające przemocy oraz monitorują sytuację rodzin.

Tabela 36. Przemoc w rodzinie w latach 2016–2020

Rok	Liczba rodzin objętych Niebieską Kartą	Liczba osób dotkniętych przemocą	Liczba grup roboczych	Liczba posiedzeń grup	Liczba osób objętych poradnictwem
2016	17	27	20	36	16
2017	19	21	12	56	19
2018	21	46	10	70	45
2019	29	53	10	63	53
2020	24	46	23	24	17

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dokonując analizy powyższych danych można zaobserwować, że od 2016 r. liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty stopniowo wzrasta (w 2016 r. – 17 Niebieskich Kart, zaś w 2020 r. – 24 Niebieskie Karty).

Wyjątkowy był 2019 r., w którym problem przemocy pojawił się aż w 29 rodzinach (dla tych rodzin założono Niebieskie Karty). Z kolei rok 2020, ze względu na zagrożenie epidemiologiczne, był szczególnie trudny zarówno dla osób doświadczających przemocy jak i im pomagających. Ograniczono kontakty bezpośrednie, a porady odbywały się głównie telefonicznie (stan ten odzwierciedla powyższa tabela).

Praca z rodzinami doświadczającymi przemocy jest złożona i niezwykle trudna. Wymagają one wsparcia Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej a także wykwalifikowanych specjalistów.

Świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego

Na terenie Gminy Brześć Kujawski realizację świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego prowadzi Brzeski Ośrodek Pomocy Społecznej.

Prawo do świadczeń rodzinnych nabywa się w sposób określony w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Świadczeniami rodzinnymi są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka (becikowe),
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
- zasiłek dla opiekuna,
- świadczenie rodzicielskie.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Na podstawie przepisów tej ustawy realizowane jest wsparcie materialne dla osób uprawnionych do alimentów, które ich nie otrzymują z uwagi na bezskuteczność egzekucji. Wsparcie to realizowane jest poprzez przyznawanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego dla osób spełniających kryteria ustawowe (np. kryterium dochodowe).

Tabela 37. Wysokość środków finansowych wypłaconych na świadczenia rodzinne w latach 2016–2020

Rodzaj świadczenia	Wysokość środków finansowych wypłaconych na świadczenia rodzinne				
	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek rodzinny	1 612 263,52	1 666 891,77	1 602 702,67	1 409 938,48	1 199 111,46
Zasiłek pielęgnacyjny	393 057,00	387 855,00	398 011,00	483 990,00	560 904,00
Świadczenie pielęgnacyjne	779 870,00	890 556,00	930 510,00	1 072 850,00	1 358 918,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	58 899,00	99 320,00	99 310,00	96 658,00	82 680,00
Zasiłek dla opiekuna	98 037,00	68 187,00	57 960,00	59 520,00	43 580,00
Becikowe	71 000,00	96 000,00	84 000,00	78 000,00	54 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 38. Wysokość środków finansowych wypłaconych na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2016-2020

Rok	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Kwota wypłaconego świadczenia z funduszu alimentacyjnego	614.666,00	549.830,00	510.894,00	444.413,00	447.695,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela 39. Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2016–2020

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń				
	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Zasiłek rodzinny	424	434	324	362	284
Zasiłek pielęgnacyjny	225	228	221	241	224
Świadczenie pielęgnacyjne	50	51	52	54	60
Specjalny zasiłek opiekuńczy	9	15	15	13	10
Zasiłek dla opiekuna	19	13	9	9	7
Becikowe	70	96	84	78	54
Fundusz alimentacyjny	87	75	70	58	58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Brzeskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że w latach 2016-2020 liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych systematycznie spada. Wyjątkiem są świadczenia, które przyznaje się z powodu niepełnosprawności; świadczenie pielęgnacyjne systematycznie rośnie (w 2016 r. ze świadczenia pielęgnacyjnego korzystało 50 rodzin, zaś w 2020 r. – 60 rodzin). Zasiłek pielęgnacyjny natomiast utrzymuje się na stałym poziomie. Spada również korzystanie z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka; wyjątkiem jest przełom lat 2016–2017 (może mieć na to wpływ wprowadzenie świadczenia wychowawczego tzw. 500+).

Jak wskazują dane demograficzne liczba urodzeń w Gminie Brześć Kujawski na przestrzeni lat 2016–2020 nie uległa spadkowi, zatem przyczyn zmniejszającej się liczby rodzin korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka należy raczej upatrywać w przekroczeniu kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania świadczenia. Podobnie przedstawia się sytuacja, gdy chodzi o spadek liczby rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego. Z pewnością ma na to wpływ wzrost najniższego wynagrodzenia przy pozostającym niezmiennym kryterium dochodowym warunkującym otrzymanie zasiłku, choć wykluczać nie należy poprawiającej się sytuacji finansowej i rosnącego dobrobytu mieszkańców Gminy.

Konkludując, podkreślić należy, iż przedstawione dane potwierdzają potrzebę podejmowania przez Gminę Brześć Kujawski działań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy Brześć Kujawski funkcjonują trzy jednostki świadczące podstawową opiekę zdrowotną:

Tabela 40. Wykaz niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej z ternu Gminy Brześć Kujawski

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Poradnie	Gabinety
1	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Medykon" Praktyka Lekarska - Ewa Kończyńska	Brześć Kujawski, ul. Kolejowa 20	ogólna, dziecięca, ginekologiczno-położnicza, stomatologiczna, rehabilitacyjna	pielęgniarki środowiskowej, położnej środowiskowej, zabiegowy, diabetologiczny, psychologiczny i punkt szczepień
2	PRIMED Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Wiesława Kaczorowska	Brześć Kujawski, ul. Królewska 10A	lekarza rodzinnego, ginekologiczno-położnicza	zabiegowy, rehabilitacji, położnej środowiskowej-rodzinnej, pielęgniarki środowiskowej-rodzinnej
3	MAR-MED KAWIŃSCY SPÓŁKA JAWNA	Wieniec, Klonowa 2A	lekarza POZ, lekarza POZ dla dzieci	POZ, położnej POZ, medycyny szkolnej, stomatologiczny, zabiegowy i punkt szczepień

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą; <https://rpwdl.ezdrowie.gov.pl>

Usługi w zakresie służby zdrowia na terenie gminy Brześć Kujawski świadczą ponadto:

- Lisowski Medycyna Komfortu Życia Jakub Lisowski:
- Gabinet dentystyczny w Szkole Podstawowej nr 1, ul. Królewska 21 w Brześciu Kujawskim.
- Rehabilitacja Funkcjonalna – Joanna Ochocińska, Wieniec, ul. Leśna 2:
- Gabinet fizjoterapii.

Na terenie Gminy Brześć Kujawski działają następujące apteki:

- Apteka ZDROWIE I URODA, Brześć Kujawski, ul. Kolejowa 6A/1,
- DOZ Apteka, Brześć Kujawski, ul. Królewska 7,
- NOVA, Brześć Kujawski, ul. Królewska 10A,
- Apteka Klonowa, Wieniec, ul. Klonowa 2a.

W Brześciu Kujawskim przy ulicy Kolejowej 44 oraz w Wieńcu przy ulicy Klonowej 2 stacjonują zespoły ratownictwa medycznego–podstawowy. Mediana czasu dojazdu do pacjenta wynosi do 8 minut, poza miastem do 15 minut.

Gmina Brześć Kujawski jest gminą uzdrowiskową. Na jej terenie funkcjonuje Uzdrowisko Wieniec-Zdrój wykorzystujące w procesie leczenia naturalne źródła: wód leczniczych siarczkowych i mineralnych z zawartością selenu oraz własne złoża borowiny zwanej „czarnym złotem Uzdrowiska”. Dla kuracjuszy przewidziano ponad 70 zabiegów leczniczych z zakresu: kinezyterapii, fizykoterapii, balneoterapii i hydroterapii oraz masażu.

Najbliższy szpital świadczący usługi specjalistyczne dla mieszkańców Gminy Brześć Kujawski znajduje się we Włocławku przy ulicy Wienieckiej 49. Jest nim Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. błogosławionego księdza Jerzego Popiełuszki we Włocławku. Szpital świadczy usługi na oddziałach: Anestezjologia i intensywne terapia, Chirurgia ogólna, Choroby płuc, Choroby wewnętrzne, Nefrologia, Kardiologia, Neurologia, Okulistyka, Patomorfologia, Pediatria, Położnictwo i ginekologia, Radiologia i diagnostyka obrazowa, Urologia, Neonatologia.

Gospodarka mieszkaniowa

„Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej należy do zadań własnych gminy” – art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611, z 2021 r. poz. 11).

Tabela 41. Wielkość zasobu mieszkaniowego Gminy Brześć Kujawski w latach 2016 – 2020.

Lp.	Rok	Ilość lokali komunalnych i socjalnych w zasobie	Powierzchnia użytkowa w m ²
1	2016	152	5 336
2	2017	149	5 239
3	2018	144	5 124
4	2019	151	5 207
5	2020	146	5 099

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego.

Zasób mieszkaniowy Gminy Brześć Kujawski, według stanu na 31 grudnia 2020 roku, tworzy 146 lokali usytuowanych w 57 budynkach, z czego:

- 19 lokali w 7 budynkach będących w całości własnością gminy,
- 127 lokali w 50 budynkach będących we współwłasności ze wspólnotami mieszkaniowymi.

Stan techniczny budynków jest pochodną ich struktury wiekowej i przedstawia się następująco:

- budynki do 30 lat – 2,
- budynki z okresu 31 do 50 lat – 4,
- budynki powyżej 50 lat – 51.

Zasobami mieszkaniowymi Gminy Brześć Kujawski administruje Zakład Usług Komunalnych w Brześciu Kujawskim. Społeczną kontrolę wyboru osób, z którymi umowy najmu powinny być zawarte w pierwszej kolejności sprawuje Społeczna Komisja Mieszkaniowa powołana przez Burmistrza Brześcia Kujawskiego Zarządzeniem Nr 45/15 z dnia 20 listopada 2015 roku. Komisja wydaje opinie, których celem jest przyznawanie lokali komunalnych zasobu mieszkaniowego osobom najbardziej potrzebującym, znajdującym się w najtrudniejszych warunkach materialnych i mieszkaniowych. Corocznie sporządzana jest lista oczekujących na mieszkania komunalne i socjalne.

Do zadań Komisji należy:

- 1) sprawdzanie warunków mieszkaniowych osób ubiegających się o przydział;
- 2) przeprowadzanie rozmów indywidualnych z osobami ubiegającymi się o przydział lokalu;
- 3) opiniowanie wyboru i ustalenie kolejności na liście osób ubiegających się o przydział, którą Burmistrz uwzględni przy wyborze najemcy.

Tabela 42. Liczba osób/rodzin oczekujących na przydział lokalu komunalnego.

Lp.	Rok	Liczba osób/rodzin	Liczba przydziałów
1	2016	14	1
2	2017	16	2
3	2018	16	1
4	2019	47	3
5	2020	26	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego.

W zasobie komunalnym znajdują się lokale przeznaczone do najmu socjalnego. Ze względu na wyposażenie i stan techniczny nadają się one do zamieszkania. Powierzchnia pokoi przypadająca na członka gospodarstwa domowego najemcy nie może być mniejsza niż 5m², a w przypadku gospodarstwa jednoosobowego 10m², przy czym lokal ten może być o obniżonym standardzie.

Tabela 43. Wykaz budynków, w których występuje najem lokalu socjalnego. Stan na VI 2021 r.

Lp.	Adres	Ilość lokali	Powierzchnia użytkowa w m ²
1	Brześć Kujawski, ul. Reymonta 6/6	1	12,49
2	Brześć Kujawski, ul. Kilińskiego 12/2	1	11,60
3	Kuczyna 15/8	1	12,52
4	Kąkowa Wola 16/4	1	37,66
5	Falborz 36/5	1	29,50
6	Jądrowice 23	2	29,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego.

W 2020 roku (13 sierpnia) Rada Miejska w Brześciu Kujawskim przyjęła Uchwałę Nr XXII/170/2020 w sprawie ustalenia warunków udzielania bonifikat od cen ustalonych przy sprzedaży lokali mieszkalnych ich najemcom. Wysokość bonifikaty wynosi 95% ceny nieruchomości. Podjęcie przedmiotowej uchwały ma na celu zintensyfikowanie procesu prywatyzacji lokali mieszkalnych. Wprowadzenie atrakcyjnej stawki bonifikaty ma przede wszystkim aktywizować najemców zamieszkujących w budynkach wspólnot mieszkaniowych oraz najemców zamieszkałych w budynkach, w których dotychczas nie była prowadzona prywatyzacja lokali. Do dnia 16 czerwca 2021 roku, w trybie powyższej uchwały, zostało sprzedanych 19 lokali mieszkalnych ich najemcom. Wszystkie sprzedaże nastąpiły w 2021 r.

Potrzeby Gminy Brześć Kujawski w zakresie gospodarki mieszkaniowej wynikają z następujących czynników:

- 1) wzrastającej liczby osób/rodzin oczekujących na przydział mieszkania;
- 2) zwiększającej się liczby osób/rodzin oczekujących na lokale socjalne i pomieszczenia tymczasowe w związku z orzeczoną wyrokiem sądowym eksmisją;
- 3) ograniczonej liczby lokali w mieszkaniowym zasobie gminy, który ulega zmniejszeniu w wyniku sprzedaży lokali;
- 4) złego i słabego stanu technicznego budynków i lokali komunalnych (budynki stare, niejednokrotnie do generalnego remontu).

Gminny zasób mieszkaniowy będzie ulegał zmniejszeniu w wyniku sprzedaży lokali, aż do całkowitego sprywatyzowania zasobu. W istniejących wspólnotach mieszkaniowych, gdzie Gmina dysponuje niewielkimi udziałami, należy dążyć, aby wspólnoty były w całości prywatne, co ułatwi zarządzanie nieruchomością i zmobilizuje ich mieszkańców do dbania o swoją własność.

Nieliczne nabycia np. nieruchomości zabudowanej domem jednorodzinny w Sokołowie czy lokali mieszkalnych w Brześciu Kujawskim przy ulicy Traugutta i ulicy Reymonta w niewielkim stopniu zaspokoją bieżące potrzeby mieszkaniowe.

Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych to jedno z zadań gminy. Mieszkania komunalne i socjalne to pomoc i szansa dla osób, które ze względu na niewystarczające dochody, w tym zagrożenie wykluczeniem społecznym oraz brak zdolności kredytowej, nie są w stanie samodzielnie sfinansować wynajmu ani zakupu mieszkań.

Celem zwiększenia zasobu mieszkaniowego, wskazane jest podjęcie działań zmierzających do budowy budynków mieszkalnych komunalnych i socjalnych.

10. Edukacja i wychowanie

Na terenie Gminy Brześć Kujawski znajdują się następujące szkoły i placówki oświatowe:

1) szkoły i przedszkola podległe samorządowi brzeskiemu:

- Przedszkole Publiczne Nr 1 w Brześciu Kujawskim przy ul. Królewskiej 21, wraz z oddziałem zamiejscowym w Guźlinie,
- Szkoła Podstawowa Nr 1 przy ul. Królewskiej 21 w Brześciu Kujawskim,
- Zespół Szkół Nr 2 przy ul. Konarskiego 63 w Brześciu Kujawskim,
- Szkoła Podstawowa w Wieńcu przy ul. Szkolnej 1, wraz z oddziałami przedszkolnymi,
- Szkoła Podstawowa w Brzeziu, Brzezie 63, wraz z oddziałami przedszkolnymi i punktem przedszkolnym.

2) placówki oświatowe niepodlegające samorządowi brzeskiemu:

- Zespół Niepublicznych Placówek Oświatowych w Kąkowej Woli, Kąkowa Wola 22, w skład którego wchodzi punkt przedszkolny, przedszkole oraz szkoła podstawowa,
- Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Starym Brześciu, Stary Brześć 14,
- Placówki Opiekuńczo- Wychowawcze „Jaś” i „Małgosia” w Brzeziu, Brzezie 35D, 35E.

Tabela 44. Wyniki egzaminu ósmoklasisty 2018/2019

szkoła/egzamin	j. polski	matematyka	j. angielski
SP 1	59%	42%	46%
Z S nr 2	56%	55%	64%
SP Wieniec	71%	53%	54%
SP Brzezie	60%	32%	56%
Średnia gminy	61%	43%	50%
średnia pow.	62%	41%	47%
średnia woj.	60%	42%	55%
średnia kraj.	63%	45%	59%

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych

Tabela 45. Wyniki egzaminu ósmoklasisty 2019/2020

Szkoła/egzamin	j. polski	matematyka	j. angielski
SP 1	53%	35%	47%
ZS2	63%	53%	63%
SP Wieniec	56%	35%	61%
SP Brzezcie	66%	35%	44%
średnia gminy	60%	39%	54%
średnia powiatu	56%	41%	46%
średnia województwa	56%	43%	50%
średnia kraju	59%	46%	54%

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych

Tabela 46. Wyniki egzaminu ósmoklasisty 2020/2021

Szkoła/egzamin	j. polski	matematyka	j. angielski
SP 1	56%	43%	60%
ZS2	67%	45%	69%
SP Wieniec	68%	62%	75%
SP Brzezcie	51%	48%	59%
średnia gminy	59%	49%	65%
średnia powiatu	59%	42%	56%
średnia województwa	57%	43%	62%
średnia kraju	60%	47%	66%

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych

Tabela 47. Liczba uczniów w szkołach i przedszkolach podległych samorządowi brzeskiemu

l. p. /placówki /lata	Nazwa jednostki	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019	Rok szkolny 2019/2020	Rok szkolny 2020/2021	Rok szkolny 2021/2022
1.	Przedszkole Publiczne nr 1 w Brześciu Kujawskim	150	160	180	180	180

2.	Szkoła Podstawowa nr 1 w Brześciu Kujawskim	594	564	479	450	455
3.	Zespół Szkół nr 2 w Brześciu Kujawskim	152	153	170	169	167
4.	Szkoła Podstawowa w Wieńcu	206	188	173	170	200
5.	Szkoła Podstawowa w Brzeziu	76	104	103	96	95
Liczba dzieci/uczniów ogółem		1178	1169	1085	1065	1097

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych

11. Kapitał społeczny

Organizacje pozarządowe

W ostatnich latach liczba organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz fundacji na terenie Gminy Brześć Kujawski utrzymuje się na podobnym poziomie. Na koniec 2020 roku na terenie naszej Gminy działało 59 organizacji pozarządowych.

Do głównych działań podejmowanych przez organizacje pozarządowe należy zaliczyć upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, następnie kultury i sztuki, dziedzictwa narodowego oraz ekologii i ochrony zwierząt, ochrony dziedzictwa przyrodniczego.

W ramach realizacji tych zadań organizacje pozarządowe zajmują się organizowaniem i prowadzeniem wydarzeń sportowych, spotkań twórczych, organizacją warsztatów, pikników kulturalnych itp.

Należy podkreślić, że organizacje pozarządowe to przejaw samoorganizowania się społeczności. Wnoszą one nowe wartości, niezwykle korzystne z punktu widzenia wymogów stawianych rozwiązaniom stosowanym w strefach będących domeną lokalnej polityki społecznej. Coraz większe znaczenie w realizacji zadań na rzecz różnych grup społecznych odgrywają w szczególności stowarzyszenia i fundacje. Nie nastawiając się na osiągnięcie zysku wypełniają lukę w dostarczaniu obywatelom usług w tych sferach, które nie są wykonywane – lub są wykonywane w sposób niewystarczający – przez sektor publiczny czy prywatny.

Organizacje pozarządowe ze względu na swoją bogatą wiedzę o potrzebach i problemach swoich członków oraz praktycznym doświadczeniom wynikającym z codziennych kontaktów, są bardzo ważnymi partnerami władz samorządowych i rządowych w kreowaniu i realizowaniu polityki zaspokajającej potrzeby różnych grup społecznych.

Współpraca Gminy Brześć Kujawski z organizacjami pozarządowymi jest realizowana w formie finansowej i niefinansowej.

Tabela 48. Wysokość środków finansowych przyznanych przez Gminę Brześć Kujawski organizacjom pozarządowym w formie dotacji w latach 2016–2020

Rok	Wysokość środków finansowych przyznanych w ramach otwartych konkursów ofert
2016	113.600 złotych
2017	126.600 złotych
2018	147.700 złotych
2019	185.000 złotych
2020	345.000 złotych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Tabela 49. Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych w latach 2016-2020

Rok	Liczba ogłoszonych otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych
2016	9
2017	11
2018	10
2019	13
2020	18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Tabela 50. Sfery realizowanych przez organizacje pozarządowe zadań publicznych w latach 2016-2020

Rok	Sfera realizowanych zadań publicznych	Wysokość dotacji
2016	- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych - wspieranie i upowszechniania kultury fizycznej	2.000 złotych 111.600 złotych
2017	- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych - wspieranie i upowszechniania kultury fizycznej	2.000 złotych 124.600 złotych
2018	- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych - wspieranie i upowszechniania kultury fizycznej	2.000 złotych 145.700 złotych
2019	- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych - wspieranie i upowszechniania kultury fizycznej - ekologia i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	8.000 złotych 173.000 złotych 4.000 złotych
2020	- działalność na rzecz osób niepełnosprawnych - kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa	8.000 złotych

	narodowego	15.000 złotych
	- wspieranie i upowszechniania kultury fizycznej	312.000 złotych
	- ekologia i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego	10.000 złotych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Zaprezentowane powyżej dane wskazują, że w ostatnich pięciu latach wzrastała sukcesywnie zarówno liczba ogłaszanych konkursów ofert na realizację zadań publicznych (z 9 w 2016 r. do 18 w 2020 r.), jak również wzrastała wysokość środków finansowych przyznawanych organizacjom pozarządowym w formie dotacji (z 113.600 złotych w 2016 r. do 345.000 złotych w 2020 r.). Najwyższy wzrost środków przyznanych organizacjom pozarządowym w porównaniu do roku poprzedniego nastąpił w 2020 r. (2019 r. – 185.000 złotych, zaś 2020 r. – 345.000 złotych). Ponadto daje się zauważyć, iż niezmiennie od wielu lat najważniejszym polem działań organizacji pozarządowych pozostaje sport. Jest to główny obszar działalności dla wielu organizacji m.in. GKS “Łokietek” Brześć Kujawski, Brzeskiego Towarzystwa Sportowego “Olimpia”, Młodzieżowego Towarzystwa Sportowego “Młody Yankes” czy uczniowskich klubów sportowych. W latach 2016 – 2018, oprócz dotowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, było jedyną dziedziną, na którą Gmina Brześć Kujawski przyznawała środki finansowe.

W 2019 r. obszar dotowania został poszerzony o działania na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego, zaś w 2020 r. po raz pierwszy przyznano dotację na działania w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, co ma związek z powstaniem Kół Gospodyń Wiejskich na terenie naszej Gminy. Jednakże wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej nadal angażuje w najwyższym stopniu środki finansowe przeznaczane dla organizacji pozarządowych; w 2020 r. na ten cel przyznano 312.000 złotych, co stanowiło 90,43 % wszystkich środków finansowych przyznanych przez Gminę Brześć Kujawski w formie dotacji dla organizacji pozarządowych.

Współpraca niefinansowa z organizacjami pozarządowymi realizowana w latach 2016 – 2020 polegała głównie na nieodpłatnym udostępnianiu lokali będących własnością Gminy Brześć Kujawski na siedziby organizacji pozarządowych, nieodpłatnym udostępnianiu środków transportu czy promowaniu organizacji pozarządowych na stronie internetowej www.brzesckujawski.pl.

Udział organizacji pozarządowych w życiu lokalnej społeczności należy oceniać pozytywnie, a biorąc pod uwagę wzrost aktywności nie tylko w obszarze kultury fizycznej, można spodziewać się, że liczba organizacji pozarządowych aktywnie działających na terenie

Gminy Brześć Kujawski będzie rosła. Naturalną konsekwencją tego zjawiska będzie większe zapotrzebowanie na środki finansowe przeznaczane w budżecie Gminy na dotacje dla organizacji pozarządowych.

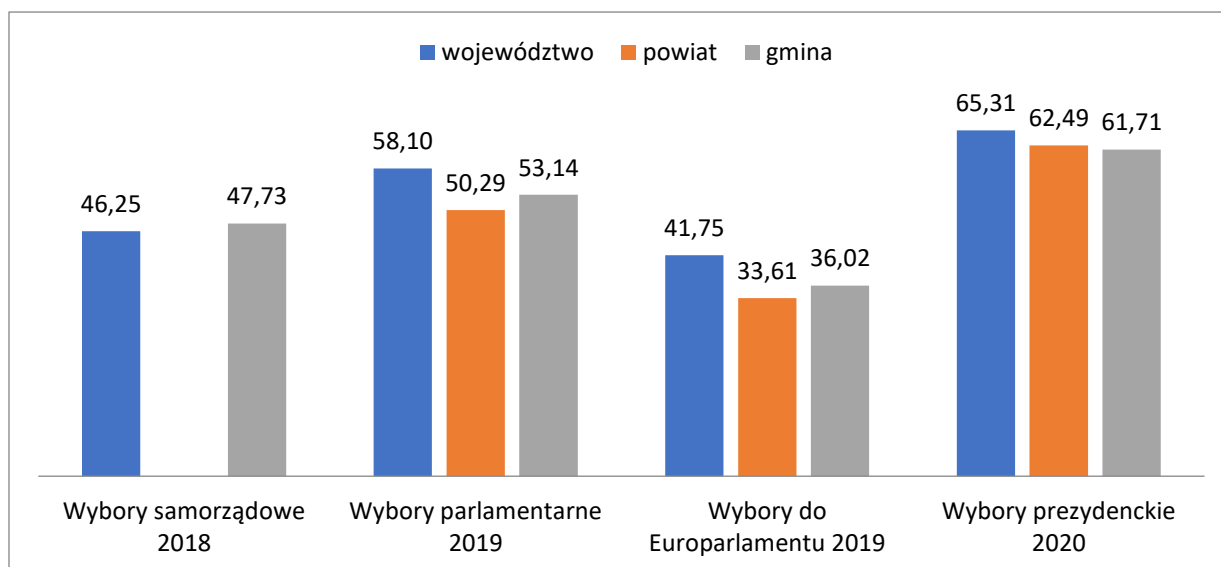
Należy wspomnieć, iż Programy współpracy Gminy Brześć Kujawski w poszczególnych latach 2016 - 2020 z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami określonymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie są elementem długofalowego działania, zwłaszcza w zakresie realizowania celów związanych z rozwijaniem społeczeństwa obywatelskiego i partycypacji społecznej poprzez zaangażowanie organizacji pozarządowych.

Frekwencja mieszkańców Gminy Brześć Kujawski w wyborach przeprowadzanych w latach 2016-2020

Udział w wyborach, to szczególnie przejaw aktywności obywatelskiej w sferze publicznej. Jego poziom uzależniony jest od wielu czynników, w tym: zainteresowania życiem publicznym, orientowania się w sprawach publicznych oraz podejmowania w sposób niezależny i świadomy samodzielnych decyzji politycznych.

W ciągu ostatnich pięciu lat odbyły się wybory samorządowe w roku 2018, wybory do Sejmu i Senatu RP oraz wybory do Parlamentu Europejskiego w roku 2019, a także wybory prezydenckie w roku 2020. Z analizy danych Państwowej Komisji Wyborczej wynika, że największą popularnością wśród mieszkańców Gminy Brześć Kujawski cieszą się wybory prezydenckie (61,71%) oraz wybory parlamentarne (53,14%). Nieco mniej osób zagłosowało w wyborach samorządowych (47,73%), a zdecydowanie najmniej w wyborach do Parlamentu Europejskiego (36,02%).

Rysunek 13. Frekwencja mieszkańców Gminy Brześć Kujawski na tle powiatu włocławskiego i województwa kujawsko-pomorskiego w wyborach samorządowych, parlamentarnych, do Europarlamentu oraz prezydenckich w latach 2016-2020

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych PKW.

Z powyższego zestawienia wynika, że zainteresowanie wyborami wśród mieszkańców Gminy Brześć Kujawski jest porównywalne z frekwencją w powiecie włocławskim i województwie kujawsko-pomorskim. Dane wskazują, że zdecydowanie największy wpływ społeczność gminna chce mieć na wybór Prezydenta RP oraz posłów i senatorów polskiego parlamentu. Na frekwencję w wyborach ogólnokrajowych na terenie Gminy może mieć wpływ udział pacjentów Uzdrowiska Wieniec-Zdrój, którzy dopisują się do spisu wyborców lub głosują na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania. W ten sposób liczba głosujących zwiększa się nawet o kilkaset osób (200-300).

W przypadku wyborów samorządowych, z powodu braku danych, nie uwzględniono powiatu włocławskiego. Udział mieszkańców Gminy jest wyższy od frekwencji w województwie o 1,5%, a niższy o nieco ponad 1% od frekwencji na poziomie kraju (48,83%). Oznacza to, że społeczność lokalna chce mieć realny wpływ na wybór burmistrza oraz członków Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim. Zdecydowanie gorzej sytuacja przedstawia się w wyborach do PE, co może się wiązać z przeświadczeniem braku wpływu jednostki na końcowy wynik głosowania, ogólnym niezadowoleniem z decyzji podejmowanych przez Parlament Europejski, czy niskim poziomem zainteresowania polityką zagraniczną.

Z analizowanych danych wynika zatem, że skala udziału w wyborach mieszkańców Gminy Brześć Kujawski nie odbiega od frekwencji zarejestrowanej na poziomie województwa czy powiatu. Warto jednak systematycznie zwiększać poziom świadomości obywatelskiej

i podejmować działania, które pokazują, że każdy oddany głos w wyborach ma wpływ na decyzje podejmowane na poszczególnych szczeblach administracji.

Fundusz sołecki

Wyodrębnienie funduszu sołeckiego w budżecie gminy Brześć Kujawski nastąpiło na podstawie Uchwały Nr III/17/2015 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 26 lutego 2015 roku. Uchwała ma charakter stały, obowiązywać będzie przez kolejne lata budżetowe następujące po roku, w którym została podjęta. Ten stan prawny będzie obowiązywał do czasu niewyrażenia zgody przez Radę na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w budżecie gminy.

Decyzję o przedsięwzięciach przewidzianych do realizacji, w ramach środków określonych dla danego sołectwa wraz z oszacowaniem ich kosztów i uzasadnieniem podejmuje zebranie wiejskie.

W myśl art. 3 ust. 7 ustawy z dnia 21 lutego 2014 roku o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r. poz. 301), gmina otrzymuje z budżetu państwa zwrot, w formie dotacji celowej, części wydatków wykonanych w ramach funduszu.

Tabela 51. Poziom wykonania funduszu sołeckiego oraz zwrotu z budżetu państwa w latach 2016 – 2020

Rok	Plan	Wykonanie	% Wykon.	Wysokość K_b	Wysokość K_{bk}	% zwrotu	Zwrot z budżetu państwa
2016	331 804,58	303 981,11	91,61	2 919,53	3 037,88	35,654	108 381,42
2017	361 789,27	313 292,33	86,60	3 199,41	3 133,03	26,215	82 129,58
2018	461 887,97	398 625,21	86,30	4 099,84	3 831,28	21,425	85 405,45
2019	466 254,57	445 425,52	95,53	4 143,38	4 164,83	26,204	116 719,30
2020	518 453,10	503 731,98	97,16	4 622,03	4 380,34	19,013	95 774,56

Źródło. opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Jak wskazuje powyższa tabela poziom wykonania funduszu sołeckiego jest wysoki, a najwyższy swój wskaźnik osiągnął w 2020 r. (97,16%). Oznacza to, że mieszkańcy sołectw pomimo trwającego w 2020 r. stanu epidemii, nie zaprzestali podejmowania działań, które w ich ocenie są najistotniejsze dla sołectwa. Wysokość zwrotu z budżetu państwa była jednak

najwyższa za 2019 rok. Ma to związek z zastosowaniem mechanizmu korygującego, o którym mowa w art. 12 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim.

Zgodnie ze wspomnianą wyżej ustawą, środki funduszu sołeckiego przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy. Środki te mogą być przeznaczone na pokrycie wydatków na działania zmierzające do usunięcia skutków klęski żywiołowej.

Tabela 52. Wykaz zadań angażujących środki funduszu sołeckiego w stopniu najwyższym

Rok	Zadania angażujące środki funduszu sołeckiego w stopniu najwyższym	Kwota	% w środkach funduszu ogółem
2016	• Bieżące utrzymanie dróg	116 491,60	38,32
	• Przebudowa dróg	49 828,86	16,39
	• Tereny sportowo-rekreacyjne (utworzenie, doposażenie i bieżące utrzymanie)	49 232,15	16,20
2017	• Bieżące utrzymanie dróg	102 153,87	32,61
	• Przebudowa dróg	53 743,20	17,15
	• Świetlice wiejskie (remonty, doposażenie, bieżące utrzymanie)	36 859,14	11,77
2018	• Bieżące utrzymanie dróg	147 731,93	37,06
	• Świetlice wiejskie (remonty, doposażenie, bieżące utrzymanie)	61 667,00	15,47
	• Tereny sportowo-rekreacyjne (utworzenie, doposażenie i bieżące utrzymanie)	41 692,83	10,46
2019	• Bieżące utrzymanie dróg	101 200,10	22,72

	<ul style="list-style-type: none"> • Tereny sportowo-rekreacyjne (utworzenie, doposażenie i bieżące utrzymanie) 	79 053,81	17,75
	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlice wiejskie (remonty, doposażenie, bieżące utrzymanie) 	59 464,93	13,35
2020	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawa oświetlenia w sołectwach (zakup + montaż lamp solarnych) 	136 305,34	27,06
	<ul style="list-style-type: none"> • Tereny sportowo-rekreacyjne (utworzenie, doposażenie i bieżące utrzymanie) 	126 015,32	25,02
	<ul style="list-style-type: none"> • Świetlice wiejskie (remonty, doposażenie, bieżące utrzymanie) 	93 339,76	18,53

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego.

Tabela 53. Frekwencja na zebraniach wiejskich, których przedmiotem było uchwalenie wniosku o przyznanie środków z funduszu sołeckiego(w procentach)

Lp.	Sołectwo	2016	2017	2018	2019	2020
1	Aleksandrowo	6,84	4,61	5,04	3,53	5,67
2	Brzezie	4,21	3,53	3,10	5,06	2,46
3	Guźlin	12,03	9,81	7,28	8,8	13,87
4	Falborz	5,28	3,75	2,52	3,49	3,54
5	Gustorzyn	13,16	15,45	14,02	15,89	21,30
6	Jaranówek	17,50	10,84	14,46	9,64	14,46
7	Jądrowice	17,59	14,15	9,43	22,64	15,74
8	Kąkowa Wola	5,58	6,15	6,25	4,42	2,38
9	Kąty	22,09	17,98	16,85	34,83	32,29
10	Kuczyna	14,49	16,79	5,11	9,70	4,38
11	Machnacz	6,86	2,86	5,56	6,82	2,68
12	Miechowice	6,08	5,41	8,05	7,38	8,22
13	Nowe Miechowice	33,33	23,33	26,67	22,58	24,14
14	Pikutkowo	11,21	9,09	7,80	7,91	9,52
15	Redecz Krukowy	13,39	7,09	13,08	9,85	11,11
16	Rzadka Wola	16,6	11,76	13,46	15,38	10,00
17	Rzadka Wola-Parcele	7,84	11,33	18,49	13,19	11,11
18	Słone	45,24	47,62	36,36	39,13	39,13
19	Sokołowo	8,00	8,00	12,62	20,39	20,19
20	Sokołowo-Parcele	15,00	17,14	18,31	13,97	19,12
21	Stary Brześć	2,56	2,12	3,33	2,88	3,14
22	Wieniec	2,46	1,13	1,78	1,96	1,32
23	Wieniec-Zalesie	2,09	3,27	2,66	6,18	5,49
24	Witoldowo	10,09	6,67	10,68	7,68	7,68
25	Wolica	19,54	11,49	16,88	20,78	9,88
Średnia wartość		12,76	10,85	11,19	12,56	11,95

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

W latach 2016 – 2019 zadaniem, które w najwyższym stopniu angażowało środki funduszu sołeckiego było bieżące utrzymanie dróg, przy czym w 2016 i 2017 roku drugim takim zadaniem była jeszcze przebudowa dróg, jako udział środków funduszu w zadaniach inwestycyjnych. W 2020 roku sytuacja uległa zmianie, mieszkańcy sołectw zdecydowali o przeznaczeniu ponad połowy środków funduszu sołeckiego (27,06%+25,02%) w poprawę

oświetlenia w sołectwach oraz w utworzenie, doposażenie i bieżące utrzymanie terenów sportowo-rekreacyjnych.

O ile poziom wykorzystania środków funduszu sołeckiego jest wysoki, to niestety udział mieszkańców w zebraniach wiejskich, których przedmiotem jest uchwalenie wniosku o przyznanie środków z funduszu sołeckiego na realizację zadań należy ocenić jako niski. Najwyższą frekwencję wykazują sołectwa, w których liczba mieszkańców jest najniższa w porównaniu do innych sołectw Gminy Brześć Kujawski (Słone, Kąty, Nowe Miechowice), zaś w sołectwach, w których liczba mieszkańców jest największa (Wieniec, Stary Brześć, Kąkowa Wola), zainteresowanie udziałem w zebraniach wiejskich jest najniższe. Pomijając konkluzję, iż w społecznościach mniej liczebnych proces organizowania się i podejmowania decyzji jest sprawniejszy, to na niski poziom frekwencji na zebraniach wiejskich może mieć wpływ nie poinformowanie wszystkich mieszkańców sołectwa o zebraniu, zorganizowanie zebrania w czasie niedogodnym dla mieszkańców, brak miejsca (świetlica, remiza) na zebranie bądź słabe zainteresowanie mieszkańców sprawami sołectwa.

Biorąc pod uwagę wysoki poziom wykorzystania środków funduszu sołeckiego w Gminie Brześć Kujawski, jego funkcjonowanie należy ocenić pozytywnie. Gmina otrzymuje z budżetu państwa zwrot części wydatków wykonanych w ramach funduszu, a mieszkańcy mają możliwość realizacji ważnych społecznie przedsięwzięć na terenie sołectwa. Należy jednak podejmować działania, aby udział mieszkańców w procesie decydowania o sprawach sołectwa był znacznie większy.

Budżet Obywatelski

Po raz pierwszy w 2019 roku przystąpiono do podjęcia Uchwały Nr IX/67/2019 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami miasta Brześć Kujawski w sprawie Budżetu Obywatelskiego Miasta Brześć Kujawski na rok 2020 oraz wymagań jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego. Zgodnie z założonym harmonogramem Budżetu Obywatelskiego w dniach 01.09.2019 – 30.09.2019 mieszkańcy Miasta Brześć Kujawski składali propozycje projektów do Budżetu Obywatelskiego Miasta Brześć Kujawski na rok 2020. Złożonych zostało 19 propozycji. Wszystkie propozycje zostały przedstawione mieszkańcom do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony internetowej oraz mediów społecznościowych. W dniach 01.10.2019 – 16.10.2019 oceny zgłoszonych propozycji dokonał Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego. Zespół dokonując oceny wziął pod uwagę zasadność wszystkich złożonych projektów, ale też ich

zbieżność. W związku z tym, mając na względzie racjonalne wykorzystanie finansów publicznych, propozycje projektów zostały przedstawione w zmieniony sposób. Następnie projekty zostały przedstawione mieszkańcom do publicznej wiadomości. Odwołań od projektów nie było, zgłoszona była jedna pomyłka w zapisie realizacji projektu, która została zaktualizowana i podana do publicznej wiadomości.

Na dzień przed rozpoczęciem głosowania mieszkańców w konsultacjach dotyczących wyboru do realizacji projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego Brześcia Kujawskiego na rok 2020, tj. w dniu 16.10.2019 do Burmistrza Brześcia Kujawskiego wpłynął wniosek o wycofanie jednej z propozycji projektu.

W dniach 17.10.2019 - 25.10.2019 zgodnie z harmonogramem w wyznaczonych punktach na terenie miasta Brześć Kujawski odbyło się głosowanie mieszkańców.

W związku z zakończeniem głosowania nad Budżetem Obywatelskim Miasta Brześć Kujawski na rok 2020, w dniu 30 października 2019 roku Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego po obliczeniu głosów, przedstawił listę projektów przeznaczonych do realizacji, zgodnie z uzyskanymi głosami:

1. Plac zabaw – 260 głosów ważnych (lokalizacja: Plac przy Przedszkolu Publicznym Nr 1 w Brześciu Kujawskim).
2. Zakup instrumentów muzycznych – 92 głosy ważne (lokalizacja: Brzeskie Centrum Kultury, Planowany jest zakup instrumentów:
  - Tuba Cervený CBB 686-4R
  - Tuba Cervený CVEB 641-4R
  - Suzafon Jupiter JSH 590L/JSP 1110
  - Suzafon altowy Yamaha YAS-280
  - Klarnet Yamaha YCL 255
  - Puzon Bach TB 503B)
3. Park Street Workout – 41 głosów ważnych (lokalizacja: Teren rekreacyjny przy jeziorze Cmentowo).
4. Doposażenie istniejącego SkateParku – 40 głosów ważnych (lokalizacja: Teren przy Szkole Podstawowej Nr 1).

5. Zakup sprzętu sportowego – 34 głosy ważne (lokalizacja: Stadion Miejski, w ramach projektu zakupione zostały:

- pachołki 22,5 cm
- pachołki płaskie
- siatka celownicza
- tyczka z grotem
- rebounder
- piłki rozm. 4
- zestaw do siatkonogi
- pełnowymiarowa bramka na kółkach
- siatki do bramki
- mniejsze bramki
- tablica dwustronna mobilna).

Zgodnie z Regulaminem Budżetu Obywatelskiego § 10 pkt. 4 jeżeli w toku realizacji projektów poczynione zostałyby oszczędności i pozostała kwota byłaby wystarczająca na realizację innych projektów, wykonane zostałyby kolejne projekty z listy, które zdobyły największą liczbę głosów.

6. Telebim mobilny – 14 głosów ważnych (lokalizacja: Teren Miasta i Gminy).

7. Posprzątaj po swoim psie – pojemniki na psie odchody (30 szt.) – 13 głosów ważnych (lokalizacja: Centrum Miasta i osiedla).

2020 rok był pierwszym, w którym Gmina Brześć Kujawski realizowała projekty wybrane przez mieszkańców w roku ubiegłym. W ciągu roku wykonane zostały wszystkie zaplanowane zadania.

Tabela 54. Projekty zrealizowane w 2020 roku

Nr projektu	Nazwa projektu	Planowana kwota	Rzeczywista kwota
1.	Park Street Workout	20 000,00 zł	24 927,50 zł
5.	Plac zabaw	100 000,00 zł	80 446,31 zł
6.	Zakup instrumentów muzycznych	85 000,00 zł	85 000,00 zł
7.	Zakup sprzętu sportowego	18 000,00 zł	16 073,00 zł
8.	Doposażenie istniejącego SkateParku	30 000,00 zł	56 826,00 zł
	Razem	253 000 zł	263 272,81 zł

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Druga edycja Budżetu Obywatelskiego zapoczątkowana została podjęciem Uchwały Nr XVII/129/2020 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 26 lutego 2020 roku w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami miasta Brześć Kujawski w sprawie Budżetu Obywatelskiego Miasta Brześć Kujawski na rok 2021 oraz wymagań jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego, zgodnie z przyjętym harmonogramem w dniach 14.04.2020 – 14.05.2020 składano propozycje do Budżetu Obywatelskiego. W wyznaczonym terminie złożono 5 formularzy z propozycjami projektów do realizacji. Wszystkie projekty zostały przedstawione do publicznej wiadomości za pośrednictwem strony internetowej i mediów społecznościowych.

W dniach 15.05.2020 – 15.06.2020 oceny zgłoszonych projektów w zakresie formalnym, a następnie merytorycznym dokonał Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego Miasta Brześć Kujawski na rok 2021, powołany Zarządzeniem Burmistrza Brześcia Kujawskiego z dnia 2 marca 2020 roku. W wyniku przeprowadzonych ocen stwierdzono, że dwa projekty dotyczą tego samego zagadnienia i terenu realizacji, w związku z tym Pomysłodawcom zaproponowano wypracowanie wspólnego projektu. Następnie projekty przedstawione zostały do publicznej wiadomości. Odwołań od opublikowanej listy projektów nie zgłoszono. Głosowanie mieszkańców dotyczące wyboru projektów do realizacji, w wyznaczonych punktach miasta, przeprowadzono w dniach 16.06.2020 – 30.06.2020.

Po zakończonym głosowaniu, w dniu 15.07.2020, Zespół ds. Budżetu Obywatelskiego, po przeliczeniu oddanych głosów, przedstawił listę projektów przeznaczonych do realizacji.

Tabela 55. Zadania wybrane do realizacji na rok 2021

L.p.	Nazwa projektu	Lokalizacja	Zwięzły opis projektu	Szacunkowy koszt realizacji
1.	Organizacja zajęć z zakresu nauki języków obcych i programowania/kodowania dla mieszkańców gminy Brześć Kujawski	Nowy obiekt Brzeskiego Centrum Kultury	Projekt polega na zorganizowaniu bezpłatnych kursów językowych dla mieszkańców miasta Brześć Kujawski z podziałem na grupy wiekowe. Zajęcia językowe w grupach 10-osobowych. Planowane jest utworzenie 4 grup w ciągu całego roku.	20 000 zł
2.	Odpocznij na ławeczce	Teren miasta Brześć Kujawski – głównie osiedle Cukrownia (ul. Traugutta)	Projekt powstał z połączenia projektu: „Odpocznij w alejkach” i „Ławeczka na życzenie” Zakłada zakup i montaż 40 szt. ławek i koszy na terenie miasta Brześć Kujawski, głównie na Osiedlu Cukrownia (ul. Traugutta) oraz przy drogach prowadzących bezpośrednio do osiedla.	40 000 zł
3.	Plac zabaw dla dzieci	Stadion Miejski przy ulicy Traugutta	Proponowany projekt zakłada budowę małego, kameralnego placu zabaw w rejonie Stadionu Miejskiego.	70 000 zł
4.	Kronika internetowa upamiętniająca 25 lecie powołania Zespołu Folklorystycznego „DZIECI KUJAW”	Projekt Ogólnodostępny-internetowy	Projekt polega na stworzeniu strony internetowej na której zamieszczona zostanie cała historia Zespołu Folklorystycznego „DZIECI KUJAW”. Rok 2021 to 25 rocznica powołania zespołu, do którego na przestrzeni lat należało wiele osób z lokalnej społeczności.	6 000 zł

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Wszystkie projekty są w trakcie realizacji w roku obecnym (2021).

Z początkiem roku 2021 podjęto Uchwałę Nr XXVIII/227/2021 Rady Miejskiej w Brześciu Kujawskim z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami miasta Brześć Kujawski w sprawie Budżetu Obywatelskiego Miasta Brześć Kujawski na rok 2022 oraz wymagań jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego. To pierwsza edycja Budżetu Obywatelskiego, która realizowana jest przy pomocy dedykowanej platformy internetowej. Strona (budzet-obywatelski.org) pozwala mieszkańcom miasta Brześć Kujawski na złożenie elektronicznych formularzy projektowych, zapoznanie się ze złożonymi propozycjami oraz na przeprowadzenie głosowania w formie elektronicznej. Zgodnie z harmonogramem do tegorocznej edycji budżetu zgłoszonych zostało 7 propozycji.

Tabela 56. Zadania zgłoszone do realizacji na rok 2022

L.p.	Nazwa projektu	Zwięzły opis projektu	Szacunkowy koszt realizacji
1.	TRAMPOLINY ZIEMNE ZEWNĘTRZNE PLAC ZABAW KRAKOWSKA TARGOWA	Rozbudowa plac zabaw przy ulicy Krakowskiej Targowej o 3 sztuki trampolin ziemnych zewnętrznych. Trampoliny kwadratowe o wymiarach 1500X1500mm z certyfikatem potwierdzającym zgodność z normą PN-EN 1176-2017-12. Przyszłymi odbiorcami projektu są rodziny z dziećmi. Znaczenie projektu wspólną integracja społeczeństwa, wspólne zabawy na trampolinach rodziców i dzieci. Korzyści zwiększona aktywność fizyczna w zdrowym ciele zdrowy duch.	45 000,00
2.	BUDKI LĘGOWE DLA PTAKÓW JERZYKÓW	Zakup 10 szt. budek lęgowych dla ptaków Jerzyków i rozmieszczenie ich na terenie miasta. Korzyści mniej komarów na terenie miasta. Koszt instalacji takich budek lęgowych jest niewielki, a korzyści ogromne.	800,00
3.	WARSZTATY MUZYCZNE Z KONCERTAMI EDUKACYJNYMI	Projekt polega na organizacji siedmiu jednodniowych warsztatów instrumentalnych dla dzieci i młodzieży. Warsztaty zostaną przeprowadzone w	58 500,00

	„GRAMY BEZ NADEŃCIA”	okresie kwiecień-czerwiec 2021 r. Odbędzie się 7 spotkań warsztatowych, w których będzie mogło brać udział jednorazowo 15 osób. Każda osoba może uczestniczyć, tylko w jednej, wybranej lekcji warsztatowej - gry na instrumencie z wybranego instrumentu (puzon, trąbka, tuba, klarnet, instrumenty perkusyjne, saksofon, flet) Łącznie z warsztatów skorzysta 105 osób.	
4.	DOPOSAŻENIE PARKU STREET WORKOUT O URZĄDZENIE SPRAWNOŚCIOWO-TRENINGOWE TOROZ	kompleksowy projekt sportowo-rekreacyjny, którego celem jest rozbudowa istniejącego, stacjonarnego parku sprawnościowego, w postaci klatki. Jest ona wielofunkcyjnym urządzeniem do nauki i doskonalenia technik pokonywania, najczęściej spotykanych przeszkód na biegach typu OCR (Obstacle Course Racing). COMBO 2.3.3. to konstrukcja składająca się z 2 segmentów, z kombinacją modułów sprawnościowych i chwytów. Całość konstrukcji w podstawie ma wymiary: 3 metry szerokości x 6 metrów długości.	63 400,00
5.	KINO JEST OK – ORGANIZACJA CYKLU SEANSÓW FILOMOWYCH DLA MIESZKAŃCÓW BRZEŚCIA KUJAWSKIEGI	Projekt polega na organizacji cyklu seansów filmowych dla mieszkańców Brześcia Kujawskiego. Według założeń projektu w każdą niedzielę w godzinach przedpołudniowych (godz. 10:00) organizowane będą rodzinne pokazy filmowe dla dzieci i ich opiekunów. W ciągu miesiąca z możliwości udziału w projekcji będzie mogło skorzystać minimum 1200 osób. Ponadto w trzecią sobotę każdego miesiąca (godz. 19:00) realizowane będą seanse w ramach Dyskusyjnego Klubu Filmowego.	250 000,00
6.	„CZEŚĆ, TU BRZEŚĆ! – BUDOWA	Projekt polega na budowie na otwartym terenie zielonym przy	82 000,00

	ELEMENTÓW MAŁEJ INFRASTRUKTURY, PODNOSZĄCYCH ATRAKCYJNOŚĆ	Brzeskim Centrum Kultury i Historii Wahadło elementów małej infrastruktury, takich jak: <ol style="list-style-type: none"> 1. Monidło/fotościana; 2. Haft kujawski w skali makro - panele do nauki techniki m.in. haftu krzyżowego lub szycia poprzez działanie w skali makro w przestrzeni miejskiej; 3. Tor wyścigowy kolejek wąskotorowych. 	
7.	OGRÓD SENSORYCZNY – OGRÓD ZMYŚLÓW	Projekt dotyczy utworzenia ogólnie dostępnego ogrodu sensorycznego z małą architekturą, który zostanie wpisany w istniejące rośliny i drzewa. Ideą ogrodu sensorycznego jest pobudzenie i oddziaływanie na zmysły człowieka takie jak wzrok, słuch, powonienie, dotyk, smak, a poprzez kontakt z naturą dostarczenie organizmowi prawdziwego, głębokiego relaksu. Ogród sensoryczny ma także właściwości lecznicze.	321 917,00

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Wszystkie projekty zostały ocenione pod względem formalnym i merytorycznym, a następnie przedstawione do publicznej wiadomości zgodnie z regulaminem budżetu.

Po przeprowadzonym głosowaniu, podsumowaniu głosów, wyniki przeprowadzonych konsultacji przedstawia poniższa tabela.

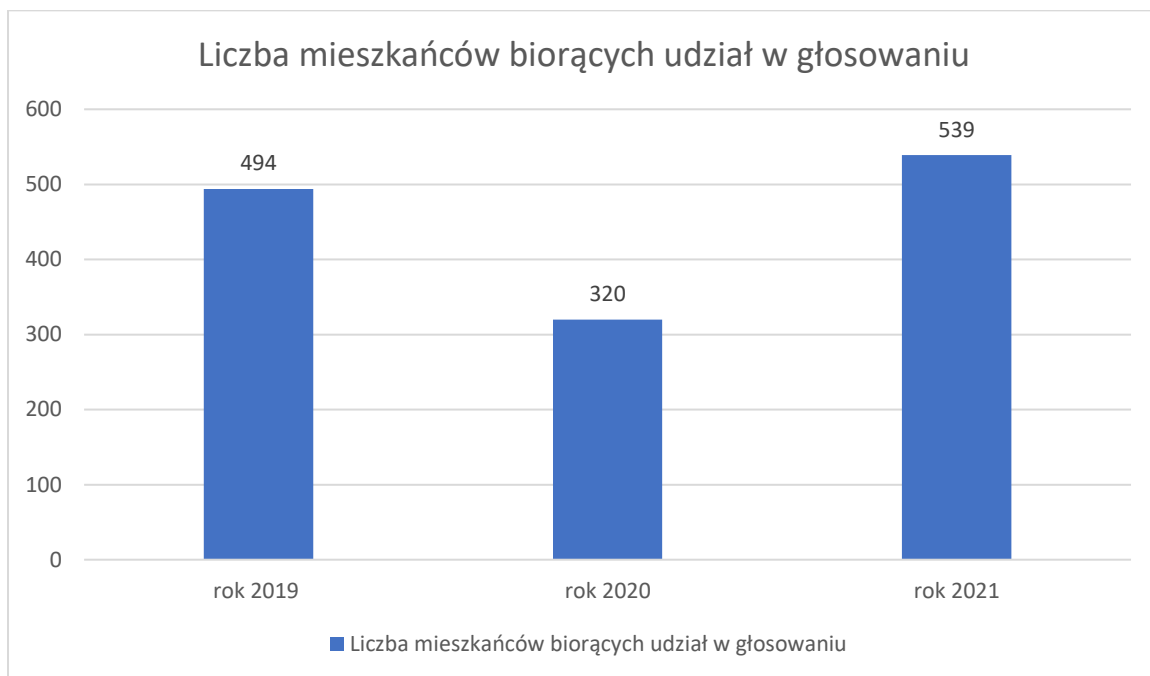
Tabela 57. Wyniki głosowania przeprowadzonego w roku 2021

Miejsce	Nr projektu	Zadanie	Głosy WAŻNE	w tym elektroniczne	W tym papierowe	Głosy NIEWAŻE	Koszt
1	7	OGRÓD SENSORYCZNY - OGRÓD ZMYŚLÓW	166	71	95	37	321 917 zł
2	4	"Doposażenie Parku Street Workout o urządzenie sprawnościowo - treningowe TOROZ Elite Combo"	95	31	64	21	63 400 zł
3	1	Trampoliny ziemne zewnętrzne plac zabaw Krakowska Targowa	82	62	20	17	45 000 zł
4	5	Kino jest OK - organizacja cyklu seansów filmowych dla mieszkańców Brześcia Kujawskiego	49	17	32	21	250 000 zł
5	6	"Cześć, tu Brześć! - budowa elementów małej infrastruktury, podnoszących atrakcyjność rekreacyjną i turystyczną miejscowości"	30	10	20	2	82 000 zł
6	2	Budki lęgowe dla ptaków jerzyków	12	11	1	0	800 zł
7	3	Warsztaty muzyczne z koncertami edukacyjnymi "Gramy bez nadęcia"	5	1	4	0	58 500 zł

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Od 2019 roku aktywność mieszkańców miasta Brześć Kujawski w decydowaniu na co zostanie przeznaczona część środków wydzielona z budżetu gminy, na podstawie danych z protokołów głosowania, kształtowała się następująco:

Rysunek 14. Liczba mieszkańców biorących udział w głosowaniu w latach 2019-2021

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

12. Finanse samorządowe

Dochody budżetu Gminy Brześć Kujawski

Analiza dochodów budżetu Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020 została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 58. Dochody Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020 w zł.

DOCHODY	2016	2017	2018	2019	2020
OGÓŁEM	49 497 861	51 007 332	56 436 743	63 513 987	74 762 162
BIEŻĄCE	47 226 040	47 818 776	53 370 603	59 959 269	63 843 901
MAJĄTKOWE	2 271 821	3 188 556	3 066 140	3 554 718	10 918 261

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Na przestrzeni ostatnich pięciu lat dochody budżetu Gminy Brześć Kujawski wykazują tendencję wzrostową. Jest to wzrost o ponad 25 milionów złotych. Widoczny jest również wysoki udział dochodów bieżących w całości dochodów budżetu. Stanowi on odpowiednio w roku 2016 – 95,4%, a w roku 2020 – 85,4%. Dochody bieżące są więc głównym źródłem finansowania zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego. Wysoki procent udziału dochodów bieżących w dochodach ogółem sprzyja planowaniu budżetowemu oraz ma wpływ na kształtowanie ekonomicznego wzrostu (dzięki realizacji inwestycji sprzyjających rozwojowi gospodarczemu i działalności gospodarczej).

W strukturze dochodów budżetu udział dochodów majątkowych przedstawia się następująco:

- 2016 – 4,6%,
- 2017 – 6,3%,
- 2018 – 5,4%,
- 2019 – 5,6%.
- 2020 – 14,6%.

Do dochodów majątkowych wlicza się:

- dotacje i środki przeznaczone na inwestycje,
- dochody ze sprzedaży majątku,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności.

Analizę rodzajową dochodów przedstawia następująca tabela:

Tabela 59. Analiza rodzajowa dochodów Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020 w zł.

DOCHODY	2016	2017	2018	2019	2020
Własne	14 252 185	15 427 122	17 220 168	19 920 377	20 679 675
Dotacje na zadania zlecone	10 849 444	12 940 007	13 262 774	15 276 320	17 751 710
Dotacja na zadania własne	5 451 620	4 020 513	3 742 018	3 586 845	5 826 855
Udział gminy w podatkach stanowiących dochody	6 232 191	6 367 744	7 142 448	7 877 750	7 828 115

budżetu Państwa					
Subwencja	12 469 539	11 844 601	12 536 514	13 581 727	14 191 429
Dotacja rozwojowa	242 882	407 345	2 532 821	563 768	2 605 192
Środki FDS/RFIL	-	-	-	2 707 200	5 879 186

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

Największy udział w dochodach ogółem w analizowanym okresie stanowiły dochody własne, dotacje na zadania zlecone oraz dochody z subwencji ogólnej.

Wydatki budżetu Gminy Brześć Kujawski

W analizowanym okresie 2016-2020 wydatki Gminy Brześć Kujawski wzrosły o ponad 47 milionów. Wydatki bieżące służą realizacji zadań własnych Gminy. W okresie 2016-2020 można zauważyć znaczny wzrost wydatków bieżących. To ogólna tendencja dotycząca większości samorządów gminnych. Wzrost wydatków bieżących wiąże się z dwoma aspektami:

- realizowaniem przez gminę zadań rządowych, na realizację których nie przekazano odpowiedniej ilości środków,
- kosztów eksploatacyjnych generowanych przez nowo realizowane inwestycje oraz podwyżki mediów i płac.

Tabela 60. Wydatki budżetowe Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020 w zł.

WYDATKI	2016	2017	2018	2019	2020
OGÓŁEM	44 632 260	50 674 213	58 787 879	66 581 019	91 992 384
BIEŻĄCE	38 524 518	41 549 142	44 703 260	51 525 599	60 461 242
MAJĄTKOWE	6 107 742	9 125 071	14 084 619	15 055 420	31 531 142

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim

Wydatki majątkowe Gminy Brześć Kujawski wynikają z aktywnej polityki inwestycyjnej Gminy. Wydatki te stanowią „motor napędowy” polityki rozwoju. Poziom wydatków majątkowych przekłada się bezpośrednio na wzrost potencjału Gminy jako miejsca przyjaznego zarówno dla mieszkańców, jak i inwestorów oraz turystów. Strukturę wydatków

Gminy Brześć Kujawski, w okresie ostatnich pięciu lat obrazuje poniższa tabela.

Tabela 61. Struktura wydatków Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Rolnictwo i Łowiectwo	838 580	1 931 243	897 934	1 355 245	2 344 822
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz i wodę	173 733	143 445	194 160	160 524	160 681
Handel	0	0	0	0	123 052
Transport i Łączność	5 831 737	6 463 260	9 144 940	7 831 590	9 270 408
Turystyka	0	0	10 183	0	0
Gospodarka mieszkaniowa	390 723	367 626	2 772 561	688 355	1 199 158
Działalność usługowa	84 797	58 377	93 295	61 097	158 554
Informatyka	1 021	1 255	21 101	26 071	26 855
Administracja publiczna	5 289 810	5 729 213	6 577 746	8 071 699	9 609 742
Urzędy Naczelne Organów Władz Państwowych	11 020	5 110	134 298	92 737	96 297
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż.	177 551	710 459	244 353	219 605	812 862
Obsługa długu publicznego	460 475	397 572	358 809	471 940	572 030
Różne rozliczenia	0	0	0	0	0
Oświata i wychowanie	12 221 266	12 805 831	13 706 798	15 822 128	19 661 951
Ochrona zdrowia	124 365	142 735	139 337	183 329	188 703
Pomoc społeczna	14 339 458	4 161 203	4 131 493	4 298 668	4 810 717
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	0	0	0	0	22 423
Edukacyjna opieka wychowawcza	567 587	675 756	696 138	788 342	813 495
Rodzina	0	12 140 635	12 288 181	14 594 153	8 410 661
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 613 921	2 700 229	4 589 846	4 321 120	5 941 117
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 077 097	1 521 096	2 198 771	6 630 817	15 364 879
Kultura fizyczna i sport	429 119	719 168	587 935	963 599	2 403 977
Wydatki ogółem	44 632 260	50 674 213	58 787 879	66 581 019	91 992 384

Źródło. Sprawozdania roczne z wykonania budżetu Gminy Brześć Kujawski za lata 2016-2020

Analizując strukturę wydatków Gminy Brześć Kujawski za lata 2016-2020 należy wskazać, że największa część środków finansowych kierowana była na cele oświaty i wychowania. Jest to wydatek największy dla wszystkich jednostek samorządu szczebla gminnego. Drugi pod względem zaangażowania ilości środków finansowych był dział „Rodzina”, z którego to wypłacane są środki programu 500+. Wzrost wydatków w tym rozdziale związany jest przede wszystkim z wypłatą świadczeń programu na pierwsze dziecko. Wydatki na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą łącznie w roku 2020 wyniosły 20 475 446 zł, co stanowiło 22,26% wydatków ogółem.

Na uwagę zasługuje również wysoki udział wydatków na transport i łączność, które dotyczą głównie wydatków związanych z budową i remontem dróg. Wysoki udział tych wydatków świadczy o tym, że Gmina Brześć Kujawski dba zarówno o rozwój, jak i o utrzymanie wysokiej jakości sieci drogowej na swoim terenie.

Na wysokim poziomie utrzymują się również wydatki na potrzeby opieki społecznej. Wprawdzie podstawowym źródłem finansowania tego typu wydatków były dotacje z budżetu państwa, to wraz z upływem czasu zwiększa się także zakres zadań finansowanych środkami własnymi.

Warto zwrócić uwagę, że coraz więcej środków budżetowych przeznaczanych zostaje na administrację publiczną, co związane jest zarówno z przekazywaniem zadań centralnych samorządowi bez odpowiedniego zabezpieczenia ich finansowania. Istotną rolę w tym zakresie ma również wzrost wynagrodzeń.

Wyniki budżetu Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020

Poniższa tabela obrazuje kwestię kształtowania się wydatków i dochodów budżetowych Gminy Brześć Kujawski, wskazując występowanie nadwyżki lub deficytu budżetowego.

Tabela 62. Wyniki budżetu gminy Brześć Kujawski za lata 2016-2020 w zł.

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Dochody budżetowe	49 497 861	51 007 332	56 436 743	63 513 987	74 762 162
Wydatki budżetowe	44 632 260	50 674 213	58 787 879	66 581 019	91 992 384
Wynik budżetu	+ 4 865 601	+ 333 119	- 2 351 136	- 3 067 032	- 17 230 222

Źródło: Sprawozdania roczne z wykonania budżetu Gminy Brześć Kujawski za lata 2016-2020

Z powyższego zestawienia wynika, że w latach 2016-2017 Gmina Brześć Kujawski osiągała nadwyżkę budżetową, natomiast w latach 2018-2020 uzyskała deficyt budżetowy. Deficyt oznacza, że wydatki przewyższały jej dochody. Nie jest to zjawisko obce również innym samorządom szczebla podstawowego. Deficyt budżetowy w ostatnich latach wynika z niezwykle aktywnej polityki inwestycyjnej gminy. Z analizy danych budżetowych jasno wynika zaangażowanie inwestycyjne oraz maksymalizacja zadań związanych z realizacją projektów Unijnych oraz innych finansowanych ze źródeł zewnętrznych. Co oczywiste realizacja tak szerokiej inwestycji wymaga zapewnienia tzw. wkładu własnego po stronie jednostki samorządu terytorialnego w postaci wydatków majątkowych. Zatem powstały deficyt ma głębokie uzasadnienie w poziomie wydatków majątkowych przeznaczonych na zadania związane z rozwojem gminy oraz poprawą warunków życia mieszkańców.

Polityka inwestycyjna Gminy Brześć Kujawski.

Analiza zadań związanych z realizacją dotychczasowej polityki inwestycyjnej Gminy Brześć Kujawski pozwala stwierdzić, że gmina prowadzi wiele inwestycji, a poziom zaangażowania inwestycyjnego pozwala wyróżnić ją na tle pozostałych samorządów powiatu włocławskiego. Gmina aktywnie poszukuje i korzysta z możliwości dofinansowania zewnętrznego dla realizowanych zadań zarówno pozyskując środki unijne, jak i środki krajowe.

W zakresie środków unijnych Gminy Brześć Kujawski w analizowanym okresie uzyskała wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Dotacjami zostały objęte działania związane z budową infrastruktury drogowej (w tym ścieżki rowerowe), infrastruktury technicznej (w tym budowa sieci kanalizacji sanitarnej i sieci wodociągowej, budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, montaż instalacji fotowoltaicznych, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej), a także zadania inwestycyjne związane z adaptacją lub rozbudową obiektów komunalnych na cele społeczne i zawodowe. Poziom zaangażowania inwestycyjnego Gminy Brześć Kujawski należy ocenić niezwykle wysoko. Świadczy to, że polityka inwestycyjna ukierunkowana jest na rozwój. Jest to polityka, której celem jest zarówno poprawa komfortu życia mieszkańców, jak i tworzenie warunków do dalszego rozwoju gospodarczego i rozwoju osadnictwa.

Gmina Brześć Kujawski z sukcesem angażowała się w realizację zadań finansowanych z zewnętrznych źródeł krajowych. Z analizy danych wynika, że Gmina Brześć Kujawski korzystała ze wsparcia Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych (FOGR) celem modernizacji dróg służących m.in. do transportu rolnego, środków MSWiA służących usuwaniu klęsk żywiołowych (odbudowa mostu na rzece Zgłowiączce) oraz środków Funduszu Dróg Samorządowych i Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Ponadto Gmina Brześć Kujawski realizowała zadania inwestycyjne przy udziale środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu oraz budżetu Samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Atutem realizowanych na terenie gminy inwestycji jest również aspekt środowiskowy. Realizacja takich projektów świadczy o tym, że ochrona środowiska i poprawa zdrowotnych warunków życia mieszkańców jest jednym z priorytetów rozwojowych. Zadania te wpisują się również w szerszy aspekt priorytetowych polityk unijnych związanych z polityką klimatyczną. Olbrzymim wsparciem ze strony budżetu Gminy Brześć Kujawski, objęta została infrastruktura drogowa i okołodrogowa. Wiele inwestycji obejmowało poprawę jakości istniejących dróg i budowę nowych dróg chodników, parkingów i ścieżek rowerowych wraz z budową oświetlenia i przejść dla pieszych. Tak duże zaangażowanie inwestycyjne w tym zakresie podnosi atrakcyjność gminy zapewniając jednocześnie zwiększenie bezpieczeństwa w obszarze ruchu drogowego.

Szczegółową strukturę zadań inwestycyjnych zrealizowanych na terenie Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 63. Struktura zadań inwestycyjnych zrealizowanych na terenie Gminy Brześć Kujawski w latach 2016-2020

Dział	Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
010	Rolnictwo i Łowiectwo	44 679	1 130 506	83 852	341 751	1 305 256
400	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz i wodę	10 000	0	35 000	0	0
500	Handel	0	0	0	0	123 052
600	Transport i Łączność	5 257 2013	5 951 294	8 374 153	7 031 751	8 561 276
700	Gospodarka mieszkaniowa	247 454	246 448	2 238 230	425 488	773 769
710	Działalność usługowa	0	0	0	0	20 996

720	Informatyka	0	0	18 776	24 439	24 118
750	Administracja publiczna	142 735	124 506	50 160	92 352	918 891
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona p.poż.	33 800	565 000	5 000	0	507 663
801	Oświata i wychowanie	3 999	21 129	11 000	186 857	1 204 348
855	Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	0	0	0	268 175	1 298 569
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	130 557	306 230	2 041 404	1 155 150	1 417 394
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	189 865	471 995	1 079 203	5 269 248	13 638 461
926	Kultura fizyczna i sport	47 440	307 963	147 841	260 209	1 737 349
Razem		6 107 742	9 125 071	14 084 619	15 055 420	31 531 142

Źródło. Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego

W celu utrzymania wysokiego poziomu rozwoju gospodarczego gminy konieczna jest dalsza wielokierunkowa realizacja inwestycji, np.:

W zakresie oświaty i wychowania.

- poszerzenie oferty zajęć dodatkowych w szkołach,
- rozbudowa Zespołu Szkół Nr 2 w Brześciu Kujawskim (budowa nowej sali gimnastycznej, adaptacja pomieszczeń w celu powiększenia bazy miejsc przedszkolnych),
- przebudowa Szkoły Podstawowej Nr 1 w Brześciu Kujawskim,
- Przebudowa przedszkola w Guźlinie;

W zakresie kultury i ochrony dziedzictwa

- stworzenie oferty integrującej społeczność lokalną;

W zakresie turystyki, rekreacji oraz oferty spędzania czasu wolnego.

- zagospodarowanie terenów na cele parkowo-rekreacyjne,
- budowa placów zabaw dla dzieci,
- budowa infrastruktury sportowej (korty tenisowe, hala sportowa, boiska),
- budowa ścieżek rowerowych,
- rewitalizacja Placu Władysława Łokietka w Brześciu Kujawskim,

- poprawa wizerunku gminy poprzez tworzenie miejsc ukwieconych w poszczególnych miejscowościach, zwłaszcza w ich centrach;

W zakresie budowania kapitału społecznego i oferty dla seniorów

- współpraca z powiatem włocławskim w zakresie utworzenia na terenie Gminy Brześć Kujawski warsztatów terapii zajęciowej,
- organizacja pikników integrujących społeczność lokalną,
- zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych poprzez wzbogacanie oferty dla seniorów oraz formy opieki w postaci zapewnienia im pobytu dziennego,
- wprowadzenie obsługi interesantów on-line;

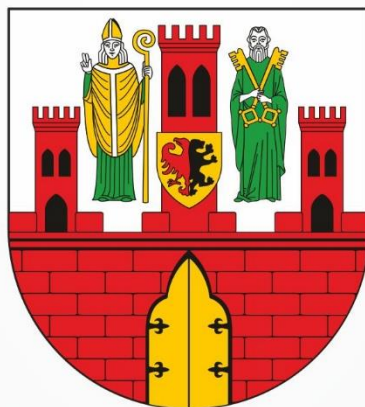
W zakresie komunikacji, inwestycji, gospodarki komunalnej i gospodarki odpadami oraz ochrony środowiska.

- budowa obwodnicy miasta,
- budowa i przebudowa dróg na terenie gminy Brześć Kujawski,
- rozbudowa PSZOK w Starym Brześciu,
- rozwój budownictwa wielorodzinnego,
- promocja ekologii i informacja o szkodliwości zanieczyszczeń,
- kontynuacja inwestycji kanalizacyjnych i wodociągowych,
- udział w programach wymiany źródeł ciepła na ekologiczne,
- realizacja programu w zakresie gromadzenia wód deszczowych,
- aktywne wprowadzanie rozwiązań związanych z fotowoltaiką zarówno dla mieszkańców, jak i w budynkach publicznych;

Rolnictwo

- budowa targowiska miejskiego,
- wsparcie dla prowadzących bezpośrednią sprzedaż produktów rolnych.

WYNIKI ANKIETY SONDAŻOWEJ

Opracowanie powstało w wyniku prac nad dokumentem
„Strategia Rozwoju Gminy Brześć Kujawski na lata 2021-2030”
i będzie jego częścią składową.

Brześć Kujawski
lipiec 2021 rok

I. Ankieta sondażowa

Podstawowym celem ankiety opracowanej dla mieszkańców Gminy Brześć Kujawski było poznanie opinii odnośnie aktualnego stanu rozwoju gminy oraz kierunków jej rozwoju. Ogólnie ankieta zawierała pytania dotyczące kilku zagadnień tematycznych:

- opinia mieszkańców dotycząca ogólnej oceny życia w gminie,
- aktualne i najbardziej odczuwalne przez mieszkańców problemy wynikające z warunków życia,
- ocena skali występujących problemów społecznych,
- informacja dotycząca aktywności mieszkańców (kultura, sport, turystyka),
- ocena funkcjonowania jednostek organizacyjnych,
- wizja rozwoju gminy, czyli oczekiwanego stanu,
- wykaz działań jakie należy podjąć, aby osiągnąć zamierzone cele.

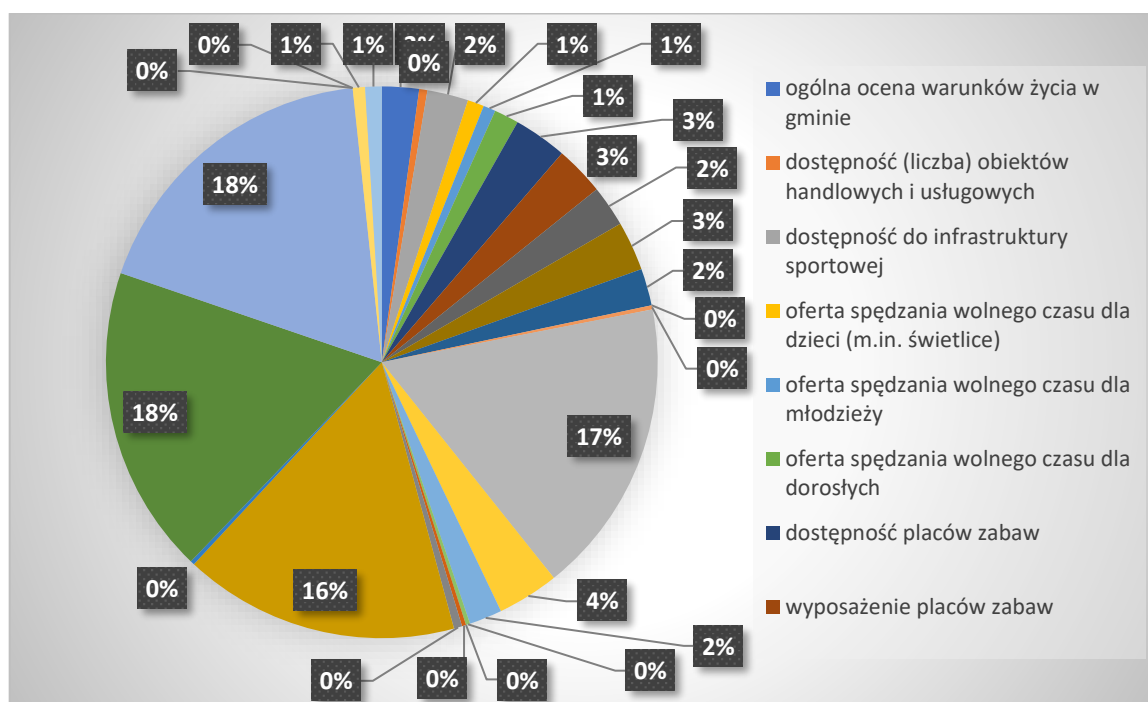
Ankiety były dystrybuowane przez Sołtysów, dostępne były w Punkcie Obsługi Interesanta w Urzędzie Miejskim w Brześciu Kujawskim oraz w punkcie w Wieńcu. Ponadto ankieta dostępna była na stronie internetowej Urzędu Miejskiego.

Kwestionariusz ankiety wypełniło 142 respondentów (udział w badaniu był dobrowolny oraz anonimowy). Badanie przeprowadzono od 07 lipca 2021 r. do 21 lipca 2021 r. Wypełnione ankiety można było składać bezpośrednio w Urzędzie Miejskim w Brześciu Kujawski do specjalnie przygotowanej urny, za pośrednictwem poczty elektronicznej oraz pośrednictwem Sołtysa.

I.I. Opracowanie zbiorczych wyników ankiet sondażowych

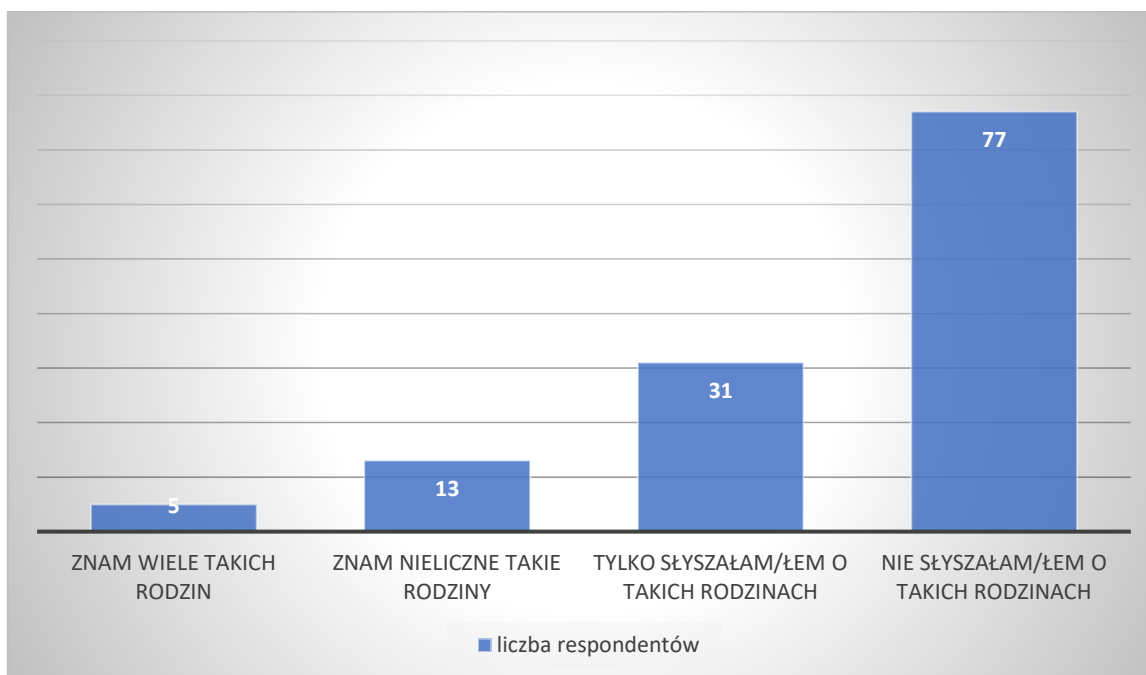
Część I ankiety odnosiła się do ogólnej oceny warunków życia w Gminie Brześć Kujawski w poszczególnych aspektach.

Rysunek 1. Ocena warunków życia w Gminie Brześć Kujawski w poszczególnych aspektach

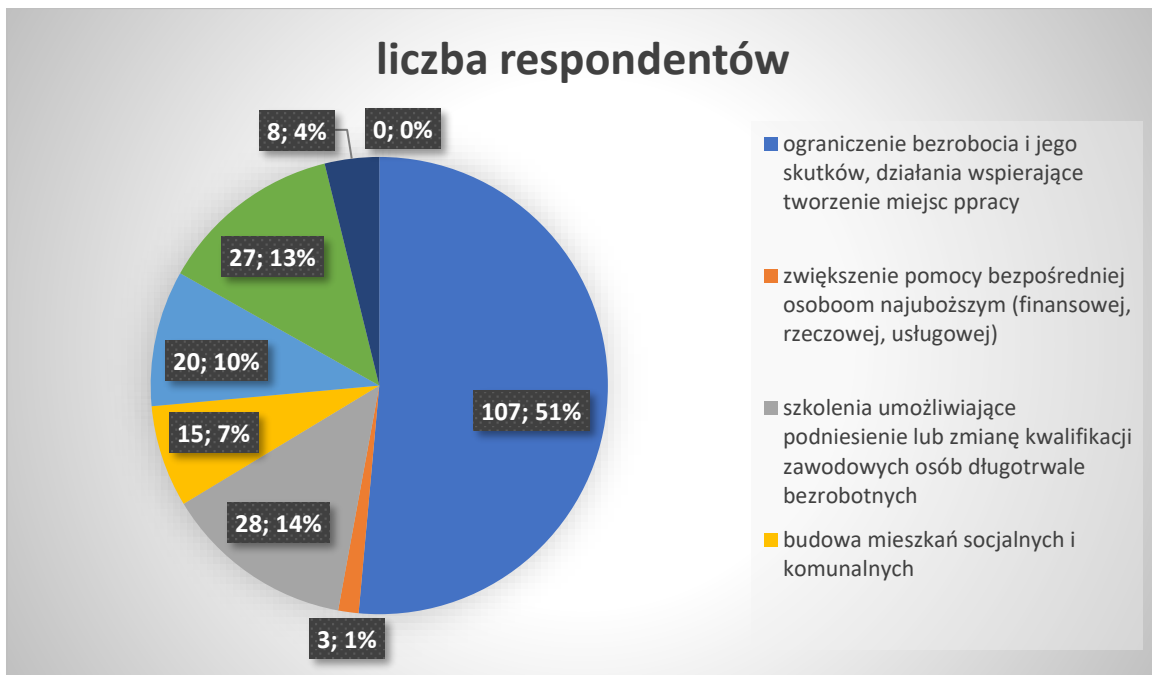

Cześć II ankiety nawiązywała do opisu problemów społecznych występujących na terenie Gminy Brześć Kujawski.

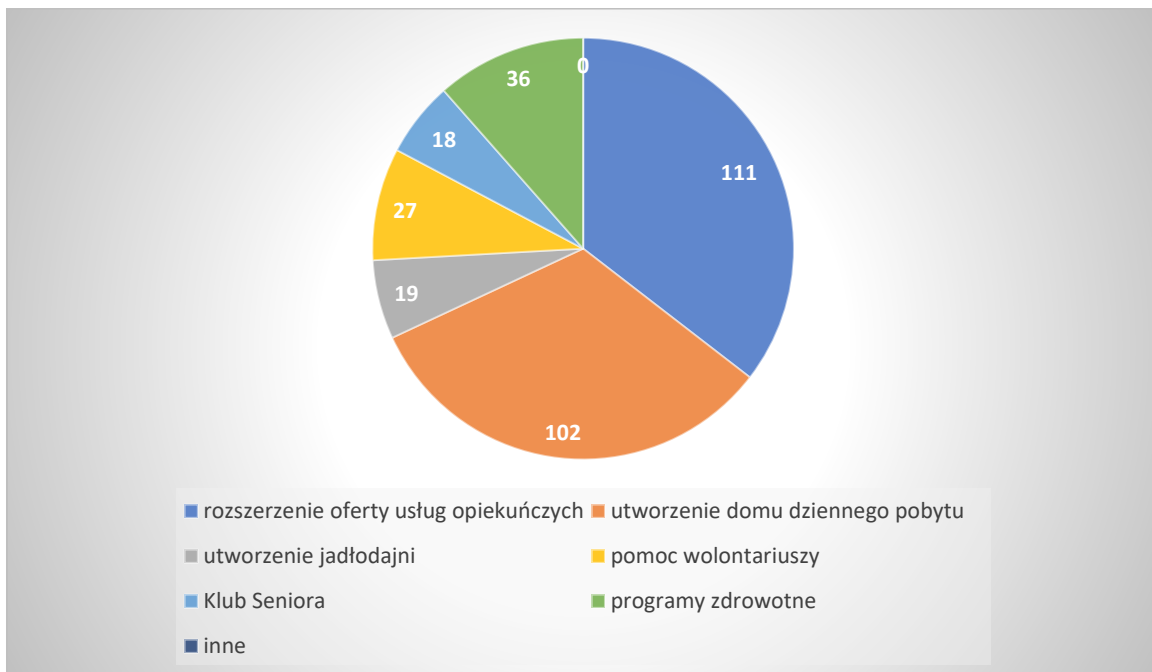
Rysunek 2. Występowanie zjawisk przemocy domowej w rodzinie

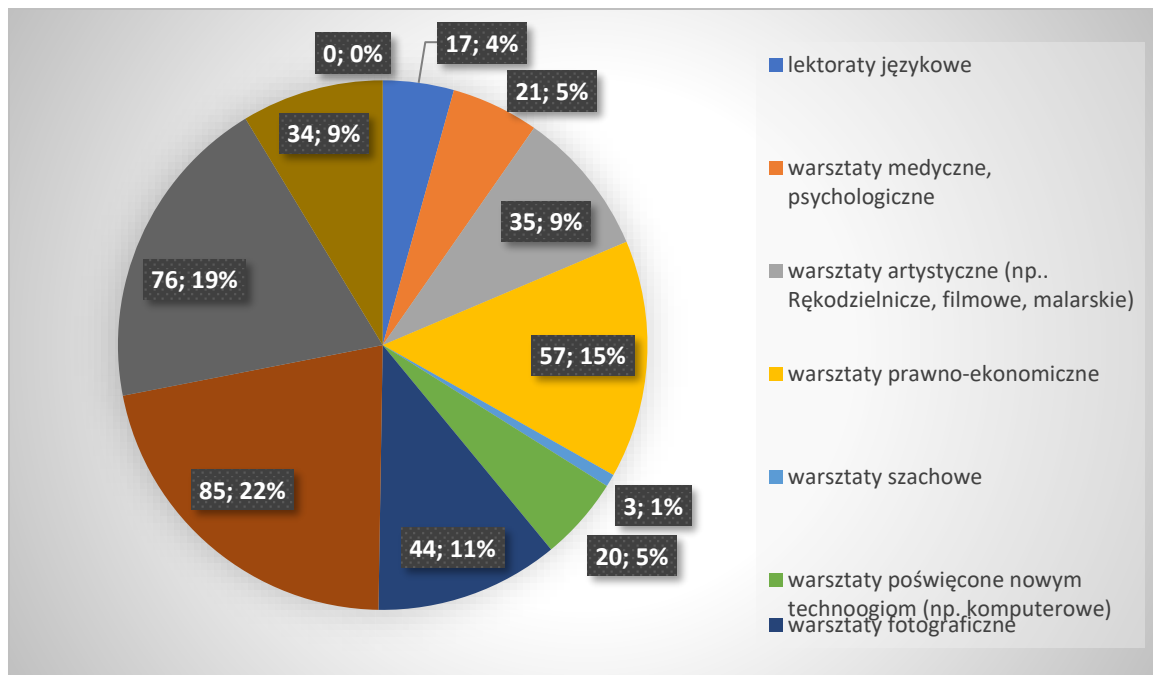
Rysunek 3. Co należy zrobić, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom w zakresie wspierania osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej

Rysunek 4 Co należy zrobić, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom w zakresie wspierania osób starszych

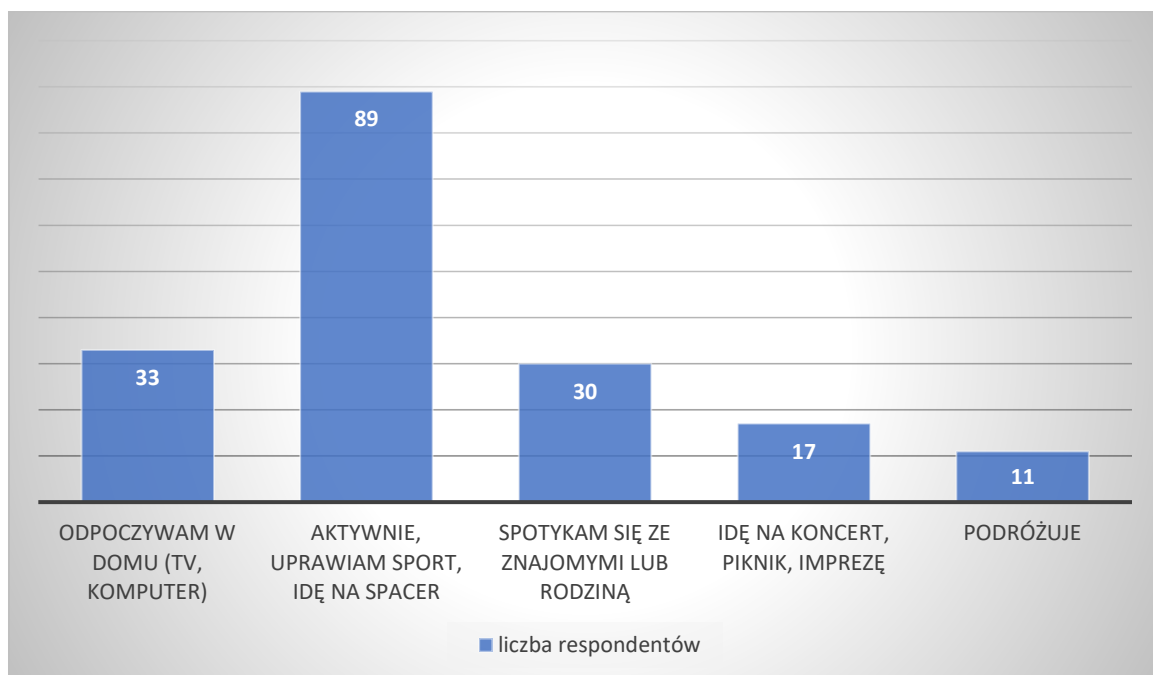

Rysunek 5. Typ zajęć dla osób starszych, których brakuje

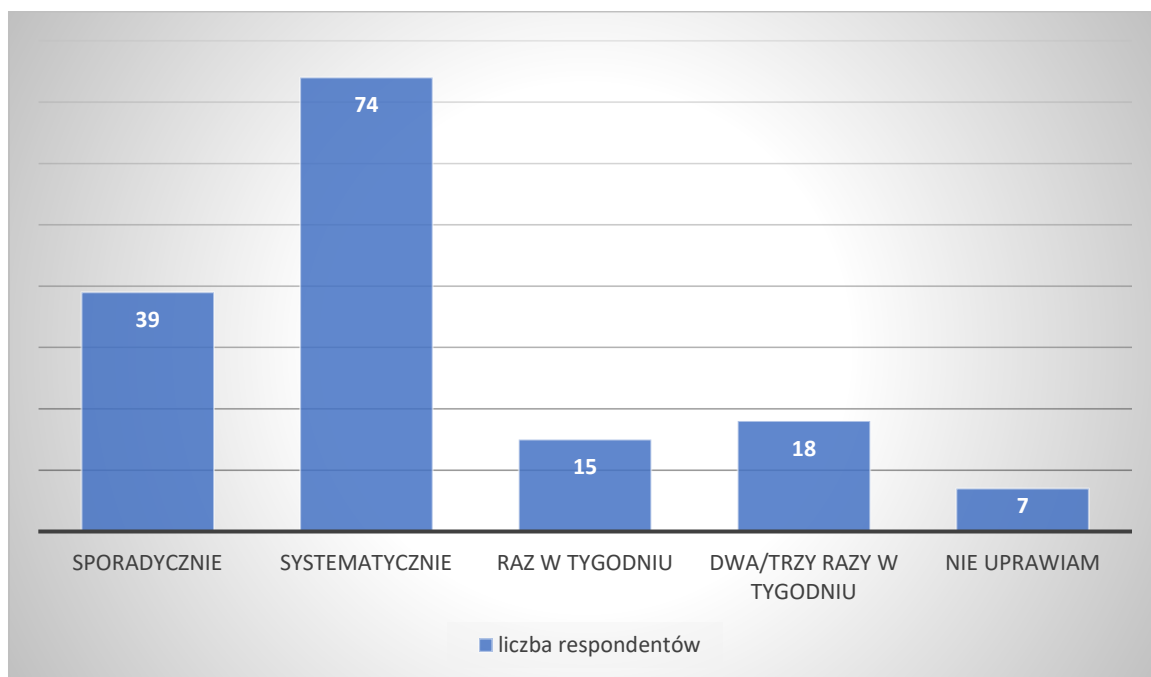

III część ankiety poruszyła aspekty związane z aktywnością mieszkańców.

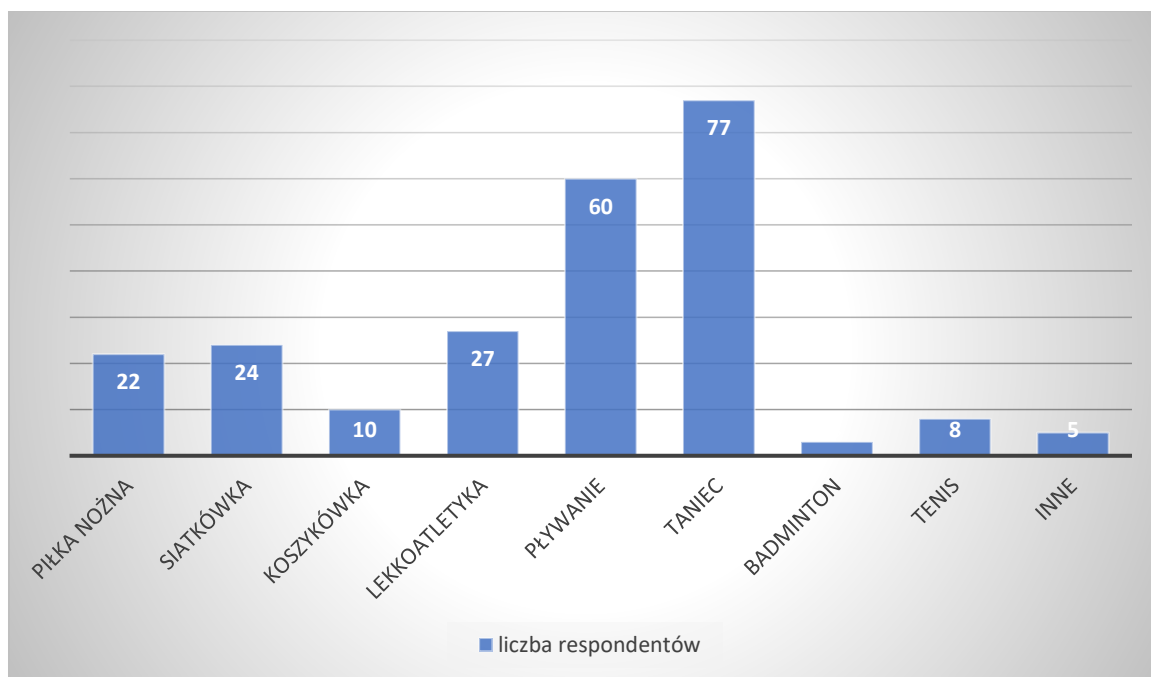
Rysunek 6. Spędzanie wolnego czasu

Rysunek 7. Częstotliwość uprawiania aktywności fizycznej

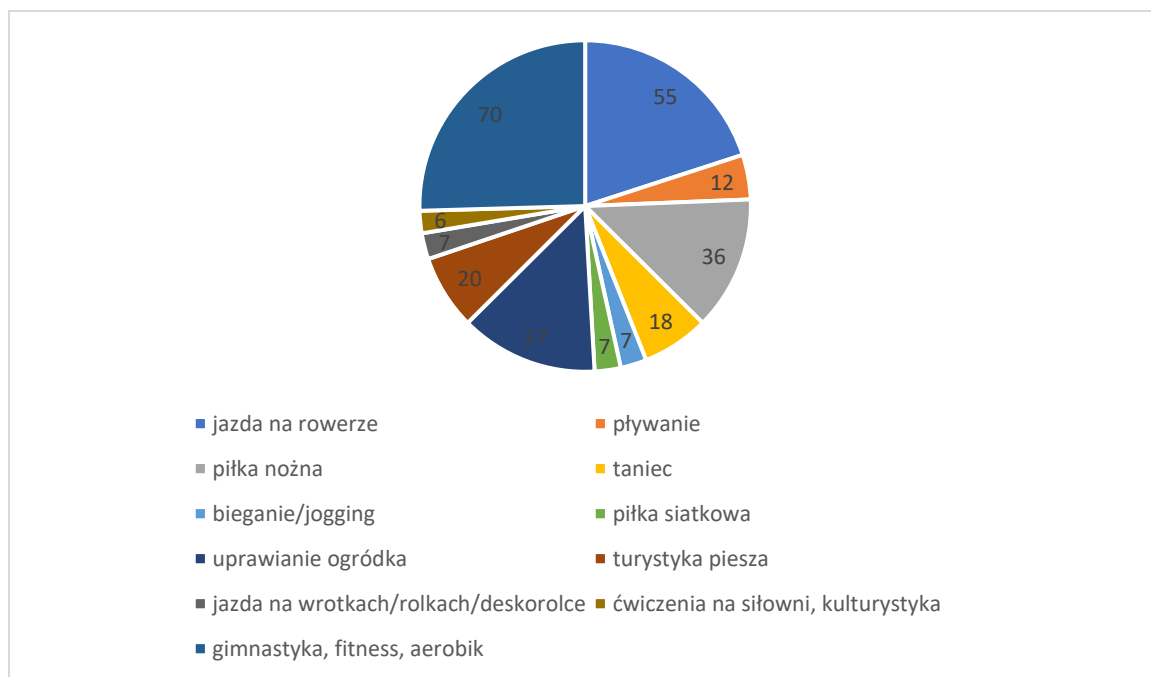

Rysunek 8. Ulubiona dyscyplina sportowa

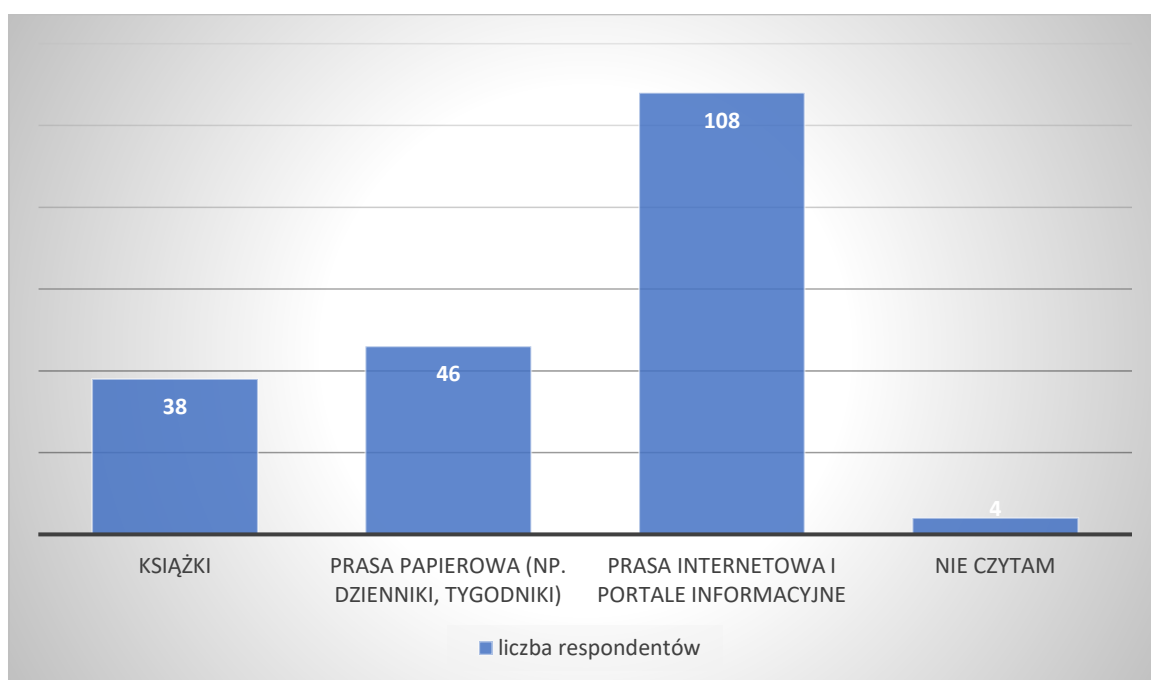

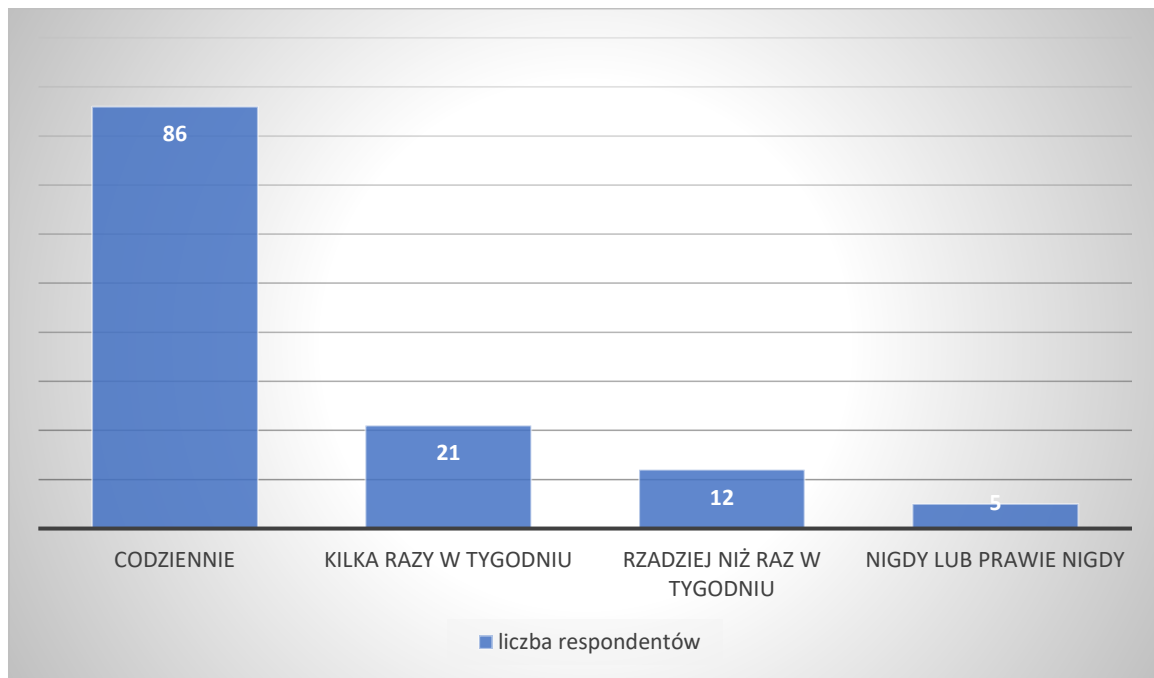
Rysunek 9. Ulubione formy rekreacji

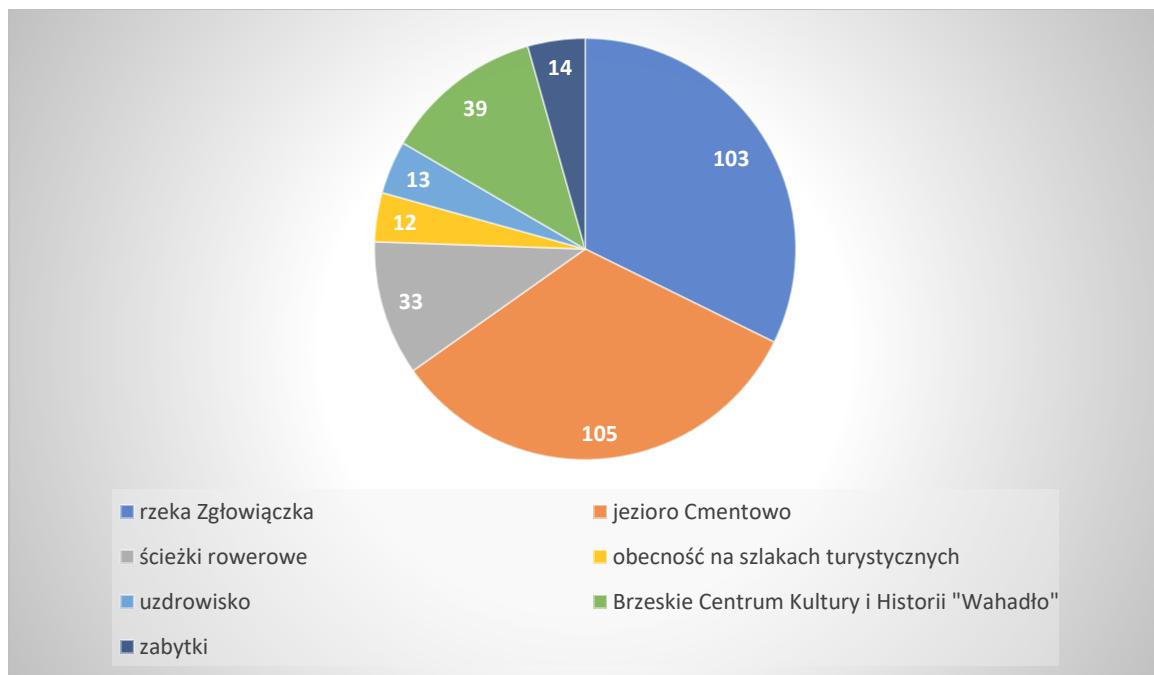
Rysunek 10. Najczęściej czytane

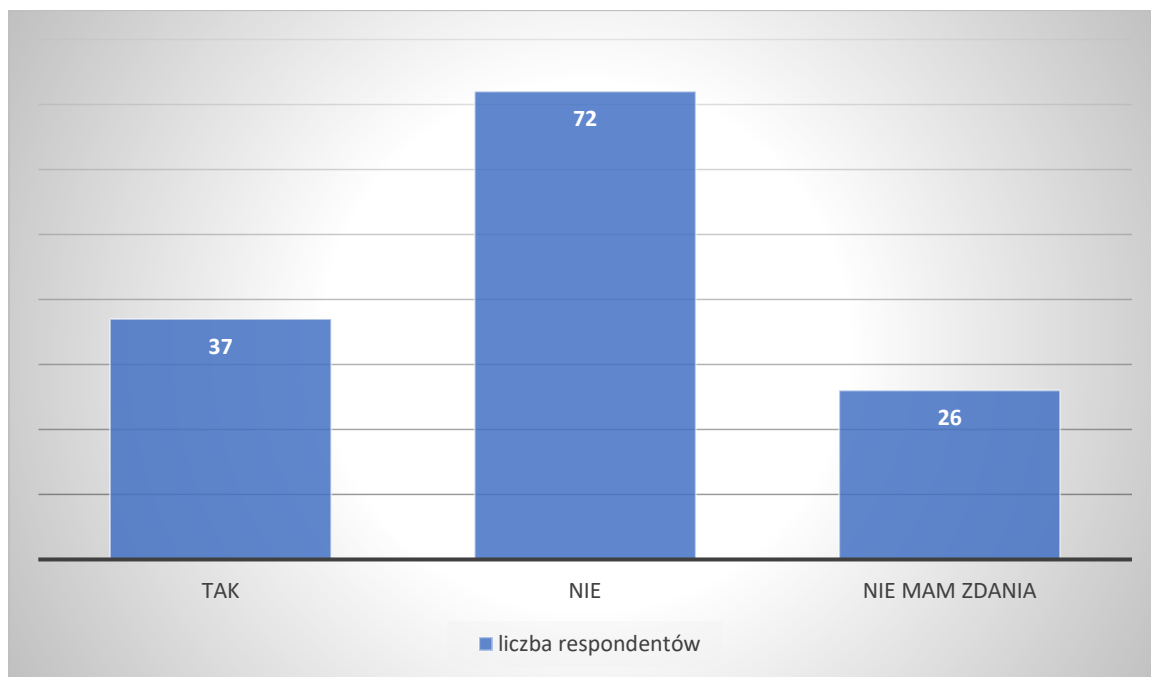
Rysunek 11. Częstotliwość oglądania telewizji

Rysunek 12. Atuty turystyczne Gminy Brześć Kujawski, które wymagają uatrakcyjnienia

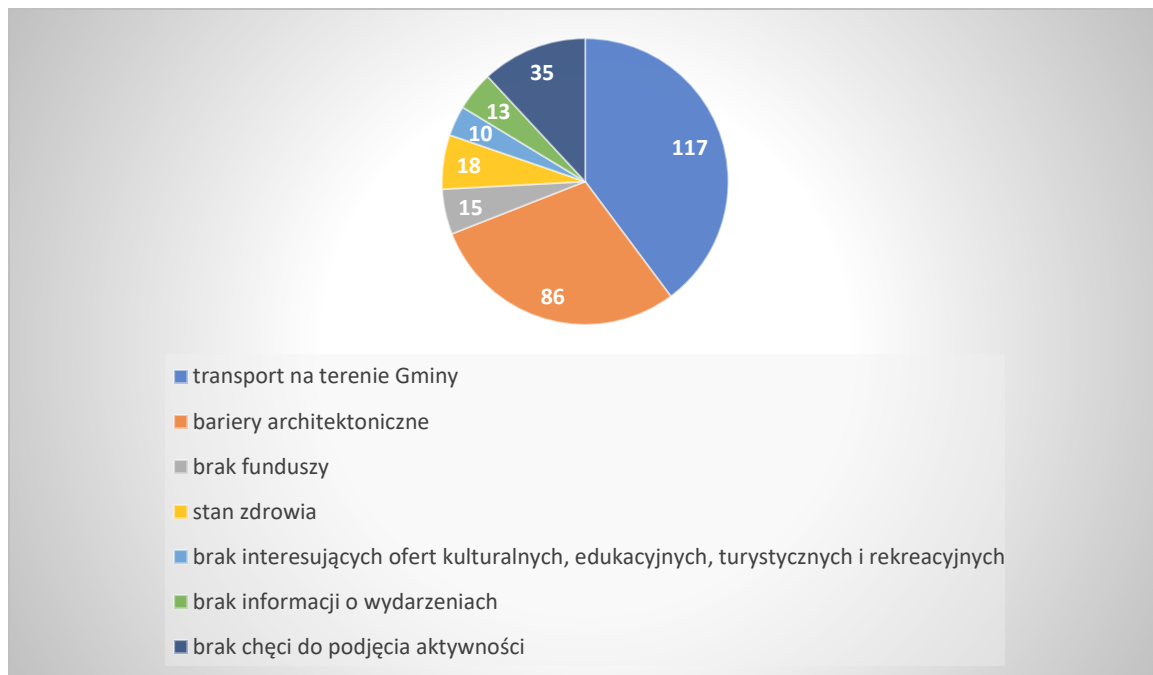

Rysunek 13. Czy oznakowanie ścieżek rowerowych, szlaków, obiektów turystycznych i ścieżek rowerowych jest odpowiednie?

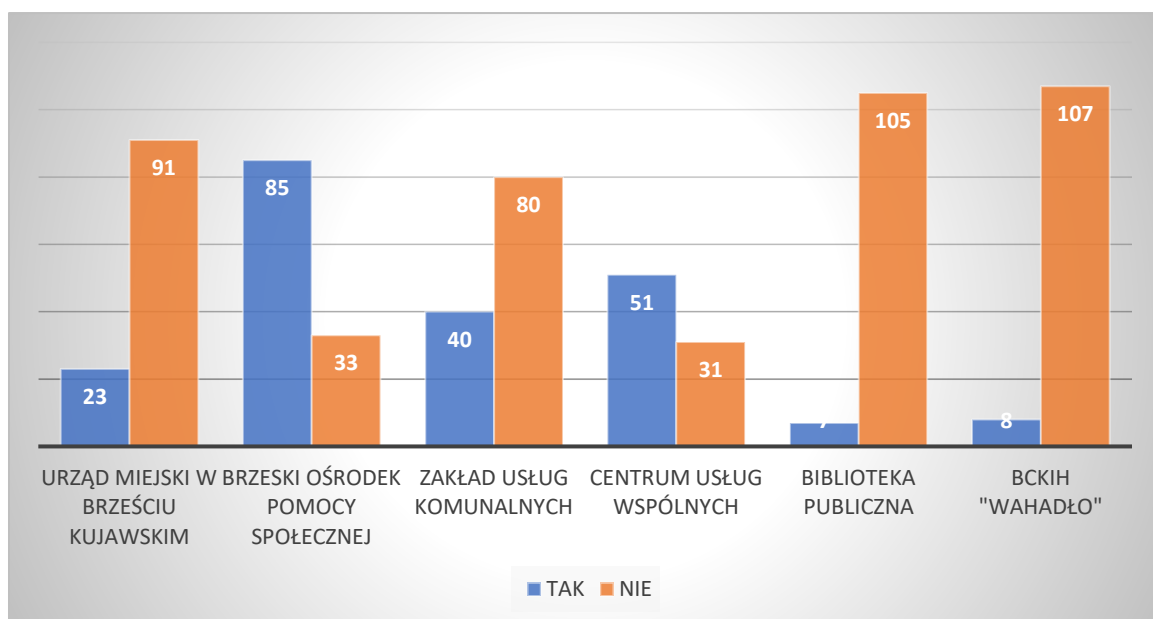
Część IV ankiety dotyczyła opinii na temat problemów wpływających na warunki życia w Gminie Brześć Kujawski.

Rysunek 14. Problemy wpływające na warunki życia w Gminie Brześć Kujawski

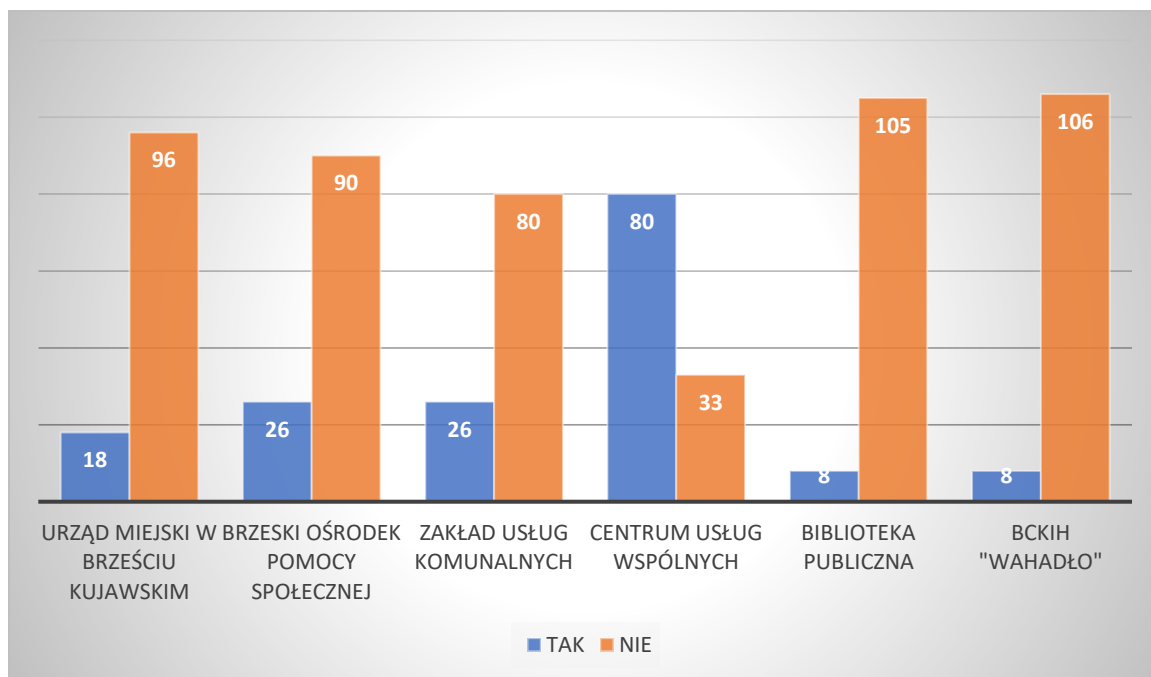

Część V ankiety odnosiła się do oceny funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Brześciu Kujawskim oraz gminnych jednostek organizacyjnych. (TAK-usprawnić, NIE- nie należy nic zmieniać)

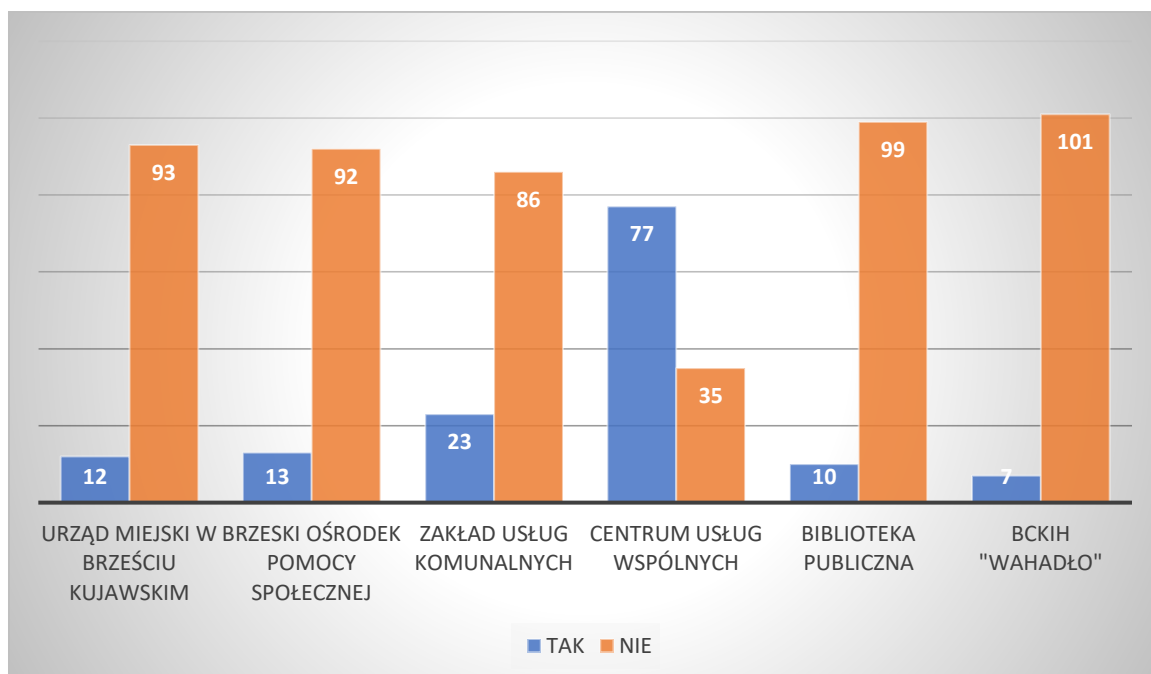
Rysunek 15. Warunki lokalowe i komfort obsługi interesantów

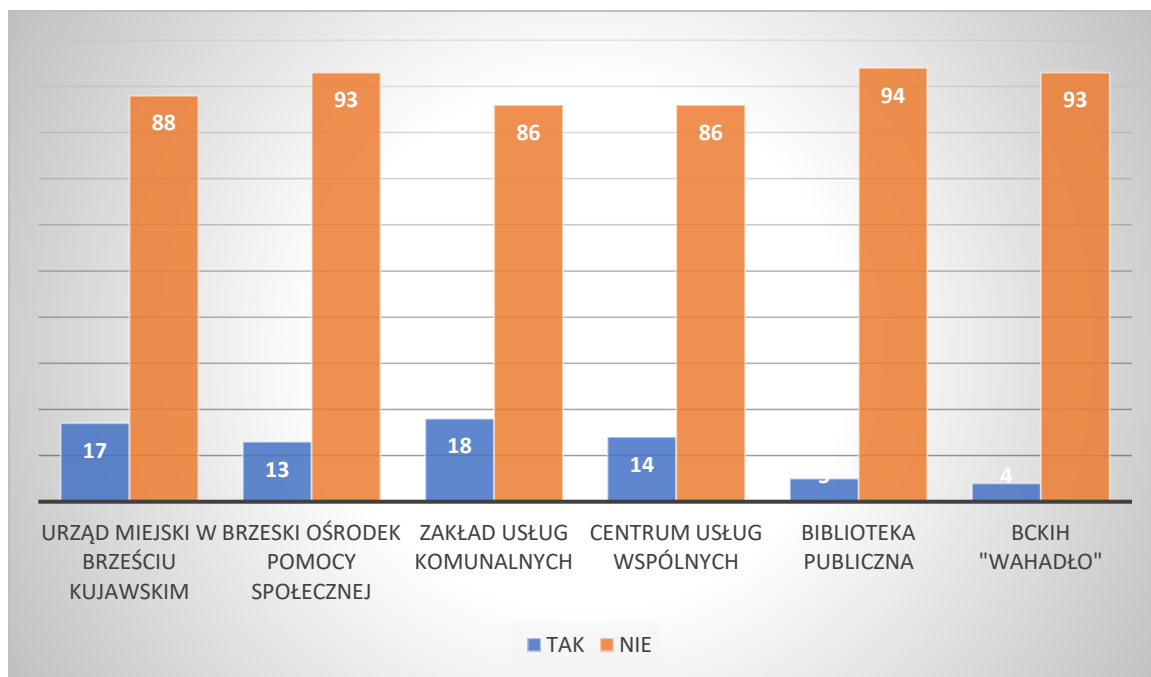
Rysunek 16. Kompetencje pracowników (poziom wiedzy, umiejętności)

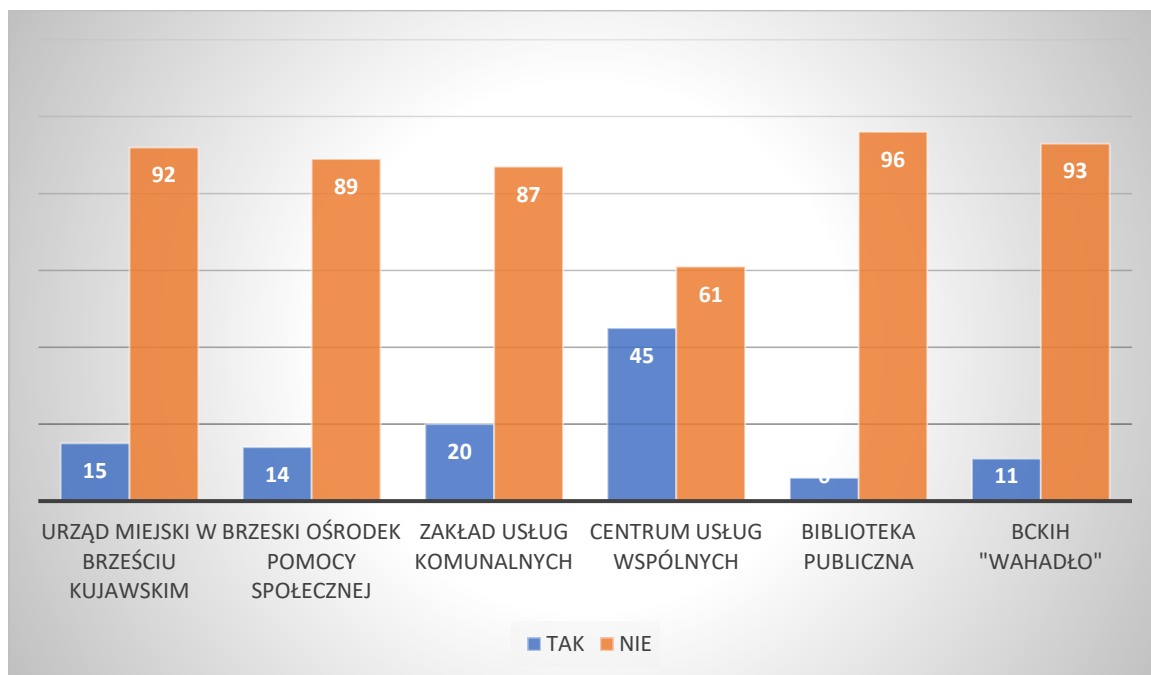
Rysunek 17. Udzielanie informacji interesantom

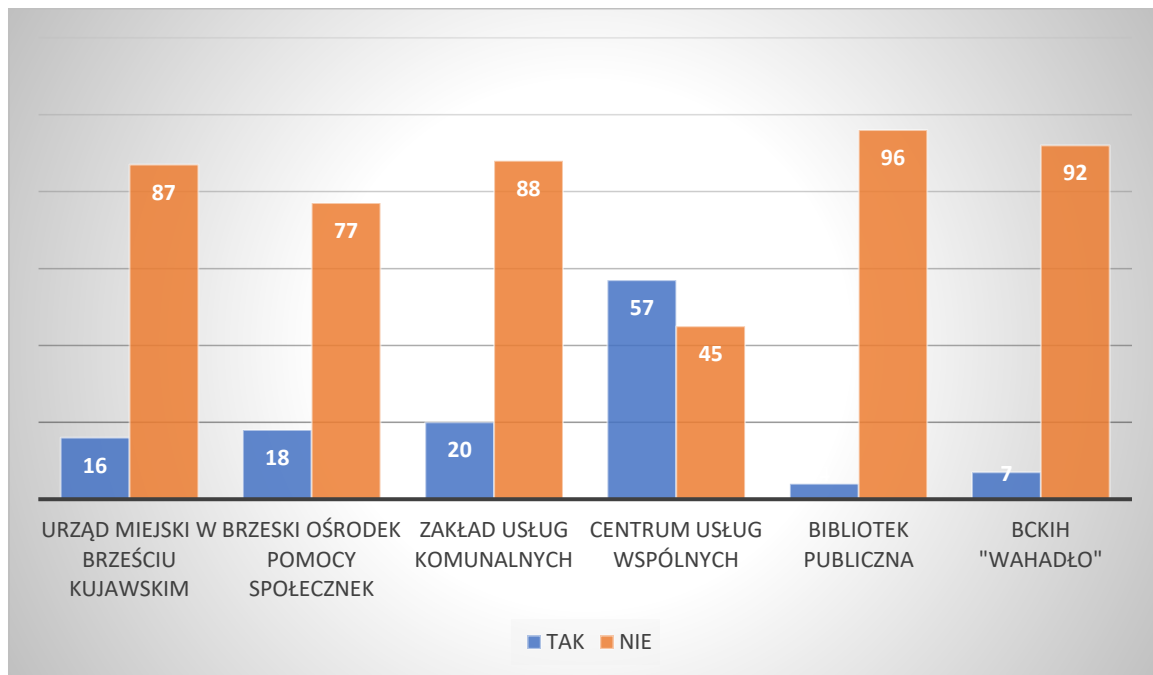
Rysunek 18. Czas załatwienia sprawy

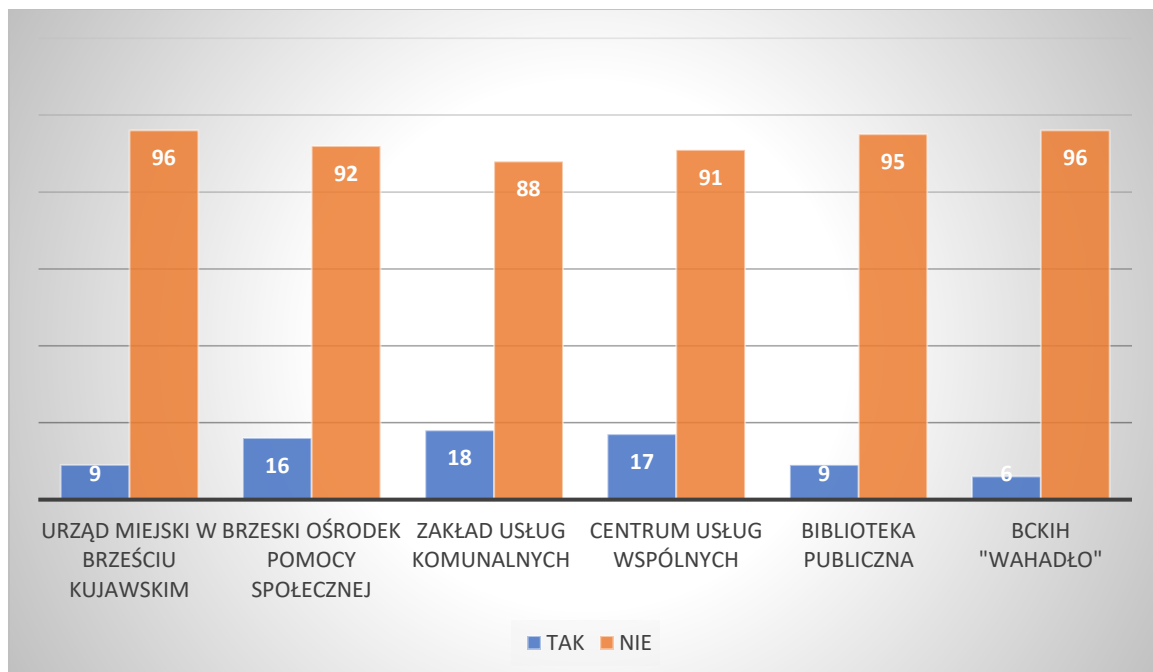
Rysunek 19. Sposób informowania mieszkańców o ważnych sprawach i organizowanych wydarzeniach

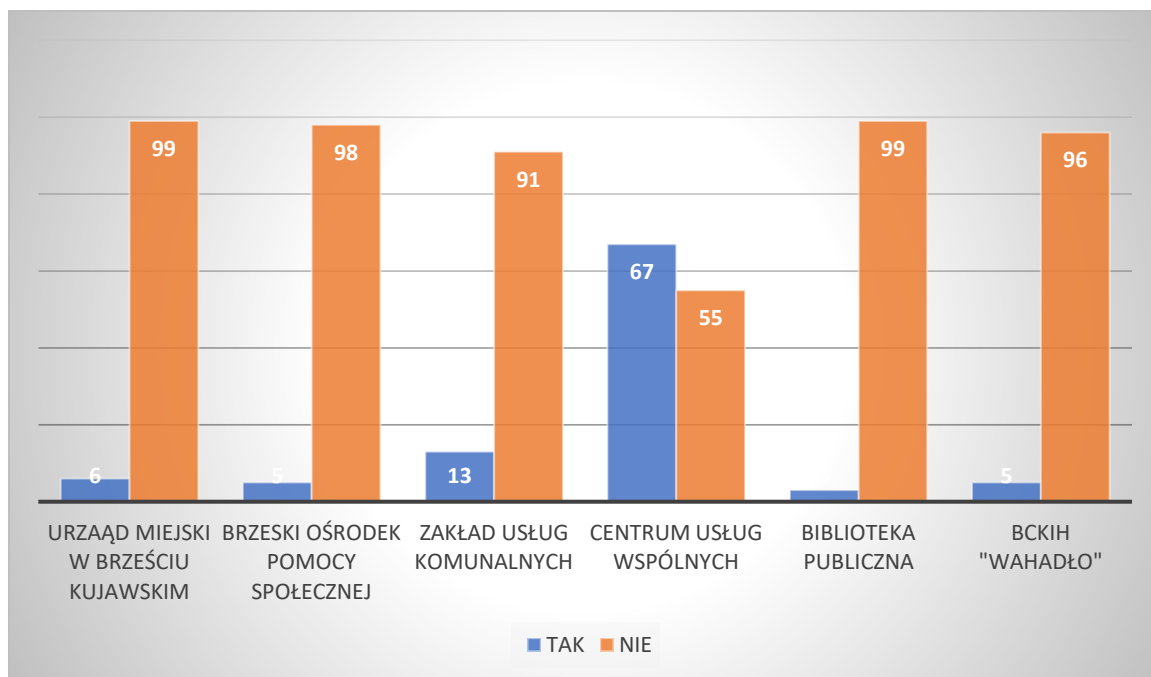
Rysunek 20. Sposób obsługi interesantów przez pracowników

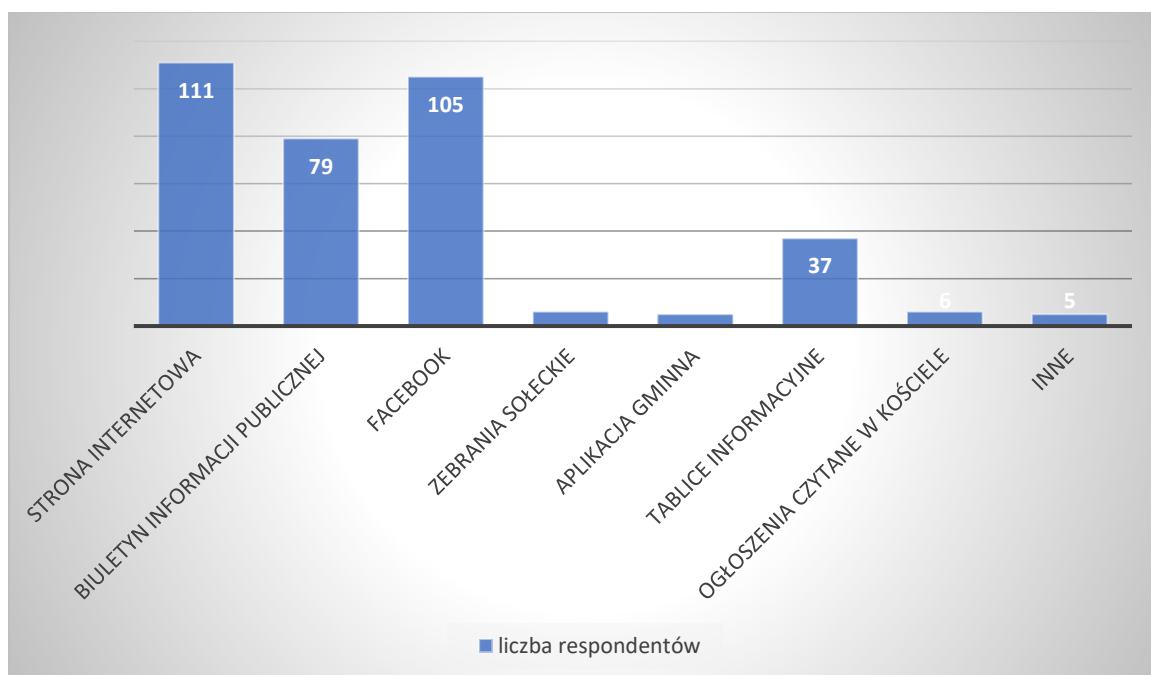
Rysunek 21. Wygląd i czytelność strony internetowej i Biuletynu Informacji Publicznej

Rysunek 22. Czy występowały problemy podczas załatwiania spraw?

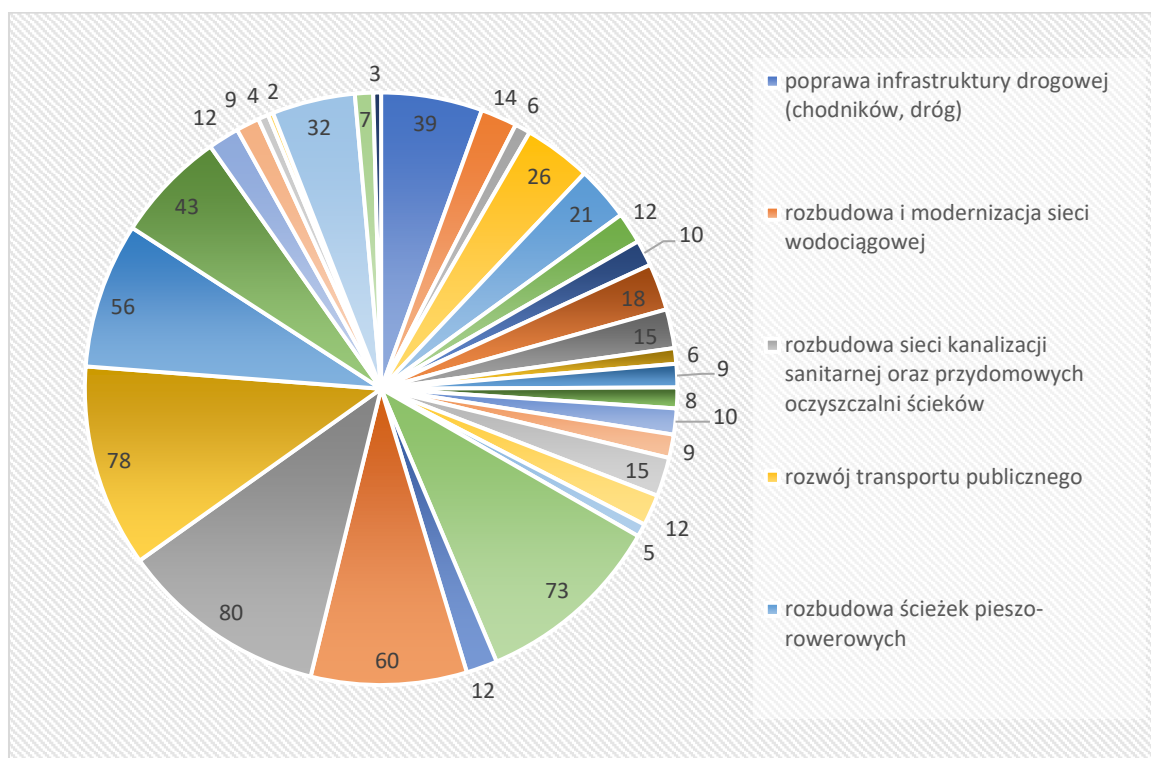
Rysunek 23. Źródła informacji na temat ważnych spraw i wydarzeń gminnych

Cześć VI ankiety to informacja o priorytetach, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy Brześć Kujawski w latach 2021-2030 oraz rozwiązanie istniejących problemów

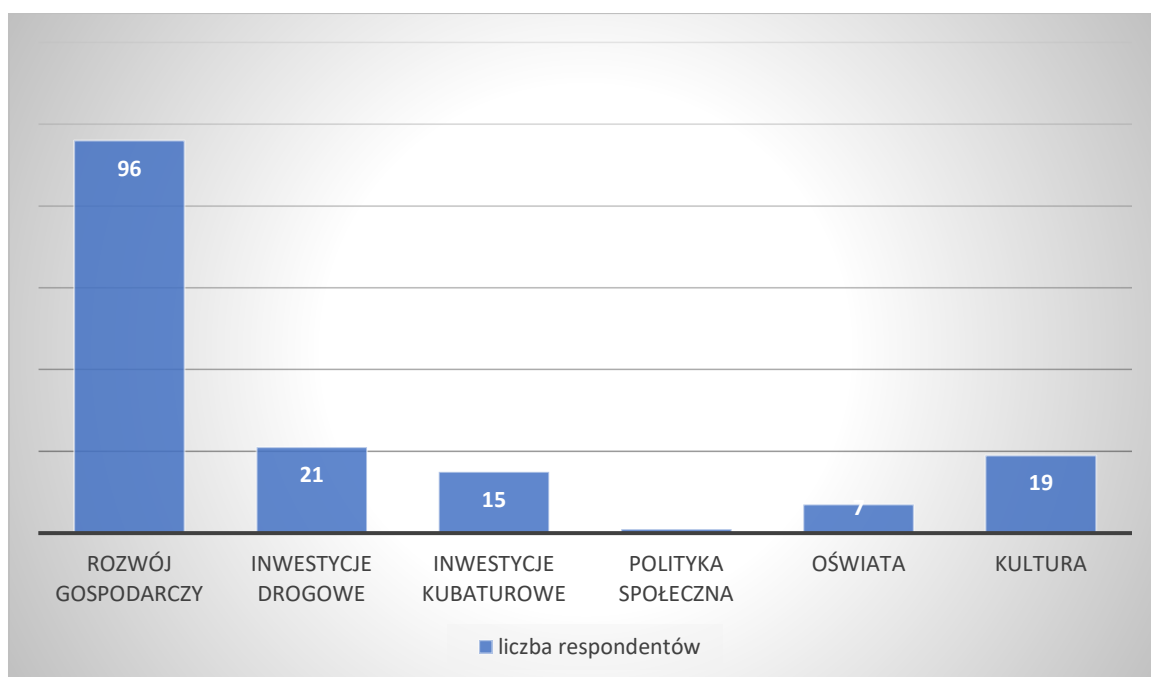

Rysunek 24. Priorytety, które mają lub mogłyby mieć największy wpływ na rozwój Gminy Brześć Kujawski w latach 2021-2030 oraz rozwiązanie istniejących problemów.

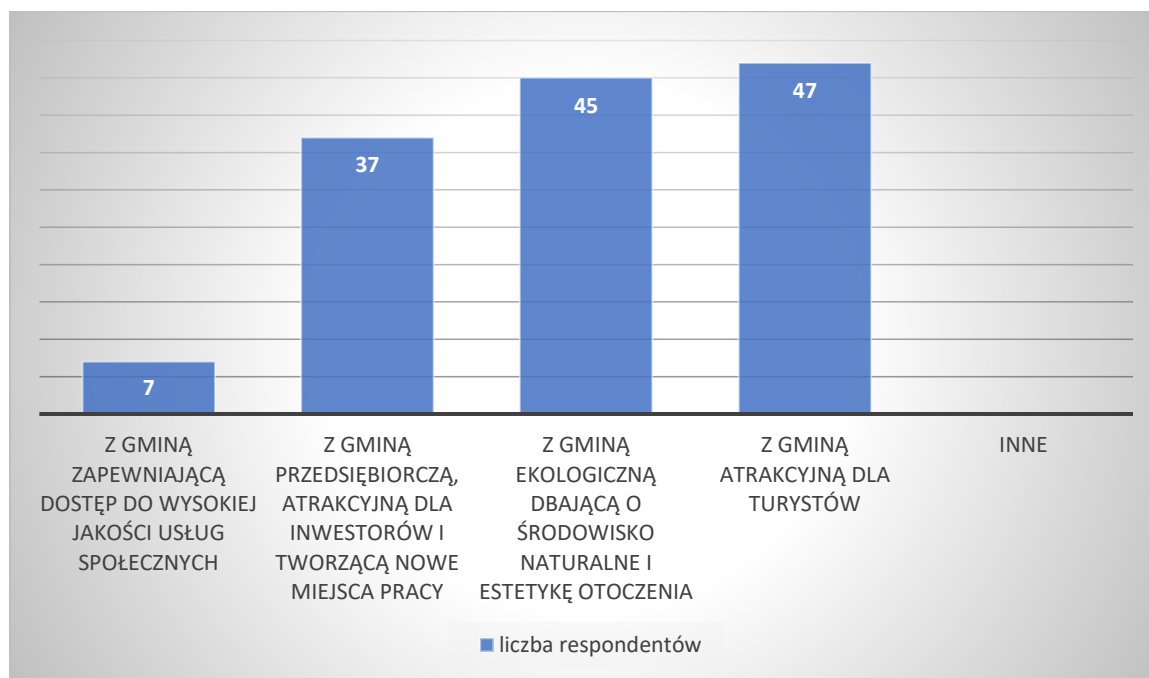
Część VII ankiety dotyczyła wskazania elementów, z których Gmina Brześć Kujawski może być dumna.

Rysunek 25. Kluczowe elementy, z których Gmina Brześć Kujawski może być dumna

Część VIII ankiety prognozuje elementy, z którymi utożsamiana będzie Gmina Brześć Kujawski w roku 2030.

Rysunek 26. Z czym utożsamiana będzie Gminy Brześć Kujawski w roku 2030? – prognoza

II. Podsumowanie

Podsumowaniem ankiety sondażowej było wypełnienie metryczki, która pozwala zobrazować udział mieszkańców w możliwości wypowiedzenia się w tak ważnych zagadnieniach, jakimi są kierunki rozwoju i przedsięwzięcia realizowane na terenie Gminy Brześć Kujawski. Przedstawione dane pozwolą chociaż w części pokazać (z uwagi na nie wypełnianie przez respondentów wszystkich przygotowanych rubryk), kim są mieszkańcy biorący udział w wypełnieniu ankiety.

Według metryczki sporządzonej na końcu ankiety sondażowej w przeważającej liczbie respondentami były kobiety w ilości 105 (mężczyźni 22). Mieszkańcy odpowiadający na wskazane zagadnienia to w szczególności osoby z przedziału wiekowego 36-50 lat (72 os.), 26-35 lat (33 os.), 51-65 lat (16 os.), 66 lat i więcej (11 os.) oraz 5 osób z przedziału 18-25.

Ankietowani to w szczególności osoby z wyższym wykształceniem – 57 osób. 29 osób posiada wykształcenie średnie, 8 osób zawodowe oraz 5 osób podstawowe.

Osoby pracujące w sektorze prywatnym (49) oraz prowadzące własną działalność gospodarczą (45) to główni respondenci ankiety. Dalszą grupę ankietowanych stanowią osoby będące na emeryturze (22), pracujący w sektorze publicznym (12), rolnicy (12) oraz osoby bezrobotne (2).

Większość osób wypełniających ankietę to osoby zamieszkujące teren miasta Brześć Kujawski (104), 20 osób deklaruje, że zamieszkuje miejscowość Pikutkowo, dalej Miechowice (3), Wolica (3), Rządka Wola Parcele (2), Kąkowa Wola (2), Sokołowo (2), Machnacz (2), Wieniec (2), Brzezcie (1) oraz Wieniec Zalesie (1).

